Önkormányzati Hírlevél

2026. évi 8. szám

JÚLIUS 31.

VIDÉK- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI MINISZTÉRIUM

A Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium elektronikus hírlevele az önkormányzati tisztségviselők és tisztviselők számára.

Tartalom

SZERKESZTŐI ROVAT 2

Elérhető az Önkormányzatok elektronikus hatásköri jegyzéke kiadványunk XXIX. évfolyam 2. száma 2

JOGSZABÁLYFIGYELŐ 3

Igazságügyi ágazat 3
Építési és területfejlesztési ágazat 4

A KÚRIA HELYI ÖNKORMÁNYZATOKAT ÉRINTŐ DÖNTÉSEI 4

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ BIZTOSHELYETTES JOGALKOTÁST ÉS JOGALKALMAZÁST TÁMOGATÓ JAVASLATA 15

Jogalkotást és jogalkalmazást támogató javaslat a fenntartható vízgazdálkodási és vízmegtartási módszerek elterjesztése érdekében 15

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK 56

Szögliget rangos európai elismerést kapott az Európai Falumegújítási Díj 2026 nemzetközi versenyen 56
Megszavazta az Alaptörvény 17. módosítását az Országgyűlés 57
A kormány beterjesztette a vármegyék átnevezéséről szóló törvénytervezetet 58
Táblaavatóval ünnepelték az Év Kerékpárútja 2026 zalai győztesét 58
Hőségriadó után: hogyan lehetnek élhetőbbek a településeink? 60
Országos felülvizsgálat indul az önkormányzati ebrendészeti telepeken 60
Az önkormányzatok is alakíthatnák a települések közvetlen közlekedési kapcsolatait 61
Négymillió köbméterrel nőtt az élőfakészlet 61
Településfejlesztési workshop Miskolcon 62
Készül a „Fenntartható lakhatás” pilot felhívása: egyeztetés a városokkal 63
GYALOGLÓ HÍREK – Segítsünk együtt még több embernek megtalálni a mozgás örömét! 65

FÓKUSZBAN AZ IKIR – HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER 66

Bővült a beépített egyedi riportok száma! 66

FIGYELMÉBE AJÁNLJUK 68

Válogatás a Lechner Tudásközpont anyagai közül 68

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK 69

Ötvenmillió forintra pályázhatnak az önkormányzatok zártkerti fejlesztésekre 69

PÁLYÁZATI HÍREK 69

Több száz önkormányzat részesül rendkívüli működési támogatásban 69
Kiemelt figyelem jut a mellékutak fejlesztésére a TOP Pluszban 70
Két magyar település mutatta meg fenntartható fejlesztéseit Európának 71

SZERKESZTŐI ROVAT

Elérhető az Önkormányzatok elektronikus hatásköri jegyzéke kiadványunk XXIX. évfolyam 2. száma

Elérhető az Önkormányzatok Elektronikus Hatásköri Jegyzékének **XXIX. évfolyam 2.** (2026. II. negyedévi) **száma**.

A képviselő-testület, a bizottság, a polgármester, a jegyző és az ügyintéző feladat- és hatásköreit ágazatoknak megfelelő bontásban tartalmazó hatásköri jegyzék megtalálható a Kormányportálon (www.kormany.hu), illetve az alábbi képre kattintva közvetlenül elérhető.

Készítette: Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

§ JOGSZABÁLYFIGYELŐ

Igazságügyi ágazat

A jogszabály száma és címe:
2026. évi XVIII. törvény az európai uniós forrásokhoz való hozzáférés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról
A jogszabály lényege:
A jogszabály módosítja – többek között - a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló 2007. évi CLXXXI. törvény szabályait, melynek értelmében kizárt közjogi tisztségviselőnek minősül a polgármester. Az Mötv. méltatlansági és vagyonnyilatkozat-tételi előírásai is szigorodnak.
Hatálybalépés: 2026. június 27. / **Magyar Közlönyben való megjelenés:** 2026. évi 80. szám, 3039. o. (2026. június 26.)

A jogszabály száma és címe:
2026. évi XXV. törvény a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvénynek a polgármesteri és vármegyei közgyűlési elnöki javadalmazás korlátozásával összefüggő módosításáról
A jogszabály lényege:
A módosítás értelmében a polgármesteri illetmény megállapításánál a 2024. évre vonatkozó nemzetgazdasági havi átlagos bruttó keresetet kell figyelembe venni. Megszűnik az általános 15 %-os költségtérítés, valamint a vármegyei közgyűlés elnökeinek szorzószáma kétszeresre módosul.
Hatálybalépés: 2026.július 1. / **Magyar Közlönyben való megjelenés:** 2026. évi 82. szám, 3228. o. (2026. június 30.)

A jogszabály száma és címe:
Magyarország Alaptörvényének tizenhetedik módosítása
A jogszabály lényege:
Az Alaptörvény módosításának értelmében 2026. október 1-től a vármegyék elnevezése megyékre változik.
Hatálybalépés: 2026. október 1. / **Magyar Közlönyben való megjelenés:** 2026. évi 92. szám, 3414. o. (2026. július 18.)

Építési és területfejlesztési ágazat

A jogszabály száma és címe:	
2026. évi XX. törvény a gyűlöletkeltésre alkalmas politikai reklámok visszaszorításáról, a gazdasági reklámok településképi illeszkedésének biztosításáról, valamint egyes beruházási szabályok módosításáról	
A jogszabály lényege:	
A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény módosítása a különböző reklámcélú eszközök elhelyezését érinti. A magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény módosítása felhatalmazza a helyi önkormányzatot, hogy rendeletében határozza meg azokat a bel- és külterületeket, ahol tilos reklámot, reklámeszközt elhelyezni.	
Hatálybalépés: 2026. október 1.	**Magyar Közlönyben való megjelenés:** 2026. évi 80. szám, 3098. o. (2026. június 26.)

Lezárva: 2026. július 21.

A jogszabályok tervezetéhez tartozó indokolások nyilvánosságát a Magyar Közlöny mellékleteként, önálló sorozatban megjelenő Indokolások Tára biztosítja. Az egyes jogszabályok, valamint a hozzájuk tartozó indoklások megjelenése nincs összhangban. A megjelent indoklások elérhetők a **magyarkozlony.hu**, valamint a **Nemzeti Jogszabálytár** oldalain.

Összeállította: Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

A KÚRIA HELYI ÖNKORMÁNYZATOKAT ÉRINTŐ DÖNTÉSEI

Az ügy tárgya: Költségvetés - rendelet tartalma magasabb szintű jogszabályok szerint
Az ügy száma: Köf.5009/2026/4.

A döntés elvi tartalma: *[73] A költségvetési rendelet tervezésekor az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Áht.) 4. § (2) bekezdése szerinti tervezett bevételek közgazdasági megalapozottságának biztosítása a képviselő-testület (közgyűlés) feladata. [74] A költségvetési rendelet-tervezet képviselő-testület elé terjesztéséhez legalább a pénzügyi bizottság írásos véleményének csatolása szükséges.*

Az indítvány lényege: [1] Budapest Főváros Önkormányzata Közgyűlése (önkormányzat) 2025. december 17. napján elfogadta a Budapest Főváros Önkormányzata 2026. évi összevont költségvetéséről szóló önkormányzati rendeletét (Ör.).
[2] Az Ör. Budapest Főváros Önkormányzata 2026. évi előirányzatainak bemutatásáról szóló 1. melléklete Budapest Főváros Önkormányzatáról szóló 25. fejezetében 857401 címkóddal és „2023. és 2024. évi szolidaritási hozzájárulás kártérítéséből származó bevétel” megnevezéssel 31.776.850.589 forint, továbbá 857501 címkóddal és „Nettó befizető válás elkerülését célzó állami támogatás” megnevezéssel 63.985.258.472 forint összegű működési bevételt állapított meg.
[3] Budapest Főváros Kormányhivatala (indítványozó) a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 132. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított törvényességi felügyeleti jogkörében, az Mötv. 132. § (3) bekezdésének a) és b) pontja alapján vizsgálta az Ör. mint költségvetési rendelet 1. mellékletében foglaltak, valamint a költségvetési rendelet elfogadását megelőző döntéshozatali eljárás jogszerűségét.

[4] Az indítványozó 2026. január 27. napján törvényességi felhívást bocsátott ki az önkormányzat részére arra tekintettel, hogy álláspontja szerint az Ör. 1. melléklete 25. fejezetében 857401 és 857501 címkóddokkal megállapított működési bevétel megalapozatlan, továbbá, hogy az önkormányzat Tulajdonosi Bizottságának írásos véleménye nélkül került sor az Ör. megalkotására. Egyúttal felhívta az önkormányzat figyelmét, hogy a fennálló jogszabálysértő helyzetet - a költségvetési rendelet hatályon kívül helyezésével, valamint az önkormányzat Tulajdonosi Bizottságának írásos véleménye, illetve az önkormányzat felperesnek a Magyar Államkincstár alperessel szemben folyamatban lévő pereiről nyújtott részletes tájékoztatás alapján, a 2026. évre vonatkozó új költségvetési rendelet megalkotásával - szüntesse meg.
[5] A törvényességi felhívást az önkormányzat 2026. február 25. napján tartott ülésén a főpolgármester előterjesztése alapján megtárgyalta és annak elutasításáról döntött. Erről a főpolgármester elektronikus levélben tájékoztatta az indítványozót 2026. február 26. napján.
[6] Az indítványozó – figyelemmel arra, hogy az önkormányzat nem értett egyet a törvényességi felhívásban foglaltakkal – 2026. február 26. napján a törvényességi felhívás eredménytelenséget állapította meg.

Részlet az indoklásból: [43] A Kúria Önkormányzati Tanácsának az indítvány alapján két kérdésben kellett állást foglalnia. Egyfelől abban, hogy az Ör. 1. mellékletének Budapest Főváros Önkormányzatáról szóló 25. fejezetében 857401 címkóddal „2023. és 2024. évi szolidaritási hozzájárulás kártérítéséből származó bevétel” megnevezéssel szereplő 31.776.850.589 forint, továbbá a 857501 címkóddal „Nettó befizető válás elkerülését célzó állami támogatás” megnevezéssel szereplő 63.985.258.472 forint bevételi tétel más jogszabályba ütközik-e. Másfelől azt kellett vizsgálnia, hogy az Ör. megalkotása során a Tulajdonosi Bizottság véleményezési jogkörével összefüggésben sérült-e olyan eljárási szabály, amely az Ör. közjogi érvényességét eredményezheti.
I. [48] A Kúria Önkormányzati Tanácsa mindenekelőtt a Köf.5.007/2025/9. számú határozatában foglaltakat felidézve, a következőket emeli ki. A helyi költségvetés – gazdálkodási terv – kialakítása és elfogadása a tartalom-meghatározás autonómiája mellett egyben rendeletalkotási kötelezettség is a települési önkormányzat számára. E kötelezettség abból is következik, hogy az Áht. 3. § (3) bekezdése értelmében az államháztartás önkormányzati alrendszerének egyik eleme a helyi önkormányzat, amely ekként központi költségvetési források felhasználója. Az Áht. által alapelvi szinten megfogalmazott, az átlátható működés biztosításának egyik feltétele pedig az, hogy a helyi önkormányzat a központi költségvetésből származó forrásokat normatív módon rögzítse Az Áht. 6/C. § (1) bekezdés első mondata értelmében a helyi önkormányzat bevételeit és kiadásait a helyi önkormányzat költségvetése tartalmazza.
[49] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köm.5.023/2023/5. és Köf.5.007/2025/9. számú határozataiban részletesen kifejtette, s jelen ügy kapcsán is hangsúlyozza, hogy a helyi költségvetési rendelet az adott költségvetési évre várható teljesítendő bevételeket és a jóváhagyott teljesíthető kiadásokat határozza meg tervszámok formájában. A költségvetési gazdálkodás velejárója, hogy a tervszámok évközben változhatnak és változnak is. A saját bevételek, így például a helyi adókból származó bevételek a beszedést követően válnak véglegessé, ahogy a központi költségvetési támogatások végső összegét is számos előre nem látható tényező befolyásolja, nem beszélve az esetlegesen évközben elnyert pályázati forrásokról. A költségvetés kiadási oldalát tekintve ugyanez a helyzet, a helyi közügyek, közfeladatok biztonságos ellátása érdekében olykor az előirányzathoz képest többletforrásra lehet szükség, vagy épp dönteni kell a fel nem használt előirányzatok átcsoportosításáról. Mindezek alapján megállapítható, hogy mind a helyi költségvetési rendelet megalkotása, mind a rendelet tartalma számos szempontból különbözik – így különösen abban, hogy az csak tervszámokat tartalmazhat – az egyéb tárgykörű helyi önkormányzati rendeletektől. (Megjegyzendő, hogy hasonló következtetésre jutott az Alkotmánybíróság a 4/2006. (II.15.) AB

határozatában a költségvetési törvény és egyéb törvény viszonyában a költségvetés sajátos jogi jellege és különleges alkotmányos szerepe miatt.)
[50] Annak az eldöntése, hogy egy önkormányzat nettó befizethetővé válhat-e vagy sem – erre vonatkozó egzakt jogi előírás hiányában – alapvetően egy elméleti vita, s jogszabályi hivatkozások nélkül ez a viszonyítás nem lehet a normakontroll eljárás tárgya. Erre vonatkozóan mind az indítvány, mind a védirat általános, konkrét jogszabályi hely megjelölését nélkülöző érvelést tartalmaz. Erre tekintettel az ún. nettó befizetővé válás problémája nem lehetett törvényességi vizsgálat tárgya.
[51] Az indítvány közvetetten utalt az Abh.-ra és az Áht. 83. § (3) bekezdésére. E jogszabályhely szerint „Ha az (1) bekezdés szerinti források az (1) bekezdésben meghatározott tartozásokra nem nyújtanak fedezetet, a különbözetet a kincstár a Kincstári Egységes Számla terhére megelőlegezi. A kincstár az ezen a jogcímen keletkező követelésének érvényesítése érdekében havonta beszedési megbízást nyújt be a helyi önkormányzattal, Egészségbiztosítási Alapból finanszírozott helyi önkormányzati költségvetési szervvel szemben. A megelőlegezett összeg után a megelőlegezést követő hónap első napjától a fizetési kötelezettség teljesítéséig a kincstár az előző évi átlagos jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatot számít fel.” E szabályozás ugyanakkor nem a költségvetési rendeletet elfogadásával kapcsolatos vagy arra vonatkozó tartalmi szabályokat tartalmaz, hanem az önkormányzatok finanszírozásával kapcsolatos eljárásrendet, különösen az állammal szemben fennálló egyes követelések végrehajtására. Így e jogszabályhelynek az Ör. indítványban állított jogszabályellenessége körében nincs jelentősége.
[53] Az Áht. 4. § (2) bekezdésének első fordulatára alapította az indítványozó azt az érvelését, amely szerint biztosítani kell a tervezett bevételek közgazdasági megalapozottságát. Ennek részletes módszertanát, feltételrendszerét az Áht. nem nevesíti, s az indítványozó sem hozott fel olyan érvet, mely a megalapozottság vagy megalapozatlanság vizsgálatának jogszabályi alapja lehetne. Az Áht. ezen rendelkezése egyfelől az önkormányzati pénzügyi autonómia körében a képviselő-testületek (közgyűlés) döntési kompetenciája és felelőssége, másfelől az Áht., az Mötv. és az egyes ágazati jogszabályok által meghatározott pénzügyi-számviteli kontrollmechanizmusok útján ölt testet. Mind az indítvány, mind az önkormányzat által benyújtott védirat szerint a könyvvizsgálói jelentés azt igazolta, hogy a költségvetési rendelet tervezete közgazdaságilag megalapozott volt.
[55] Így azon túl, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa előtti normakontroll eljárásban – külön jogszabályi hely megjelölése nélkül – a közgazdasági megalapozottság, mint szakkérdés felülmérlegelésének nincs helye, arra az eljárási jogszabályok sem biztosítanak lehetőséget. Ráadásul sem a könyvvizsgálói jelentés, sem az Állami Számvevőszék jelentése nem jogszabály, ahhoz a helyi rendelet jogszerűsége jelen eljárásban nem mérhető.
[56] A Kúria Önkormányzati Tanácsa hangsúlyozza, hogy maga az indítványozó is elismeri, hogy az Mötv. 111. § (4) bekezdését sértő működési hiányt az önkormányzat nem tervezett az Ör-be. Az indítványozó azon érvelése pedig, hogy ennek a lehetősége előállhat, szintén nem foghat helyt, hiszen a költségvetés fentebb ismertetett sajátosságaiból szinte valamennyi önkormányzat esetében előállhat olyan helyzet, hogy működési hiány keletkezzen. E feltételes helyzetre az Mötv. nem tartalmaz konkrét rendelkezést, tilalmat.
[57] Az Mötv. 9. §-a általános alapelvi szinten mondja ki, hogy az e törvényben meghatározott jogokat jóhiszeműen, a kölcsönös együttműködés elvét figyelembe véve, a társadalmi rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni (jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elve). Egyfelől hangsúlyozandó, hogy a helyi önkormányzatok számára a költségvetési rendelet megalkotása kötelezettség is. Ugyanakkor kiemelhető, hogy számos költségvetéssel kapcsolatos tartalmi kérdésben mérlegelési és döntési jogkörrel rendelkezik az önkormányzat képviselő-testülete (közgyűlése), ugyanakkor más jogszabálysértésre történő hivatkozás nélkül a Kúria Önkormányzati Tanácsa ezen alapelv sérelmét nem látta megalapozottnak. Az, hogy az önkormányzat a Magyar Állammal szemben folyamatban lévő perek által esetlegesen visszakövetelhető összegeket is beépítette a költségvetésébe, az az önkormányzat saját mérlegelésén múlik. A Kúria Önkormányzati Tanácsának nincs hatásköre arra, hogy más –

folyamatban lévő perek – jövőbeli kimenetelét mérlegelje, vagy egyáltalán azt a normakontroll eljárás keretei között vizsgálja. A Kp. alapján a normakontroll eljárás keretében, a Kormányhivatal által állított jogsértést a hatályos jogszabályokhoz mérten köteles megítélni.
[59] Ezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa arra a következtetésre jutott, hogy az Ör. Budapest Főváros Önkormányzata 2026. évi előirányzatainak bemutatásáról szóló 1. mellékletének Budapest Főváros Önkormányzatáról szóló 25. fejezete 857401 és 857501 címkódú sorai (és az abban rögzített összegek), nem ütköznek az indítványban megjelölt jogszabályi rendelkezésekbe.
II. [61] A Kúria Önkormányzati Tanácsa másodsorban az Ör. elfogadásával kapcsolatos eljárási szabálytalanságot állító, közjogi érvénytelenségre vonatkozó indítványelemet vizsgálta.
[62] Az Mötv. 120. § (1) bekezdés a) pontja szerint a pénzügyi bizottság a helyi önkormányzatnál és intézményeinél véleményezi az éves költségvetési javaslatot és a végrehajtásáról szóló éves beszámoló tervezeteit.
[63] Az SZMSZ 47. § (1) bekezdés d) pontja alapján a közgyűlés állandó bizottságaként működik a Tulajdonosi Bizottság, a Budapest Főváros Önkormányzatának vagyonával való gazdálkodással, a vagyon fölötti tulajdonosi jogosítványok gyakorlásával, Budapest Főváros Önkormányzata költségvetésének tervezésével és végrehajtásával, valamint Budapest Főváros Önkormányzata Mötv. 41. § (6) bekezdése szerinti intézményeivel, így különösen a Budapest Főváros Önkormányzata által alapított költségvetési szervekkel és a Budapest Főváros Önkormányzata tulajdonában álló gazdasági társaságokkal kapcsolatos, belső ellenőrzési jelentésekkel összefüggő ügyekben.
[64] Az SZMSZ 21. § (4) bekezdése pedig arról rendelkezik, hogy az előterjesztésnek tartalmaznia kell mindazokat a tényeket, körülményeket, adatokat, információkat, melyek a megalapozott döntés meghozatalához szükségesek, valamint abban fel kell tüntetni az egyes javaslati pontok elfogadásához szükséges szavazattöbbséget.
[66] Az Mötv. és az SZMSZ fenti szabályai szerint megállapítható, hogy az Ör. megalkotása szempontjából az önkormányzat esetében a Tulajdonosi Bizottság rendelkezik a pénzügyi bizottság véleményező feladatkörével.
[67] Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (Ávr.) 27. § (2) bekezdése csupán az „írásos vélemény” fordulatot használja, de nem részletezi, s további konkrét tartalmi követelményt sem támaszt a véleménnyel szemben, ahogy az Áht. és az Mötv. sem. Az indítványozó az SZMSZ 21. § (4) bekezdésére hivatkozással állította, hogy a közgyűlésen a főpolgármester „nem fejtette ki részletekbe menően, hogy milyen álláspontra helyezkedett e testület és annak milyen indokai voltak”. Ugyanakkor az SZMSZ fenti rendelkezése általános tájékoztatási kötelezettséget ír elő az előterjesztésekkel kapcsolatban, nem pedig a bizottsági ülésen elhangzott érvek részletekbe menő ismertetését. Hangsúlyozandó, hogy a korábbi szabályozással ellentétben – amely quasi vétójogot biztosított – a pénzügyi/tulajdonosi bizottságoknak a hatályos szabályozás szerint csak véleményezi joga van. Megállapítható, hogy a Tulajdonosi Bizottság ülésezett, majd kialakította a véleményét, mely szerint (4 igen, 0 nem, 5 tartózkodás mellett) az Ör. tervezetét nem támogatta. Az indítványozó nem hivatkozott olyan szabályra, mely a bizottság számára írna elő olyan kötelezettséget, hogy az írásos véleményét milyen részletességgel kell elkészíteni. Maga az Ávr. sem azt követeli meg, hogy részletes indokolással ellátott írásos véleményt köteles csatolni. A Tulajdonosi Bizottság ülésén készült jegyzőkönyv alapján megállapítható, hogy az előterjesztésen túl mindösszesen egy érdemi hozzászólás történt, a bizottság tagjai nem éltek a hozzászólás jogával. Megállapítható továbbá, hogy a Tulajdonosi Bizottság írásos véleménye az előterjesztéshez csatolásra került.
[70] Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa azt állapította meg, hogy a Tulajdonosi Bizottság – nem támogató – véleménye a jogszabályoknak megfelelően rendelkezésre állt, az Ör. elfogadásáról a bizottság véleményének ismeretében döntöttek a képviselők. A Tulajdonosi Bizottság véleményezési jogkörével összefüggésben nem sérült olyan eljárási szabály, mely az Ör. közjogi érvényességét eredményezte volna, így az ezt állító indítványelem nem volt megalapozott.

[71] Végezetül a Kúria Önkormányzati Tanácsa a Korm. rendelet sérelmével kapcsolatos indítványelem és az ezzel kapcsolatos védirati indokolás kapcsán a következőkre mutat rá: az Alkotmánybíróság a Korm. rendelet egyes vitatott rendelkezéseit a 2/2026. (V. 12.) AB határozatával hatálybalépésükre visszamenőleges hatállyal megsemmisítette, illetve a veszélyhelyzeti különleges jogrend 2026. május 13. napjával megszűnt, így a Korm. rendelet vizsgálata okafogyottá vált. A Kp. szabályai szerint ugyanis az absztrakt normakontroll eljárásban a Kúriának az indítvány elbírálásakor hatályos állapotot kell figyelembe venni.
[72] Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör., valamint annak a Budapest Főváros Önkormányzata 2026. évi előirányzatainak bemutatásáról szóló 1. melléklete Budapest Főváros Önkormányzatáról szóló 25. fejezete 857401 és 857501 címkódú sorainak más jogszabályba ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 142. § (2) bekezdése alapján elutasította.

Alkalmazott jogszabályok: A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény,
a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény,
Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet.

Az ügy tárgya: Rendelet – személyi hatály meghatározása
Az ügy száma: Magyar Közlöny 2026./89. szám; Köf.5010/2026/4.

A döntés elvi tartalma: *[36] A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízről szóló helyi önkormányzati rendelet személyi hatálya nem szűkíthető le csupán a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlantulajdonosokra a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) 4. § (2) bekezdésének d) pontjában meghatározottakhoz képest.*

Az indítvány lényege: [1] A Kormányhivatal (indítványozó) törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva vizsgálta az ügyben érintett önkormányzat képviselő-testületének a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtéséről szóló önkormányzati rendeletét (Ör.).
[2] A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 132. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított hatáskörében eljárva az indítványozó törvényességi felhívást bocsátott ki az önkormányzat részére. Ebben az indítványozó kezdeményezte az Ör. 1. § (1) bekezdésének felülvizsgálatát.
[3] A képviselő-testület a 2026. március 19. napján tartott ülésén megvitatta a törvényességi felhívásban foglaltakat és a határozatában rögzítette, hogy azzal nem értenek egyet, így azt nem fogadták el. Az önkormányzat jegyzője a határozatot és a képviselő-testület részletes álláspontját megküldte az indítványozónak.
[4] Tekintettel arra, hogy a képviselő-testület nem tett intézkedést a feltárt jogszabálysértés megszüntetése érdekében, így a törvényességi felhívás eredménytelen maradt.

Részlet az indoklásból: [21] A Kúria Önkormányzati Tanácsának az indítvány alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az önkormányzat az Ör. 1. § (1) bekezdésében a szabályozás személyi hatályát a Vgtv.-nek megfelelően határozta-e meg.
[22] A Vgtv. 4. § (2) bekezdésének d) pontja úgy rendelkezik, hogy „a települési önkormányzat – a vízgazdálkodási tevékenységek, mint közfeladatok (közszolgáltatások) körében – köteles gondoskodni: a településen található szennyvízbekötés nélküli ingatlanok esetében a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének szervezéséről és ellenőrzéséről.”
[26] A Vgtv. szabályozása szerint tehát az önkormányzat köteles a rendeletében a nem rendszeresen (időlegesen) használt ingatlanokra vonatkozóan is a sajátos szabályokat megalkotni. Nem fogadható el ezért az önkormányzat azon álláspontja, hogy a rendelet

szabályozása körében azt kellene vizsgálni, hogy a háztartási szennyvíz fogalmában szereplő rendszeresség miképpen értelmezhető a településen elhelyezkedő üdülőövezet vonatkozásában. A jogalkotó a Vgtv. 4. § (1) bekezdése alapján egyértelműen valamennyi, a településen található szennyvízbekötés nélküli ingatlanra vonatkozóan rendelkezik az önkormányzat kötelező feladatáról, melynek kötelező jogalkotási tartalmát a 44/C. § (2) bekezdése adja meg.

[27] A szabályozás logikája – és a Vgtv. 4. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott kötelezettség tartalma – szempontjából fontos kiemelni a Vgtv. 1. számú mellékletének 37. pontját is, mely a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz fogalmát adja meg. Eszerint az „olyan háztartási szennyvíz, amelyet a keletkezés helyéről vagy átmeneti tárolóból – közcsatornára való bekötés vagy a helyben történő tisztítás és befogadóba vezetés lehetőségének hiányában – gépjárművel szállítanak el ártalmatlanítás céljából”.

[28] Jól látható tehát, hogy e fogalommeghatározás alapján sem szűkíthető le a kötelezettség a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlantulajdonosokra. A Vgtv. 4. § (2) bekezdésének d) pontja egyértelműen a szabályozás személyi hatályát a szennyvízbekötés nélküli ingatlanok tulajdonosára vonatkoztatja. E személyi körnek a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlantulajdonosokra való szűkítése ugyanis a törvényalkotó céljával ellentétes eredményre vezet, mivel az egyúttal azt is eredményezhetné, hogy ha egy lakott területen található ingatlan tulajdonosa nem veszi igénybe a vezetékes ivóvízhálózatot (vezetékes ivóvízellátással nem rendelkezik, mert például fúrt kútból vételezi a vizet) úgy az Ör. 1. § (1) bekezdésének értelmében ezen ingatlanok tekintetében sem terheli az önkormányzatot a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésének kötelezettsége, miközben háztartási szennyvíz keletkezhet az adott ingatlanon, amelyet tárolni, kezelni szükséges.

[30] A Kúria Önkormányzati Tanácsa rámutat, hogy a szabályozás nem csak az önkormányzatokra, hanem az ingatlan tulajdonosára vonatkozóan is meghatároz kötelezettséget, így például a keletkező nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz gyűjtését, valamint a közszolgáltatónak való átadását. A Vgtv. 44/B. §-a szerint ugyanis: „az ingatlan tulajdonosa, vagyonkezelője vagy egyéb jogcímen használója (ingatlantulajdonos) köteles az ingatlanán keletkező, közüzemi csatornahálózatba vagy a helyben való, engedélyezett módon történő tisztítás után befogadóba nem vezetett háztartási szennyvizet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló kormányrendeletben meghatározott módon gyűjteni, továbbá az annak begyűjtésére feljogosított közszolgáltatónak átadni.”

[31] A fentiekre figyelemmel a Kúria Önkormányzati Tanácsa arra a következtetésre jutott, hogy a Vgtv. hivatkozott szabályai alapján nem zárhatók ki a kötelező jogalkotási tárgykörben elfogadott rendelet szabályozásából azon ingatlantulajdonosok, akik vezetékes ivóvízellátással nem rendelkeznek. Sőt, maga a törvényalkotó is szabályozta azt a helyzetet, amikor a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz keletkezésének rendszeressége eltér az általános szabályoktól. Így nevesíti a Vgtv. 44/C. § (2) bekezdés f) pontja azt, hogy az önkormányzat az üdülőingatlanokra, az időlegesen használt és a nem használt ingatlanokra vonatkozó sajátos szabályokat is tartalmaznia kell a rendeletnek, mely egyúttal arra is lehetőséget ad, hogy mindez a helyi sajátosságoknak megfelelően történjen. A gyakorlatban ilyen önkormányzati szabályozásnak minősül például az, amely ezen ingatlanok vonatkozásában évi legalább egyszeri közszolgáltatás igénybevételét írja elő, figyelemmel arra, hogy a keletkezett háztartási szennyvíz mennyisége és keletkezésének időpontja eltér az általános helyzettől.

[32] Mindezekből következően a Kúria Önkormányzati Tanácsa szerint a Vgtv. és a Korm. rendelet alapján az olyan háztartási szennyvíz tekintetében, amely a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíznek minősül, a Vgtv. 4. § (2) bekezdésének d) pontja szerint fennáll az önkormányzatnak a begyűjtés szervezésével és ellenőrzésével kapcsolatos kötelezettsége. Az önkormányzat által felvetett fogalmi értelmezésnek csak e körben (kötelezettségek ellenőrzése) lehet jelentősége, a rendeleti szabályozás személyi hatályában azonban nem. Erre tekintettel az önkormányzat által hivatkozott TÉKA, HÉSZ és a Korm. rendelet további háztartási szennyvízzel, valamint a lakóövezettel és üdülő övezettel

kapcsolatos fogalom meghatározásának nincs jelentősége, annak részletes értelmezését az Önkormányzat Tanács nem látta indokoltnak.
[33] Végezetül a Kúria Önkormányzati Tanácsa utal arra, hogy az önkormányzatok szűkös pénzügyi kapacitása nem lehet elfogadható hivatkozási alap a Vgtv. 4. § (1) bekezdésében rögzített kötelező feladat korlátozásához.
A kifejtettek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az Ör. 1. § (1) bekezdésének vizsgálni kért szövegrésze ellentétes a Vgtv. 4. § (1) bekezdésével és 44/C. § (2) bekezdésével, mivel azzal ellentétes módon a vezetékes ivóvízellátással rendelkező ingatlan tulajdonosra szűkítette le az Ör. személyi hatályát. Mivel Ör. 1. § (1) bekezdésének a „vezetékes ivóvízellátással rendelkező" fordulata más jogszabályba ütközik, ezért azt – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 146. § (3) bekezdésében meghatározott hatállyal – a Kúria megsemmisítette. A megsemmisített önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése a bíróság határozatának a hivatalos lapban való közzétételét követő napon hatályát veszti, és e naptól nem alkalmazható.
[34] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör. 1. § (1) bekezdésének részleges megsemmisítésére figyelemmel, a jogbiztonság érdekében meghatározta annak hatályban maradó szövegét. Az Ör. 1. § (1) bekezdése az alábbiak szerint marad hatályban: „A rendelet személyi hatálya kiterjed a Község közigazgatási területén minden olyan közcsatornára rá nem kötött ingatlan tulajdonosra, akinek az ingatlanán nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz keletkezik."

Alkalmazott jogszabályok: A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény,
A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény.

Az ügy tárgya: Rendelet – korábbi jogszabályba ütközés
Az ügy száma: Köf.5011/2026/4.

A döntés elvi tartalma: *[32] Amennyiben a Kúria Önkormányzati Tanácsa korábbi döntésében egy adott időpontig megállapította az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközését, úgy – eddig az időpontig hatályos jogszabályi környezetben, újabb indítvány alapján – más jogszabálysértés vizsgálatára az adott önkormányzati rendelet tekintetében már nincs lehetőség, azonban a norma egyedi ügyben való alkalmazhatósága vizsgálat tárgya lehet.*

Az indítvány lényege: [1] Az ügyben érintett Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának Városüzemeltetési Igazgatóság Városrendészeti Osztálya hatósági ellenőrzése során megállapította, hogy az alapügy felperese üzemeltetésében álló gépjármű a a közösségi együttélés alapvető szabályairól, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló önkormányzati rendeletében meghatározott Ör.) módon várakozott.
[2] Az önkormányzat Polgármesteri Hivatalának Hatósági Igazgatóság Környezetvédelmi Osztálya (elsőfokú hatóság) 2024. március 27. napján kelt határozatával (elsőfokú határozat) a felperessel szemben 10.000 forint közigazgatási bírságot szabott ki önkormányzati hatósági eljárás keretében. A döntés indokolásában arra hivatkozott, hogy a felperes gépjárművel elkövetett cselekménye megsértette az Ör. 5. § b) pontjában foglaltakat. Megállapította, hogy a területen a járművel folytatott várakozás, áthajtás, felhajtás a talajt folyamatosan tömöríti, erodálja, ennek következtében a növények kipusztulása és a talaj biológiai aktivitásának megszűnése megy végbe.
[3] A felperes fellebbezése alapján az önkormányzat képviselő-testülete, mint másodfokú hatóság 2024. május 30. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy a felperes fellebbezésében közölt indokai nem támasztották alá azt, hogy az elsőfokú hatóság eljárása jogszerűtlen lett volna, és azt sem, hogy az elsőfokú határozat jogszabálysértő lenne. A döntés kiemelte, hogy az Ör. 5. § b) pontja nem a közúti közlekedésre, várakozásra, hanem a közterület rendjére vonatkozó szabályok tárgykörébe

tartozó szabályszegés tényállását szabályozza. Ezt követően hivatkozott a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 1. számú függelékének a), c) és g) pontjára, majd ezekből levezette, hogy a vizsgált helyszín egy olyan közterület, amely az útnak – mint közterületnek – az útpadka részét képezi, ezért közúti járművek közlekedésére nem szolgál, valamint az úttesttől látható módon el van választva.
[4] A felperes a képviselő-testület határozatával szemben keresetet terjesztett elő a Fővárosi Törvényszéken, melyben elsődlegesen az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, másodlagosan pedig annak megváltoztatását kérte úgy, hogy a közigazgatási bírság kiszabása helyett figyelmeztetés szankciót alkalmazzon. Előadta, hogy cselekménye nem veszélyes a társadalomra, nem jogszabálysértő, az önkormányzat hosszú évekig nem élt szankcióval, amely sérti a jogbiztonság követelményét. A terület gazos, elhanyagolt, környezeti értéke nincs, a jogkövető állampolgár pedig alappal feltételezheti, hogy a terület alkalmas a járművek parkolására, az semmilyen látható jelzéssel nem volt elválasztva az úttesttől. Álláspontja szerint a közösségi együttélés alapvető szabályait nem sérti meg azzal, hogy kulturáltan parkol a földúton, ahol a gépjárműve nem zavar senkit. A KRESZ szerint az úttest menetirány szerinti jobb szélén, azzal párhuzamosan lehet parkolni, a cím3-ban ezt nem tiltja semmi. Az alperesi önkormányzat védiratában a felperes keresetének elutasítását kérte annak megalapozatlansága okán. Előadta, hogy a parkolással érintett terület nem került kijelölésre közúti járművek közlekedése céljából, ezért az nem minősül útnak; ebből következik, hogy az Ör. 5. § b) pontjának hatálya kiterjed rá. A felperes magatartása a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) 4. § 10. pontja alapján környezetveszélyeztetésnek minősül, amely már szemmel is látható környezetkárosodást idézett elő. A felperes cselekménye nem tekinthető csekély súlyúnak, vagyis szankcióként pénzbírságot kellett alkalmazni. Az Ör. 5. § b) pontjában szereplő felsorolás a kiemelten jogsértő eseteket nevesíti, a cselekmény már a felsorolás elemeinek megvalósulása hiányában is jogsértést valósít meg.
[5] Az indítványozó bíróság az azonos tényállás mellett, azonban más felperes keresete alapján folyamatban lévő ügyben az Ör. 5. § b) pontja más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárást kezdeményezett korábban a Kúria előtt. A Kúria Önkormányzati Tanácsa 2025. szeptember 30. napján kelt Köf.5.011/2025/4. számú határozatában megállapította, hogy az Ör. 5. § b) pontja 2025. február 28-ig más jogszabályba ütközött, az a 112.K.703.050/2024. számon folyamatban lévő egyedi ügyben nem alkalmazható, de az Ör. 5. § b) pont megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította. A Kúria Önkormányzati Tanácsa Köf.5011/2025/4. számú határozatában megállapította továbbá, hogy a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 2. § (4) bekezdésének 2025. március 1. napjától hatályos rendelkezése új jogi helyzetet teremtett, így ettől a naptól kezdődően az Ör. 5. § b) pontja a magasabb jogszabályokkal összhangba került.

Részlet az indoklásból: [22] A Kúria Önkormányzati Tanácsának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy bírói indítvány alapján sor kerülhet-e egy olyan önkormányzati rendelkezés vizsgálatára – jelen esetben az Ör. 5. § b) pontjára – melyről a Kúria Önkormányzat Tanácsa korábban már megállapította, hogy az más jogszabályba ütközött.
[23] A Kúria Önkormányzati Tanácsa emlékeztet arra, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 37. § (1) bekezdés f) pontja alapján az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárása során, ha bírói indítvány alapján jár el, az indítvány és a védirat keretei között vizsgálódhat. A Kúria több korábbi határozatában kimondta, hogy az Önkormányzati Tanács bírói indítvány esetén azt a jogot vizsgálja, amelyet a bírónak alkalmaznia kell. Így kerülhet sor hatályon kívül helyezett, vagy a későbbiekben módosult önkormányzati rendeletek vizsgálatára.
[24] A jelen ügy tárgyát képező bírói indítvány az alperesi képviselő-testület 2024. május 30. napján kelt számú határozatát érinti, tehát ez az az időpont, amelyet figyelembe kell venni mind az Ör. szövege, mind a más magasabb rendű jogszabály tekintetében. Továbbá arra kell

figyelemmel lenni, hogy az alapügy felperese a zöldterületen történő jogosulatlan várakozást 2023. november 28. napján követte el, mely mind az első, mind a másodfokú hatóság döntésének alapját képezte. Megállapítható tehát, hogy a közigazgatási per elbírálásakor ezen időpontban hatályos szabályokra (vagy azok hiányára) kell tekintettel lennie az indítványozó bíróságnak.

[25] A Kúria Önkormányzati Tanácsa egy hasonló ügy kapcsán érkezett bírói indítvány alapján a Köf.5.011/2025/4. számú határozatában megállapította, hogy az Ör. 5. § b) pontjához kapcsolódó szankció meghatározása jogszabálysértő volt, hisz a támadott rendelkezésben szabályozott magatartás a hivatkozott szabálysértési tényállás alapján már helyszíni bírsággal sújtható, azaz szankcionálható volt. Így az érintett önkormányzat indokolatlanul többszintűvé tette a zöldterületen, zöldfelületen gépjárművel történő megállás és várakozás esetére vonatkozó hátrányos jogkövetkezmény megállapításának lehetőségét. Ezáltal indokolatlan párhuzamosság keletkezett a támadott önkormányzati rendelkezés és a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértésére vonatkozó szabálysértési tényállás közt. Mindezekre tekintettel a Kúria Önkormányzati Tanácsa e döntésében a Kp. 146. § (1) bekezdés b) pontja alapján megállapította, hogy az önkormányzat az Ör. 5. § b) pontjában foglalt rendelkezéssel – annak megalkotásától 2025. február 28. napjáig – törvénnyel azonos társadalmi viszonyt szabályozott helyi szinten, így indokolatlan párhuzamosság keletkezett a Szabs. tv. 224. §-ával, és ezzel lényegében a közúti közlekedésre vonatkozó szabályozás felhatalmazás nélkül, indokolatlanul többszintűvé vált, az Ör. 5. § b) pontja a Szabs. tv. 224. §-ába ütközött.

[26] A fentiek szerint a Kúria Önkormányzati Tanácsa már megállapította, hogy az önkormányzati rendelet 5. § b) pontja kihirdetésétől fogva egészen 2025. február 28. napjáig más jogszabályba ütközött. A Szabs. tv. 2. § (4) bekezdésének 2025. március 1. napjától hatályos rendelkezése új jogi helyzetet teremtett, így ettől a naptól kezdődően az Ör. 5. § b) pontja a magasabb jogszabályokkal összhangba került, ezért a Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör. 5. § b) pontjának megsemmisítését mellőzte. Ugyanakkor a Kúria fenti határozatának jogi következménye az, hogy az Ör. 5. § b) pontját úgy kell tekinteni, hogy az 2025. március 1. napjától alkalmas joghatás kiváltására, míg azt megelőzően nem.

[27] Az indítványozó bíróság a korábbi indítványától eltérően, jelen indítványában az Ör. 5. § b) pontjának megsemmisítését abból a szempontból indítványozta, hogy az Ör. megalkotására nem rendelkezett hatáskörrel az önkormányzat, az Ör. preambulumában nem jól jelölte meg a felhatalmazó rendelkezéseket.

[28] A Kúria Önkormányzati Tanácsa hangsúlyozza, mivel az Ör. 5. § b) pontjáról korábban már megállapította, hogy az más jogszabályba (Szabs. tv. 224. §-ába) ütközött 2025. február 28. napjáig, így további és más jogszabályba ütközés vizsgálata sem vezetne más jogkövetkezményre egy esetleges újabb törvénysértés megállapításakor, mint ami a Kúria korábbi döntésében már szerepel. Erre tekintettel az indítványba foglalt felhatalmazó rendelkezésekkel kapcsolatos érdemi vizsgálatra – az Ör. indítványozó által történő alkalmazását tekintve – nincs lehetőség. A bírói indítvány alapján a jelenleg, 2025. március 1. napjától alkalmazandó Ör. 5. § b) pontjának más jogszabályba ütközésének vizsgálatára pedig azért nem kerülhet sor, mivel e rendelkezés a bíróság előtti perben már nem minősül alkalmazandó jogszabálynak.

[29] A Kúria Önkormányzati Tanácsa megjegyzi, hogy az indítvány beérkezését követően meghozott Köf.5.007/2026/4. számú határozatában a zöldterületre gépjárművel történő behajtás és várakozás helyi rendeletben történő szabályozásának a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv)-beli felhatalmazó rendelkezését vizsgálta. E döntésében elvi szinten rögzítette, hogy az Mötv. 143. § (4) bekezdés d) pontja alapján az önkormányzatok jogosultak – a közterület-használat rendje és a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (5) bekezdésében foglalt felhatalmazás hatálya alá nem tartozó – közhasználatú zöldfelületen járművel jogszabályellenesen történő közlekedést vagy parkolást a közösség elleni magatartás körébe vonni.

[30] Az általános és egyedi ügyben történő alkalmazási tilalom megállapításával kapcsolatos bírói indítvány körében a Kúria Önkormányzati Tanácsa a következőket állapította meg. Jelen

eljárás bírói kezdeményezés alapján indult. A Kp. 147. § (1) bekezdése értelmében, ha a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapítja, hogy valamely önkormányzati rendelet vagy rendelkezés más jogszabályba ütközött, az érintett rendelkezés nem alkalmazható az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő ügyben. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a fentiek szerint korábban már megállapította az Ör. 5. § b) pontjának jogszabályellenességét, ugyanakkor az általános alkalmazási tilalom mellőzéséről döntött a Kp. 147. § (2) bekezdése szerint. A Kúria Önkormányzati Tanácsa erre tekintettel jelen eljárás keretében megállapította, hogy e rendelkezés – a Kp. 147. § (1) bekezdés alkalmazásával – a Törvényszék előtt folyamatban lévő egyedi ügyben sem alkalmazható.
[31] Az általános alkalmazási tilalomra irányuló indítvány kapcsán kiemelendő, hogy a Kp. 147. § (2) bekezdése értelmében a Kúria elrendeli az általános alkalmazási tilalom mellőzését, ha azt a közérdek védelme, a jogbiztonság vagy a rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme indokolja. A Kúria az általános alkalmazási tilalom mellőzéséről az eset körülményeinek mérlegelése, így a jogvita sajátossága alapján, a jogbiztonság védelme érdekében a Kp. 147. § (2) bekezdése szerint döntött.

Alkalmazott jogszabályok: A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény,
A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény,
A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény,
A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet.

Az ügy tárgya: Rendelet – más jogszabályba ütközés
Az ügy száma: Magyar Közlöny 2026./89. szám Köf.5013/2026/4.

A döntés elvi tartalma: *[27] Sérti a jogbiztonságot, valamint a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvébe ütközik a magasabb szintű jogszabállyal meghatározott településrendészeti célokkal ellentétes önkormányzati rendelet.*

Az indítvány lényege: [2] Az érintett önkormányzat 2025. október 30-i ülésén az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontjában és a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény (Méptv.) 84. § (1) bekezdés h) pontjában kapott felhatalmazás alapján, megalkotta a városfejlesztési akcióterülethez kapcsolódó önkormányzati elővásárlási jog megállapításáról szóló önkormányzati rendeletét (Ör.), mellyel a meghatározott hrsz.-ú ingatlanokra elővásárlási jog alapítását rendelte el.
[3] A kormányhivatal (indítványozó) 2026. március 13. napján törvényességi felhívást bocsátott ki.
[4] Az önkormányzat 2026. március 27. napján tartott ülésén a törvényességi felhívást megtárgyalta, a határozatában rögzítette, hogy az abban foglaltakkal nem ért egyet, erről a polgármester 2026. április 1-én az NJT rendszerbe feltöltött levelével tájékoztatta az indítványozót.

Részlet az indoklásból: [20] A Kúria Önkormányzati Tanácsa kiemelte, hogy a jogállamiság [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] alkotmányos alapját jelentő jogbiztonság elvének egyik garanciája a jogforrási hierarchia érvényesülése, azaz az alacsonyabb szintű jogszabály tartalma nem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabály rendelkezéseivel {3132/2013. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [42]; 3152/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [14]}. Ennek megfelelően kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani annak a körülménynek, ha egy alacsonyabb szintű jogszabály megalkotásának célja a magasabb szintű jogszabály hatályosulásának ellehetetlenítése. (Köf.5.027/2025/4.)

[21] Mindezt erősíti a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 9. §-a, amely kimondja, hogy az e törvényben meghatározott jogokat jóhiszeműen, a kölcsönös együttműködés elvét figyelembe véve, a társadalmi rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni.
[22] A Kormány felhatalmazással rendelkezett, hogy rendelettel a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások kapcsán az alapvetően helyi közügyek körébe tartozó településrendezés körében a beruházásokkal összefüggő különös szabályozást állapítson meg, amely így a jogforrási hierarchia érvényesülésének követelményére tekintettel az adott szabályozási körben nem teszi lehetővé a Kormány rendeletével ellentétes helyi önkormányzati szabályozás megalkotását.
[23] Az Ör. megalkotásakor hatályos Méptv. 84. § (1) bekezdés h) pontja szerint az elővásárlási jog a településrendezési feladatok megvalósítását biztosító – egyik – sajátos jogintézmény. Ebből következően Méptv. 84. § (1) bekezdés h) pontja alapján nem általánosságban, hanem csak településrendezési feladatok megvalósítása érdekében van lehetőség elővásárlási jog alapítására.
[24] A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította tehát, hogy a közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló 671/2023. (XII.29.) Korm. rendelet a Beruházás tekintetében településrendezési követelményeket határozott meg, kizárva ezen ingatlanok tekintetében az önkormányzat párhuzamos, településrendezést érintő jogalkotását. Ezért az érintett önkormányzatnak nincs lehetősége településrendezési feladatok megvalósítását biztosító jogintézményként elővásárlási jog alapítására sem. Ezért az Ör. a Beruházással érintett hrsz-ú ingatlanok tekintetében a településrendezési feladatok megvalósítását biztosító elővásárlási jog alapításával ellentétbe került a Kormányrendelettel, a Méptv. 84. § (1) bekezdés h) pontjával, illetve az Mötv. 9. §-ában foglalt követelményekkel.
[26] A kifejtettekre tekintettel a Kúria Önkormányzati Tanácsa az Ör. fenti rendelkezéseit a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 146. § (1) és (4) bekezdésére és a jogbiztonság követelményére figyelemmel a hatályba lépésének napjára visszaható hatállyal megsemmisítette. Az ex tunc hatályú megsemmisítést nem csak a Kormányrendelet szabályainak érvényesülése, hanem a – fentebb bemutatott – Mötv. 9. §-ának sérelme is indokolta.

Alkalmazott jogszabályok: Alaptörvény 32. cikk,
A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény,
A magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény,
A közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról szóló 671/2023. (XII.29.) Korm. rendelet.

Összeállította: Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ BIZTOSHELYETTES

A JÖVŐ NEMZEDÉKEK ÉRDEKEINEK VÉDELMÉT ELLÁTÓ BIZTOSHELYETTES JOGALKOTÁST ÉS JOGALKALMAZÁST TÁMOGATÓ JAVASLATA

Jogalkotást és jogalkalmazást támogató javaslat a fenntartható vízgazdálkodási és vízmegtartási módszerek elterjesztése érdekében

(Ügyszám: AJB-2716/2026.)

1. Bevezetés

A jövő nemzedékek szószólójaként (az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyetteseként) az Alaptörvényből és az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 3. § (1) bekezdése a), b) és g) pontjaiból[1] fakadó kötelezettségem folyamatosan figyelemmel kísérni a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését és rendszeresen tájékoztatni az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalataimról, valamint e tárgykörben felhívni a figyelmüket a természetes személyek nagyobb csoportját érintő jogsértés veszélyére. Amikor a jövő nemzedékek érdekeinek védelmével kapcsolatban felmerülő aggályokat, fenntartásokat jelzem és az a szűkebb-tágabb nyilvánosság számára megismerhetővé válik, akkor – immár az Alkotmánybíróság által is felhívottan – [2] alkotmányos kötelezettségemnek teszek eleget.

Magyarországon az elmúlt évszázadokban a vízgazdálkodás a folyószabályozásra, a vizes élőhelyek lecsapolására, az árvízvédelmi intézkedések kidolgozására, a mezőgazdasági területek belvíztől való mentesítésére, valamint az öntözés fejlesztésére összpontosított. A vízrendezések fő célja a mezőgazdasági termelésbe vonható területek növelése, a feleslegesnek mondott vizek mielőbbi levezetése, az ármentesítés és a hajózhatóság biztosítása volt. Az így kialakult tervezési gyakorlat alapja a vízbőség volt, így még nem számolhatott az éghajlatváltozás hatásaival és nem vette figyelembe a Kárpát-medencének azt a kedvező adottságát, hogy a térség vízmérlegében a folyók által szállított és szétterített vízmennyiség, valamint a belvíz és csapadékvizek helyben tartása jelentős klímaadaptációs és -reziliencia lehetőségeket rejt(hetne) magában. **Jelenleg ugyanakkor a térség vízmérlege deficites, a felszín alatti vízkészletek évről évre kimutathatóan csökkennek, a szárazodás egyes területeken olyan mértékű, hogy a jelenlegi területhasználati megoldások fenntartása már nem biztosítható.**

Az éghajlatváltozás mellett éppen a korábbi vízrendezési gyakorlat, tehát a víztelenítések céljára létrehozott, talajvizet megcsapoló csatornahálózat és a felszíni lefolyásgyorsítás is hozzájárult a Kárpát-medence általános szárazodásához. **Napjainkra az ország jelentős részén már a talajvízszint nagymértékű süllyedése tapasztalható.** Mára nyilvánvalóvá vált, hogy a Kárpát-medence rendkívül sérülékeny térség, ami a klímaváltozás negatív következményei terén még fokozottabban igaz. További probléma a vízfolyások immár túlzottnak mondható „rendezettsége”. Nagy folyóink medre mélyül, kisvizes időszakban jelentős mennyiségű felszín alatti víz kerül a medrekbe és áramlik ki az országból.

---

[1] Az Ajbt. 3. § (1) bekezdés alapján *„az alapvető jogok biztosának a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettese figyelemmel kíséri a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülését, és*

a) rendszeresen tájékoztatja az alapvető jogok biztosát, az érintett intézményeket és a nyilvánosságot a jövő nemzedékek érdekeinek érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatairól,

b) felhívja az alapvető jogok biztosa, az érintett intézmények és a nyilvánosság figyelmét a természetes személyek nagyobb csoportját – különösen a jövő nemzedékeket – érintő jogsértés veszélyére, (…)

g) javaslatot tehet a jövő nemzedékek jogait érintő jogszabályok megalkotására, módosítására, (…).”

[2] 9/2024. (IV. 30.) AB határozat [13], 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [128]

A víz a kiegyenesített, szabályozott medrekben a vízbő időszakokban nem tud szétterülni, nedvesítve a területet, növelve a beszivárgást, és ezzel emelve a felszín alatti víz szintjét. A víz minőségére és mennyiségére, valamint a vízi ökoszisztémákra negatív hatással van az is, hogy a kisvízfolyások, csatornák parti sávján sok esetben a mederélig kitolódik a szántóföldi művelés, emellett a belvízbevezetések is rontják a vízminőséget, illetve sok esetben a vízfolyások teljes mértékben elvesztették természetes jellegüket.

Ezen felül a klímaváltozás hatására egyre gyakrabban és egyre kevésbé kiszámítható módon jelentkeznek szélsőséges időjárási események. Hol a túl sok víz (árvíz, villámárvíz, belvíz), hol – és egyre többször – a túl kevés víz (aszály) okoz problémát, aminek következtében csökken a beszivárgás – a talajnedvesség és a felszín alatti vízkészletek utánpótlódása – ellenben nő a felszíni lefolyás és a talajerózió. Sok területen jelent nagy problémát az ökológiailag szükséges vízmennyiség hiánya is, amely az ott lévő élőhelyek, termőhelyek, mezőgazdasági területek, talajok stb. állapotát folyamatosan rontja. Az aszályos időszakok hossza növekedett, a területhasználat viszont nem igazodott e változásokhoz. A gazdálkodók a meglévő kultúrák fenntartása érdekében egyre több öntözővizet kénytelenek felhasználni, felszíni víz híján felszín alatti készletek felhasználásával, sok esetben illegális, rossz minőségű kutakból merítve, így a felszín alatti vízkészletek is fokozott veszélynek vannak kitéve mind minőségi, mind mennyiségi szempontból.[3] A különösen száraz területekre – mint a Homokhátság, Nyírség – mesterségesen telepített zárt erdők és faültetvények szintén hozzájárulnak a vízhiányhoz azáltal, hogy akadályozzák a csapadék beszivárgását és aktív gázcseréjük révén a mélyebb rétegekből is képesek elpárologtatni a vizet. **Kiemelkedő szempont, hogy vízmegtartás alatt ne csak a szabad szemmel látható, felszíni vizeket értsük, hanem a vízkörforgás teljes egészére tekintsünk, beleértve a felszín alatti vizeket, a párolgást és a csapadékot, illetve annak kezelését is, lévén ezek nem egymástól elkülöníthető összetevők, hanem a vizek egységes rendszert alkotva teszik ki vízkincsünket.**

Fentiek miatt egyre sürgetőbb a víz elvezetése helyett a víz visszatartásán alapuló egységes vízgazdálkodás kialakítása, amely segít kiegyenlíteni az éghajlatváltozás következtében egyre gyakoribbá váló extrém csapadékos és szélsőségesen száraz időszakok negatív hatásait. Egyes projektszintű természetvédelmi beavatkozások és néhány előremutató kezdeményezés ellenére azonban még ma is inkább az a jellemző, hogy a mezőgazdasági területeken megjelenő vizeket károsnak ítélik és elvezetik. **A szemléletformálás e téren tehát kiemelt jelentőséggel bír**, csakúgy, mint a víz- és mezőgazdálkodási gyakorlat átalakítása, a belvizek levezetésének csökkentése, a mederben, csatornában történő vízvisszatartás, illetve egyes területeken a víznek a tájban, termőföldön való megtartása, hiszen csak a nagy területen történő vízmegtartás biztosíthatja a hatékony beszivárgást és a víztől függő értékes élőhelyek, termőhelyek tartós fennmaradását.

Alapvető probléma továbbá, hogy az egyes **területhasználatok nem alkalmazkodnak a táji, illetve a változó klimatikus adottságokhoz,** emiatt máig igény mutatkozik az eredetileg vízjárta területek folyamatos víztelenítésére. A kialakult helyzet napjainkra olyan súlyos következményekkel jár, hogy elengedhetetlenné vált egy olyan országos koncepció kialakítása, amely a táji adottságokra alapozottan meghatározza a lehetséges területhasználatokat és kijelöli azokat a területeket, amelyek elsősorban a vízmegtartás céljait kell, hogy szolgálják. Ez nélkülözhetetlen alapja a többi terület fenntartható használatának. Mindezt összegezve egyértelmű következtetés, hogy nem elégséges a vizeket visszatartani, hanem a területhasználatokat is minél inkább a természetes feltételekhez kell közelíteni, vagyis a tájat is megfelelő módon kell működtetni, mert ezáltal képes javulni a terület vízháztartása.

[3] **13/2018. (IX. 4.) AB határozat [31], [35], [39]**

A víz visszatartására számos formában adódik lehetőség egy-egy terület sajátosságai alapján. Ezek lehetnek vízfolyások, árterek, holtágak, morotvák, szikes tavak medrei, lápok, mocsarak, lefolyástalan területek, vízjárta területek, egy adott kisvízgyűjtő természetes mélyfekvésű részei, továbbá célzott felszín alatti vízpótlás is lehetséges. A mesterséges tározóterek lehetnek különösen tavak, a vízfolyások mesterségesen kiszélesített medrei (ún. on-line tározók), a vízfolyások mentén kialakított oldaltöltéses tározók (off-line tározók), csatornák, időszakos vagy tartós elöntések mezőgazdasági területeken.[4]

Ezekben a természetes vagy mesterségesen létrehozott tározóterekben a víz hosszabb ideig marad meg, ami elősegíti annak beszivárgását a sekély porózus felszín alatti víztestekbe, így a talajvíz töltődik, a vízháztartás javul, a vizes élőhelyek fennmaradásának esélye nő, a mezőgazdaság és erdőgazdálkodás számára szükséges vízkészletek elérhetőbbé válnak, amely egyben a klímaváltozás hatásait is enyhíti, az azokhoz való alkalmazkodást is segíti. Törekedni kell arra, hogy a még meglévő vízbő időszakokban (téli, tavaszi időszak, amikor a párolgás kicsi) minél több víz tudjon beszivárogni, emelve ezzel a talajvíz szintjét.

Bár a hétköznapi gyakorlatban kevés szó esik ennek jelentőségéről, a hidrológiai ciklus kiemelten fontos eleme a párolgás. A tájban jelen lévő víz nélkülözhetetlen szerepet játszik a hőkiegyenlítésben, a párolgáskor bekövetkező halmazállapotváltozás ugyanis jelentős mennyiségű hőt von el a környezetétől. Mindezen kedvező hatások olyan területen tudnak érvényesülni, ahol a megfelelő növényborítottság nemcsak a minél nagyobb mértékű beszivárgást, hanem a vizek aktív párologtatása révén olyan mikroklimatikus viszonyokat is biztosít, amelyek közelében lehetővé válik a helyi adottságokhoz illeszkedő biztonságos mezőgazdasági termelés. **Azokon a területeken pedig, ahol a meglévő (főként szántóföldi) gazdálkodás teljes újragondolására van szükség, ott a szemléletváltás része, hogy ezen területekre ne a termelésből kiesett veszteségként tekintsünk, hanem szükséges és hasznos pufferterületként kezeljük azokat, amelyek egyrészt nélkülözhetetlenek a termésbiztonság szempontjából, másrészt egyéb haszonvételek által a térségben élők számára olyan környezetet biztosítanak, amely lehetővé teszi testi és lelki egészségük megőrzését.**

A vízigények kielégítése során további nehézséget jelent, hogy az egész országra kiterjedő erős talajvízszint-csökkenés következtében az egyes kisvízgyűjtők magasabban fekvő területein mára nagymértékű kiszáradás tapasztalható. Ahhoz azonban, hogy ott is újra megjelenjen a víz, az alacsonyabban található, szomszédos területeken szükséges a vizet megtartani, ott, ahol még rendelkezésre áll. Így annak érdekében, hogy a magasabban fekvő területek állapota javuljon, akár olyan ingatlantulajdonosok (és használók), gazdálkodók számára kellene előírni vízmegtartási korlátozásokat, kötelezettségeket, akiknél még nem jelentkezik élesen a vízhiány miatti kár. Mivel elkülönül a kár megjelenésének és orvoslásának a helye, a közérdek érvényesülése érdekében nem egyes különálló ingatlanokban, hanem **kisvízgyűjtő egységekben** indokolt érdemben tervezni, tevékenységeket engedélyezni. **Nem egyes ingatlanok tekintetében, hanem csak tájléptékben lehet a vízvisszatartásról gondolkodni.**

„***A vizek, különösen az édesvizek léte, állapota és használata életünk egyik legfontosabb tényezője.*** *Az (ivó) víz olyan lételem, amely* ***nem helyettesíthető*** *semmilyen mesterséges anyaggal, megújuló képessége függ az időjárástól és a befogadó földtani közegtől, ezen belül a talajtól (szerkezetétől és szennyezettségétől), és csupán* ***korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre,*** *mely miatt a vízbázisok az* ***emberi létezés feltételei*** *és egyik leginkább megóvandó értékei. Magyarország medence-jellegű elhelyezkedéséből adódóan a felszíni vízkészletének alig 4 %-a keletkezik az országhatárokon belül, miközben Magyarország az éghajlatváltozás következményeinek jelentősen kitett térségben helyezkedik*

[4] https://www.ovf.hu/hireink/ovf-hirek/a-vizugyi-agazat-elott-allo-a-belvizek-visszatartasa-es-a-vizpotlas-jelentette-feladatok-es-kihivasok

*el, ezért különös jelentősége van a felszín alatti **vízkészletekkel való felelős gazdálkodásnak**."*[5]

Az Alkotmánybíróság – mások mellett a Magyar Tudományos Akadémia, a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanács és a nemzeti park igazgatóságok véleményét figyelembe véve – az 5/2025. (VI. 30.) AB határozatában is megállapította, hogy mielőbbi cselekvésre van szükség, mert: „*(a)z elődeink olyan módon alakították át a természetes medreket, hogy azok a vizet gyorsan elvezessék. A Fertő–Hanság Nemzeti Park az Alkotmánybíróság megkeresésére adott állásfoglalásában kiemelte: a több lépcsőben elvégzett beavatkozások során a gyors vízelvezetés miatt kiegyenesített, lerövidített és töltések közé szorított folyók, a partjukat vesztett tavak és lecsapolt más vizes élőhelyek az ember és a táj kapcsolatát alapjaiban alakították át. Az ívóhelyüket vesztett halállományok fenntartása problémákat okoz, holott ez a helyi lakosság élelmezésének egyik fő forrása volt, és számos, ma csökkenő állományú védett madár- és emlősfaj megmaradását biztosította. Hosszú távon az idegen fajok inváziója a maradék élőhelyeket is erősen veszélyezteti. Az állandó vizű kis vízfolyásaink időszakossá válnak, és jellemző élővilágúk eltűnik."*[6]

Egy későbbi határozatban: *„A hazai vizeink védelmében számos jogi relevanciával is bíró szakmai javaslat megfogalmazható. Elengedhetetlen, hogy nagyobb hangsúly kerüljön a hazai vízkészletek megóvására, illetve a vízbőséges időkben a vízkészletek raktározására …, továbbá az árvizek levonulásának késleltetésére és a víz megtartására a Kárpát-medencében …. Kiemelten fontos a vízkészletek öntözési célú túlhasználatának elkerülése, ami vízhiányt, a felszíni víztestek hidrológiai, felszín alatti víztesteknél mennyiségi rossz, illetve gyenge állapotot okozhat …. Ugyancsak indokolt a megőrzendő vizes élőhelyek és a belvíz levezetésre kijelölt területek szabályozásának reformja (beleértve az okszerű gazdálkodást nem gátló vízborítottság tűrési kötelezettségét), tekintettel arra, hogy ezek a területek átfedésben vannak egymással, a belvizes területek jelentős visszaszorítására irányuló törekvések (melyek az agrártámogatások igénybevétele szempontjából adott esetben prioritást is élveznek) pedig a vizes élőhelyek csökkenésével járnak együtt."* [7]

A klímaváltozás és annak következményei, valamint a Kárpát-medence jelentősen átalakított vízrajza mostanra már olyan mértékű hatásokkal járnak, hogy a vízügyi ágazatban, a politikában és az élet minden területén, így társadalmi szinten is megkezdődött az üdvös szemléletváltás a vizekkel való bánásmód tekintetében. Elindult például a „Vizet a tájba!" program[8], amely igen előremutató kezdeményezés, mert a klímaváltozás hatásaira reagálva a víz elvezetése helyett annak megtartására fókuszál. A kezdeményezés eredményei már most is figyelemre méltók: több száz tulajdonos több ezer hektárnyi mezőgazdasági területet, valamint a természetvédelem és az erdőgazdálkodás további több tízezer hektárt ajánlott fel vízmegtartás céljából. Ugyanakkor ennek révén az igényeknek egyelőre mégis csupán kisebb százaléka teljesíthető, főként a vízhiány miatt, illetve azért, mert nem minden földterület alkalmas vízmegtartásra. Egyelőre ez a program inkább pontszerű beavatkozásokra biztosít lehetőséget, mégis egy hosszabb, pozitív folyamat kezdetét jelentheti.

Az elmúlt időszakban több jogszabály tartalma is módosult a vízmegtartás érdekében (pl.: ökológiai célú vízpótlás fogalma, belvízvédelmi fokozatok elrendelésének változása, egyes üzemtervek felülvizsgálata, elárasztott területek vagy a természetközeli és vizes élőhelyek kialakítását támogató agrártámogatási kifizetések stb.), melyekre a későbbiekben részletesebben is kitérek. Ezek, bár sokat segítenek a problémák kezelésében, azonban a meglévő és új definíciók, előírások közötti összhangot még finomítani szükséges.

[5] 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [34]
[6] 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [61]
[7] 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [108]
[8] https://www.ovf.hu/jobboldali-sav-tartalmai/vizetatajba/vizet-a-tajba

Üdvözlendő továbbá, hogy a vízügyi ágazatnál láthatóan **prioritás lett a vízmegtartás**: nem csak a jogalkotás terén, hanem a gyakorlatban is törekednek a vízügyi igazgatóságok a vizek megtartására. A Vízgazdálkodási Tárcaközi Bizottság, illetve az Aszályvédelmi Operatív Törzs munkája is kiemelendő, amelyek segítették az egyre növekvő mértékű és gyakoriságú vízhiány kezelését. A tudomány is felfigyelt a témára, amelynek egyik példája a Magyar Tudományos Akadémia Nemzeti Víztudományi Programja.

A felszínen, a felszín alatt és a talajban tárolt vízkészletek jelentős csökkenése azonban mindannyiunk életére hatással van, ezért további összehangolt, hathatós, széleskörű és azonnali, rövid-, közép- és hosszútávú központi intézkedésekre lenne szükség. A vízügyi, a természetvédelmi és a jogi szakértői vélemények egybehangzóan azt jelzik,[9] hogy a kiszáradás megállítását, a romló tendenciák visszafordítását célzó intézkedések terén csupán önkéntes vállalásokra alapozni nem elegendő. A klímaváltozás hatásainak csökkentése, illetve az ahhoz való alkalmazkodás elősegítése érdekében fontos lenne, hogy megvalósuljon hazánkban a csapadékvizek visszatartása, a folyók bővizű időszakaiban a szabályozott vízkivezetés és a száraz területek vízpótlása, valamint az ezt lehetővé tevő tájhasználatváltás, továbbá ezzel párhuzamosan a mezőgazdasági célú felszín alatti vízkivételek csökkentése. **A fenti törekvések alapjogi megalapozása, a szükséges jogalkotási és jogalkalmazási folyamatok előmozdítása, a kedvező és vízmegtartást ösztönző jogi környezet kialakítása érdekében készült e jogalkotást és jogalkalmazást támogató javaslat.**

Ösztönözni kívánom a döntéshozókat, hogy új módszereket találjanak a kialakult negatív tendenciák megállítására és visszafordítására, az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésére és az ahhoz való alkalmazkodásra, a természeti feltételek biztosítására, a vízmegtartásra, a vízkincs megőrzésére. A megfelelő jogszabályi és jogalkalmazási környezet biztosítása az egyik alapvető feltétele a fenti problémák fenntartható kezelésének és az alapjogi keretek között a természetvédelemi, ökológiai, talajvédelmi, vízvédelmi, területhasználati stb. követelmények együttes teljesülésének.

A továbbiakban részletezem a tulajdonhoz való jogra és a társadalmilag felelős tulajdonlásra, valamint a vízkészlet, vízkincs védelmére, mint közérdekre vonatkozó alaptörvényi kereteket, ismertetem a vízkészlet védelme érdekében elrendelt tevékenységek, korlátozások megalapozását szolgáló főbb jogszabályi rendelkezéseket, illetve azok kiegészítési javaslatait, továbbá kitérek a tulajdonosi hozzájárulás, szolgalmi jog, valamint a főbb vízjogi előírások, gyakorlatok módosítási lehetőségeinek kérdéskörére is. Ehhez kapcsolódóan röviden elemzem a stratégiai előírásokat is, illetve azok teljesülését.

Az aszályt azonban nem elegendő pusztán vízjogi eszközökkel kezelni, hanem a fentiek értelmében szükséges, és a megoldás kulcsa a tájhasználat és a vízhasználatok újragondolása. A területhasználat mielőbbi megváltoztatása nélkülözhetetlen azokon a területeken, amelyeken jelenleg olyan használat (jellemzően művelés) folyik, ami nem illeszkedik a táji működésbe, adott esetben akár ellentétes is azzal. A tájhasználat-váltásra, általános birtokrendezésre vonatkozó területrendezési, mezőgazdasági, földügyi, ingatlanügyi, támogatáspolitikai stb. szabályozás részletes áttekintésére – terjedelmi korlátok okán – jelen javaslatban nem áll módomban kitérni, de a későbbiekben ennek külön elemzése is szükségessé válik.

[9] A jövő nemzedékek szószólója által összehívott, 2026. február 16-án vízügyi, természetvédelmi, jogi szakértőkkel tartott kerekasztal következtetései alapján.

2. Alapjogi keretek

A vízkincsünkkel való gazdálkodás, a vízmegtartó eszközök (különösen a természetalapú megoldások) alkalmazása a természeti tőke takarékos és fenntartható használatán alapszik. **A vízmegtartás hozzájárul a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodáshoz**, illetve a természetes rendszerek által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások magasabb fokú hasznosításához.

Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában vállaljuk, hogy a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk. Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit. A P) cikk[10] alapján a természeti erőforrások, köztük a vízkészlet, a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

Lényegében a vízmegtartás értékvédelmi alapú szabályozási sarokpontjait Magyarországon alkotmányos keretek biztosítják, amivel más jogszabály nem lehet ellentétes, tehát az lenne a kívánatos, ha ez a szemlélet szabályozási „alapelvként" jelenne meg minden szakterületi jogszabályban, szabályozóban.

A P) cikket az Alkotmánybíróság a vízgazdálkodással összefüggésben leginkább a 16/2015. (VI. 5.) AB határozatban az állami földvagyon kapcsán, a 28/2017. (X. 25.) AB határozatban a védett természeti területnek nem minősülő Natura 2000 földrészletek értékesítése és hasznosítása kapcsán, továbbá a 13/2018. (IX. 4.) AB határozatban értelmezte egy előzetes normakontroll eljárásban. A döntések egyrészt kiemelik **az olyan új elemeket, mint a fenntarthatóság követelménye, vagy a saját magyar környezeti értékek és a magyar kultúra értékei, amelyek oltalmazása mindenki kötelezettsége a jövő nemzedékek számára való megőrzés érdekében**. Másrészt mindebből a testület levezette a nemzet közös örökségébe tartozó természeti és kulturális erőforrások vonatkozásában az „állam és mindenki" részéről elvárt magatartásokat, amelyek között természetesen az állam felelőssége elsődleges. Ezek a következők: a védelem, a fenntartás és a jövő nemzedékek számára történő megőrzés, amely utóbbi a választás, a minőség és a hozzáférés lehetőségeinek megőrzését is jelenti.[11] A **választás lehetőségét** a jövő nemzedékek számára is biztosítani kell, hogy az életfeltételek biztosítása körében **ne kelljen mintegy kényszerpályán mozogniuk**. A minőség kapcsán törekedni kell arra, hogy **a természeti környezetet legalább olyan állapotban adja át a társadalom a jövő nemzedékek számára, mint ahogyan azt az elmúlt nemzedékektől kapta.** A természeti erőforrásokhoz való hozzáférés vonatkozásában pedig a **jövő generációk méltányos érdekeit kell szem előtt** tartaniuk a jelen nemzedékeknek.[12] Ezen elveket az Alkotmánybíróság azért dolgozta ki, hogy mind a **jelen, mind a jövő** nemzedékek érdekeit azonos szempontok szerint értékelje a jogalkotó, és ezzel is segítséget nyújtson az **egyensúly** megteremtéséhez.[13] Megkérdőjelezhetetlen, hogy az ivóvíz biztosítása, az élelmiszer termeléséhez szükséges mennyiségű és minőségű víz megőrzése a jelen nemzedékekhez hasonlóan a jövő nemzedéknek is méltányos és védett érdeke.

Mindezeken túlmenően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény P) és XXI. cikke kapcsán azt is kifejtette, hogy: „az elővigyázatosság és megelőzés elvei *„megkövetelik a környezet és természet védelmére vonatkozó szabályozás **folyamatos felülvizsgálatát, és szükség esetén***

---

[10] Alaptörvény P) cikk: *„(1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége."*

[11] Edith Brown Weiss: In Fairness to Future Generations: International Law, Common Patrimony, and Intergenerational Equity (1989)

[12] 28/2017. (X. 25.) AB határozat [33]

[13] Árva Zsuzsanna: Nagykommentár Magyarország Alaptörvényéhez P) cikk

a szabályozás (a jogszabályokkal biztosított védelmi szint) szigorítását**. […]"*[14]… Az alkotmánybírósági határozat megfogalmazásában: *„Valamely jogi szabályozás hosszabb időn keresztüli változatlansága éppen ezért ugyan formálisan nem sérti a visszalépés tilalmának elvét (formális visszalépés hiányában), ám tartalmi értelemben mégis elképzelhető, hogy a korábban (a tudományos bizonyosság szabályozás megalkotásakori szintjének változása miatt) még az elővigyázatosság és megelőzés elvéből fakadó követelményeket teljesítő szabályozás utóbb nem csupán elavulttá, hanem egyben alaptörvény-ellenessé is válik."*[15] *„Ekként a **jogalkotót immáron nem csupán a szabályozás lazításának tilalma köti, hanem adott esetben a vonatkozó jogszabályi környezet szigorításának kötelezettsége terheli, akkor, ha a környezet (a nemzet közös öröksége) hatékony megóvásához ez elengedhetetlenül szükséges."[16] Fentiek alapján a folyamatosan változó éghajlati körülmények miatt bizton állíthatjuk, hogy a nemzet közös örökségébe tartozó vízkészletek hatékony megóvásához elengedhetetlen az **„előrelépés kötelezettsége" alapján a vízgazdálkodásra irányuló szabályozás rendszeres felülvizsgálata**. Az Alkotmánybíróság döntésének értelmében a jelen generáció nem hárithatja a megfelelő intézkedések elmulasztásának következményeit a jövő nemzedékre.

Az alapvető jogok ütközése, korlátozása kapcsán az **Alaptörvény I. cikkében** foglaltakra is ki kell térni, amelynek számunkra legfontosabb üzenete:

*„(3) …. **Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható."***

Az alapjog-korlátozás elméletének és módszertanának világszerte elterjedt gyökerei a második világháborút követően Németországban alakultak ki a rendes bírósági gyakorlatban. A jogállamiságon alapuló alkotmányos demokráciákban alkalmazott módszer alapja annak belátása, hogy az emberi jogok többsége nem abszolút, tehát nem korlátlan. A klasszikus megfogalmazás szerint az egyik ember szabadsága addig terjed, míg nem sérti más szabadságát. A nemzeti és nemzetközi emberi jogi dokumentumokban, az európai alkotmányosság legfontosabb forrásaiban felsorolt jogok elsőre abszolútnak tűnnek, ám mindig megjelenik egy korlátozási klauzula is. Ennek ellenőrzési módszere a magyar jogban szükségességi-arányossági tesztként ismert.[17] Az alapjogokra vonatkozó szabályokat és azok korlátozását csak törvény állapíthatja meg. **Az I. cikk meghatározza a korlátozás feltételrendszerét**. Erre tehát csak **akkor kerülhet sor, ha más alapvető jogot vagy alkotmányos értéket kell védeni,** és ez esetben is a korlátozásnak meg kell felelnie a **szükségességi-arányossági tesztnek,** illetve feltétel, hogy a korlátozás ne érintse az alapjog lényeges tartalmát. Azt, hogy egyes alapjogok esetében mi minősül lényeges tartalomnak, esetről esetre lehetséges meghatározni.

A szükségességi-arányossági teszt funkciója az, hogy az alapjogi rendszer integritását megőrizze, hiszen kifejezi, hogy a jogok egymással összefüggő rendszert képeznek, amelyek korlátozása csak egymásra tekintettel lehetséges. Az Alkotmánybíróság indokolása alapján **az állam akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha** másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme **más módon nem érhető el**. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem **meg is kell feleljen az arányosság követelményeinek**: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban

[14] 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [120]
[15] 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [120]
[16] Szemesi Sándor: Az előrelépés kötelezettsége, mint a klímavédelem elleni küzdelem jogi eszköze? Gondolatok az 5/2025. (VI. 30.) AB határozatról – Alkotmánybírósági Szemle, 2025/2., 9-21. o.
[17] GÁRDOS-OROSZ Fruzsina: „Az alapjogok korlátozása" in JAKAB András – KÖNCZÖL Miklós – MENYHÁRD Attila – SULYOK Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia

legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan.[18] Mindkét feltételnek – tehát a szükségességnek és az arányosságnak – egyszerre kell fennállnia.

A teszt alkalmazásával az Alkotmánybíróság szükségszerűen egyfajta rangsort állapít meg az alapjogok között, míg alapjogokon kívüli szempontokat, mint állami vagy társadalmi érdek, nem, vagy csak ritkán vesz figyelembe.

Egyes alapjogoknál éppen az Alaptörvény állapít meg eltérő szabályokat. Ilyen a **tulajdonvédelem rendszere, ahol meghatározza a kisajátítás – mint alapjog-korlátozás – lehetséges okait, amelyre csakis közérdekből kerülhet sor.[19]**

A versengő közérdekek közt az alkotmányos döntéshozatal alapvető kritériuma, hogy csakis azonos szinten védett értékek vethetőek össze. Azaz, a P) cikk oltalmi köre és az így megjelenő alapvető jogok nem állíthatóak szembe és nem mérlegelhetőek ezen a szinten nem védett elemekkel, így például a bürokráciacsökkentéssel, a fejlesztéstámogatással, vagy az egyéni gazdasági érdekekkel. Utóbbiak ugyanis mindössze eszközök a magasabb közérdeket megtestesítő alapjogi célok elérésében és nem önálló célkitűzések.

Ehhez kapcsolódóan az **Alaptörvény XIII. cikke** a következőket határozza meg:

*„(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. **A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.***

*(2) Tulajdont **kisajátítani** csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”*

Tulajdonától **senkit sem lehet megfosztani, kivéve**, ha ez **közérdekből**, a **törvényben meghatározott** esetekben és feltételekkel, valamint az ezáltal elszenvedett veszteségekért kellő időben fizetett méltányos összegű **kártalanítás** mellett történik.

Az Európai Unió **Alapjogi Chartája** 17. cikkében az örökléshez való joggal együtt említi a tulajdonhoz való jogot. Kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogszerűen szerzett tulajdonát birtokolja, használja, azzal rendelkezzen, és azt örökül hagyja. **A tulajdon használatát, az általános érdek által szükségessé tett mértékben, törvénnyel lehet szabályozni.**

A tulajdonhoz való jog tehát kétségkívül alapvető jog, szoros összefüggésben áll az P) cikkel, valamint a 38. cikkel, amely az állam és a helyi önkormányzatok vagyonát nemzeti vagyonnak minősíti. Mindezekre irányadó az I) cikk.

Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy a tulajdonjog valamely tartalmi elemének korlátozása csak akkor jár magának a tulajdonjognak, mint alkotmányos jognak a korlátozásával, és ezáltal **csak akkor alkotmányellenes, ha az nem elkerülhetetlen, vagyis, ha kényszerítő ok nélkül történik, továbbá, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan.**

Mindebből következik, hogy ha az Alaptörvény XX. cikke szerinti *„testi és lelki egészséghez”* vagy a XXI. cikk szerinti *„egészséges környezethez való”* alapjog védelme – és az ennek természeti alapjául szolgáló víz, mint természeti erőforrás, valamint vízkészlet mint a nemzet közös örökségébe tartozó érték megőrzése [20] – érdekében szükséges és arányos a tulajdont, a tulajdon használatát korlátozni, akkor ez az ismertetett alapjogi kereteknek megfelelhet. Az arányosságot azonban esetről-esetre vizsgálni szükséges.

---

[18] 26/2013. (X. 4.) AB határozat [162]; 20/2014. (VII. 3.) AB határozat [155]-[157]; 23/2016. (XII. 12.) AB határozat [145]

[19] Nagykommentár az Alaptörvényhez

[20] A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.) 19. § (1) *„A víz – mint alapvető életfeltétel és korlátozottan előforduló erőforrás –…”*

A P) cikk alapján **a vízkészlet, az ahhoz kötődő biodiverzitás, talaj, illetve a vizek által nyújtott szolgáltatások (kvázi „*közszolgáltatások*”) védelme érdekében az állam korlátozhatja a tulajdonhoz kapcsolódó jogosultságok szabad gyakorlását, mivel a P) cikk körébe tartozó értékek védelme – az Alkotmánybíróság gyakorlatában is – közérdeknek minősül.**[21] A P) cikk kifejezetten az állam és mindenki (tehát jelen esetben a tulajdonosok, földhasználók, gazdálkodók, vízügyi kezelők, vízügyi igazgatási szervek, vízügyi hatóságok stb.) kötelezettségévé teszi a közös örökségünk védelmével kapcsolatos terhek viselését.[22] **Fentiek alapján a vizek, vízkészletek védelme érdekében akár tulajdonjogi, gazdálkodási korlátozás is bevezethető, hiszen a nemzet közös örökségébe tartozó értékek megóvásában minden érintettnek – így a terület tulajdonosainak, használóinak és kezelőinek is – közre kell működnie egyfelől saját alkotmányos kötelezettségét teljesítendő, másfelől a társadalmi felelősségvállalás jegyében.**

Mindezeket jól illusztrálja, hogy a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) előírásai alapján – összhangban az Alaptörvény XIII. cikkével – egyes esetekben a tulajdonosnak tűrnie kell a tulajdonát érintő korlátozásokat[23], más esetekben bizonyos korlátozások elrendeléséhez kártalanítási kötelezettség társul.[24] Amennyiben a korlátozás következtében az ingatlan használata, az ingatlannal kapcsolatos jog vagy foglalkozás gyakorlása lehetetlenné, illetve számottevően költségessé válik, a tulajdonos az ingatlan kisajátítását[25] is kérheti bizonyos esetekben.

2.1. A víz, mint nemzeti vagyon

A vízfolyások, tavak, csatornák jelentős része nemzeti vagyonnak (állami vagy önkormányzati vagyonnak) minősül, amelyek kapcsán az Alaptörvény 38. cikke rendelkezéseit is figyelembe kell venni a vízzel, a vízkészlettel való gazdálkodás során. E szerint a nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a **közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevételével egyetemben. Ezért is fontos a vízmegtartó eszközök alkalmazása, mert az a természeti tőke, természeti erőforrás takarékos, ökológiai szempontból fenntartható használatán alapszik** és hozzájárul a természetes rendszerek által nyújtott ökoszisztéma-szolgáltatások magasabb fokú hasznosításához.

A nemzeti vagyonnal kapcsolatos rendelkezéseket az Nvtv.[26] tartalmazza, amely szerint az állami vagyonba és így a nemzeti vagyonba tartoznak – többek között – a felszín alatti vizek, a felszín alatti vizek természetes víztartó képződményei, a folyóvíz és természetes tavak elhagyott medre, valamint a folyóvízben, természetes tavakban újonnan keletkezett sziget, a jogszabályban meghatározott csatornák, tározók, árvízvédelmi fővédvonalak és egyéb vízi létesítmények, valamint az állami tulajdonban álló víziközművek.

Az Alaptörvény 38. cikk is szoros összefüggésben áll a P) cikkel. A 13/2018. (IX. 4.) AB határozat a felszín alatti vízkészlettel összefüggésben kimondta, hogy míg az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése a tulajdonnal együtt járó társadalmi felelősséget általánosságban mondja ki, ezt a 38. cikk a nemzeti vagyon, míg a P) cikk a nemzet közös öröksége kapcsán konkretizálja. A testület azt is kiemelte, hogy bár a nemzeti vagyon és a nemzet közös öröksége fogalmak nem teljesen azonosak, egyes vagyonelemek esetében egybeeshetnek. Ilyen egyezőség áll fenn a felszín alatti vizek esetében is, és ilyenkor **az állam, mint kizárólagos tulajdonos csak oly módon gazdálkodhat ezekkel az elemekkel, hogy nem csupán a jelen nemzedékek közös szükségleteire kell tekintettel legyen, hanem a jövő nemzedékek szükségleteire,**

[21] 14/2020. (VII. 6.) AB határozat [88], 3071/2019. (IV. 10.) AB határozat, 28/2017. (X. 25.) AB határozat
[22] 14/2020. (VII. 6.) AB határozat [59]
[23] A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.) 15. § (6) bekezdés, 21. §
[24] Vgtv. 20. § (1)-(3) bekezdések, 21/B. §
[25] Vgtv. 20. § (4) bekezdés, 21/A. § (1) bekezdés
[26] A nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (Nvtv.)

valamint magukra a természeti erőforrásokra is, amelyek önmagukban is értéket képviselnek, és alaptörvényileg oltalmazott tárgyak.

Jelenleg a nagyobb („elsődleges" és „másodlagos") csatornák mind állami kézben vannak, és a belvízcsatornák zömét kizárólagosan a működési terület szerinti vízügyi igazgatási szerv kezelheti. **Eszerint a vízelvezető (vízgazdálkodást biztosító) rendszerek fenntartásának és üzemeltetésének közvetlen felelőssége és költsége is főként az államot terheli.**

A kis vízfolyások, kisebb jelentőségű csatornák („harmadlagos művek") jelentős része önkormányzati- vagy magántulajdonban van. A két tulajdonosi kör között azonban a tekintetben különbséget kell tenni, hogy az önkormányzati tulajdonban álló csatornák esetén az önkormányzat alkotmányos tulajdonosi kötelezettségeit az államhoz hasonlóan az Alaptörvény 38. cikke is megalapozza, míg a magántulajdonra ez nem vonatkoztatható. Sok esetben azonban a vízfolyások, csatornák tulajdonjoga rendezetlen, nem lehet megállapítani, hogy ki/kik a tulajdonosok, vagy éppen több tulajdonos van (például osztatlan közös tulajdon). A rendezetlen tulajdonjogi helyzetekben a vízjogi engedélyek meghosszabbításáról, felülvizsgálatáról sem gondoskodott senki, ezáltal üzemeltetésük sem megoldott. Ilyen esetekben a tulajdonosi hozzájárulás kiadása is nehézségekbe ütközik.[27] Előbbiek miatt sürgős feladat a rendezetlen tulajdoni helyzet tisztázása, az egyértelmű jogviszonyok lefektetése.

2.2. A tulajdonhoz való jog, a társadalmilag felelős tulajdonlás és a közérdek viszonya

Az Alkotmánybíróság gyakorlata élesen megkülönbözteti a megszerzett tulajdon elvonását annak korlátozásától, de mindkét esetre az Alaptörvény egyaránt védelmet biztosít. A testület immár három évtizedes gyakorlata során dolgozta ki a korlátozás kereteit, amely az utóbbi években a „*társadalmi felelősség*" fogalmára tekintettel új színezetet kapott.

Az Alkotmánybíróság döntéseiben következetesen hangsúlyozta, hogy a tulajdonhoz való jog nem korlátlan, az a köz érdekében és a közérdekkel arányos módon, törvényi szabályozási szinten korlátozható. A testület a **20/2014. (VII. 3.) AB határozatá**ban a társadalmi felelősséget emelte ki: *„A tulajdonhoz való jog tehát nem minősül korlátozhatatlan alapjognak: az Alaptörvényben foglalt feltételek teljesülése estében – a megfelelő alapjogi garanciák tiszteletben tartása esetében – az állami beavatkozás nem kizárt. Különös jelentőséggel bír e körben az a tény, hogy amint azt az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének második mondata is deklarálja, „a tulajdon társadalmi felelősséggel jár".*

Az utóbbi bekezdés kapcsán az Alkotmánybíróság azt is kifejtette, hogy *„Az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerinti értékek megóvásának az államot és mindenkit terhelő kötelezettsége pedig ezen, a XIII. cikk (1) bekezdése szerinti társadalmi felelősség egyik konkrét, az Alaptörvényben kifejezetten megjelenő eseteként értelmezhető*."[28] Ebből következően a P) cikk szerinti természeti erőforrások – különösen az ott felsorolt termőföld, vízkészlet, erdők, biológiai sokféleség, de minden más erőforrást is ide értve – védelme érdekében az állam korlátozhatja a tulajdonhoz kapcsolódó jogosultságok szabad gyakorlását, egyfelől mivel ***ezen értékek védelme közérdek,*** másfelől, mert ezen közérdek a társadalmi felelősség körében az államon túl mindenki alapjogi kötelezettségeként értelmezhető.

Az Alkotmánybíróság azt is egyértelművé tette[29], hogy *„(a) tulajdonjog valamely elemének korlátozása azonban csak akkor jár magának a tulajdonjognak, mint alaptörvényi jognak a korlátozásával és ezáltal csak akkor alaptörvény-ellenes, ha az nem elkerülhetetlen, kényszerítő ok nélkül történik, továbbá, ha a korlátozás súlya a korlátozással elérni kívánt célhoz képest aránytalan".*

[27] Lásd részletesebben a 4.3 fejezetben
[28] 3071/2019. (IV. 10.) AB határozat [26]
[29] 3150/2013. (VII. 24.) AB határozat [16]

A tulajdon korlátozásának alkotmányossága kapcsán a már idézett 20/2014. (VII. 3.) AB határozat azt fogalmazta meg, hogy *„az alkotmánybírósági értékelés voltaképpeni tere a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett.”* Ez gyakorlatilag a szükségesség-arányosság teszt alkalmazását jelenti. A szükségesség mércéjét a *„társadalmi felelősség”* kitétel alapján az Alkotmánybíróság továbbfejlesztette és kimondta, hogy „*Az Alaptörvény XIII. cikke értelmében még a teljes tulajdonelvonáshoz is (amennyiben arra törvényben meghatározott esetekben és módon kerül sor) csak a közérdek meglétének igazolása szükséges. Ennél szigorúbb szükségesség ezért a tulajdonhoz való jog korlátozásakor – amely nyilvánvalóan enyhébb beavatkozás, mint a kisajátítás – sem alkotmányos követelmény*.”[30]

Mindez azt jelenti, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tulajdonjog korlátozásának alkotmányos mércéje – a jogkorlátozás alapját és következményét vizsgálva – enyhébb követelményt támaszt, mint a tulajdonelvonás, kisajátítás esete.

A közérdek miatt történő tulajdonkorlátozás esetében tehát az Alkotmánybíróság a szükségesség meglétét igazoltnak találja, ha az közérdekből történik, márpedig a P) cikk szerinti értékek védelme közérdek. A testület szerint ezekben az esetekben az államnak széles mérlegelési joga van. A közérdekből történő tulajdonkorlátozásokat, a korábbiakhoz képest szélesebb körben megvalósuló korlátozás-tűrési eseteket alapozhat meg ezzel, hiszen *„a tulajdon szociális kötöttségei a tulajdonosi autonómia messzemenő korlátozását teszik lehetővé.”*[31]

Az Alkotmánybíróság a **14/2020. (VII. 6.) AB határozat**ában leginkább az erdőkkel kapcsolatban vázolta fel, miként képzelhető el a környezet védelme és a társadalmilag felelős tulajdonlás alkotmányos követelményének összhangja.[32] Eszerint az állam a jövő nemzedékek, mint kedvezményezettek számára egyfajta **bizalmi vagyonkezelőként** kezeli a rá bízott természeti és kulturális kincseket, **és a jelen generációk számára csak addig a mértékig teszi lehetővé ezen kincsek használatát és hasznosítását, ameddig az a természeti és kulturális értékek – mint önmagukért is védelemben részesítendő vagyontárgyak – hosszú távú fennmaradását nem veszélyezteti.**

Ez az elv a vízgazdálkodási kérdések során is alkalmazandó, hiszen a megfelelő mennyiségű és minőségű víz elengedhetetlen az egészséges környezethez, valamint a testi és lelki egészséghez (ezen belül kiemelten az egészséges ivóvízhez és élelmiszerhez) való jog, illetve a P) cikk szerinti nemzet közös örökségébe tartozó erőforrások biztosításához**. A fentiek egyben azt is jelentik, hogy a vizek használatával és hasznosításával összefüggésben a tulajdonosok (használók) gazdasági érdekei nem élvezhetnek prioritást a vizek, mint a nemzet közös örökségébe tartozó természeti erőforrások védelmével és a jövő generációk számára történő megőrzésével szemben,**[33] sőt azokkal, mint nem azonos szinten védett jogos érdekek, össze sem vethetőek. Az elv azt is jelenti, hogy a vízkészletek tekintetében ez a bizalmi vagyonkezelői minőség a tulajdoni helyzeten felül álló kategória, amely a nemzet közös örökségének státuszára vonatkoztatható.

Korábban a **28/2017. (X. 25.) számú AB határozat** emelte ki a P) cikk alapján, hogy az élőlények és élőhelyek védelme nem csak az állam, hanem mindenki kötelezettsége, így védelmük érdekében tulajdonjogi (vagy gazdálkodási) korlátozás rendelhető el, amely esetben kártalanítás csak a jogszabályokban rögzített körben járhat, mivel **a természeti erőforrások**

[30] 25/2015. (VII. 21.) AB határozat [57]
[31] 18/2015. (VI. 15.) AB határozat [44]
[32] *„A kötelezettségek különösen az államot, az erdőtulajdonosokat és az erdővel rendelkezni jogosultakat érintik azáltal, hogy a tulajdonnal való rendelkezés, illetőleg az erdőgazdálkodás teljes és feltétlen szabadsága helyébe a felelős, fenntartható gazdálkodást megvalósító, a jövő nemzedékek érdekeit is figyelembe vevő erdőhasználat követelménye lép.”*
[33] 14/2020. (VII.6.) AB határozat [31]

megóvásában minden érintettnek, így a terület tulajdonosainak, használóinak, kezelőinek is közre kell működni a társadalmi felelősségvállalás jegyében.[34]

A jövő generációk érdekeinek védelme azonban nem csupán a P) cikkből vezethető le, hanem a 38. cikk (1) bekezdéséből is: *„(a)z állam és a helyi önkormányzatok tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon kezelésének és védelmének célja a közérdek szolgálata, a közös szükségletek kielégítése és a természeti erőforrások megóvása, valamint a jövő nemzedékek szükségleteinek figyelembevétele”*. Ezen alkotmányos rendelkezésből is következik, hogy **egyképpen a magántulajdonban, az állami, illetve önkormányzati tulajdonban lévő vízfolyások, vízgazdálkodási tevékenységek is meghatározhatók, meghatározott cél elérésére rendelhetők, adott esetben korlátozhatók közérdekből.** Különösen arra tekintettel, hogy a nemzeti vagyon ilyen összetevőit elsősorban a természeti erőforrások, természeti tőke (jelen esetben vízkészletek), illetve az általuk nyújtott szolgáltatások jelentik. A vizek által biztosított azon javak és szolgáltatások állapota, amelyeket az ember élete során közvetlenül vagy közvetve felhasznál, létfontosságú az emberi élet, egészség és jól-lét szempontjából. Éles határvonalat kell ugyanakkor húzni az állam, illetve e vonatkozásban az önkormányzatok tulajdonosi, illetve közhatalmi feladatai és felelősségei közt.

Az alaptörvényi keretek közt a szabályrendszernek biztosítania kell a tulajdonosok, gazdálkodók jogos érdekének és a többség, illetve a köz érdekének hosszútávú egyensúlyát szolgáló vízmegtartási tevékenységeket. Mindez azt is jelenti, hogy egyetlen vagy kisebbségi jogos magánérdek nem gátolhatja a közérdek érvényre juttatását. A különböző, versengő jogokat, jogosultságokat, igényeket és érdekeket (pl.: halgazdálkodási jog, természetvédelmi kezelői jogosultság, tulajdonosi jogok, gazdálkodói érdekek, földhasználói igények, vízügyi kezelői jog, vadgazdálkodói érdek stb.) a helyben elérhető vízkészletekre tekintettel is össze kell hangolni, egyeztetni, és mindezeket a közérdek érvényesítésével összhangban biztosítani.

Jó példa az Alkotmánybíróságnak a természet védelme, mint kiemelt alkotmányos érték kapcsán megjelent gyakorlata, amely az államot kötelezi a biológiai sokféleség és a védett természeti értékek megóvására. A védett, fokozottan védett fajok megőrzése érdekében e körben elrendelt gazdálkodási korlátozás, illetve az e korlátozás következtében felmerülő kártalanítására vonatkozó természetvédelmi szabályozás összességében biztosítja az arányosság követelményét.[35] Adott esetben a vízmegtartással érintett területeken folytatott gazdálkodási (pl.: agrár-, erdő-, hal-, vadgazdálkodás), illetve vízgazdálkodási tevékenység is korlátozható volna a köz érdekében. Ehhez azonban szükség lenne olyan tulajdonosi jogokat korlátozó vízgazdálkodási, és annak kompenzálására irányuló kártalanítási szabályok kialakítására, amely „összességében” kiállja az alkotmányossági tesztet.

3. Stratégiai háttér

A vízvisszatartás célja több stratégiai dokumentumban megjelenik[36], de ezek között sokszor nincs kellő koherencia. A stratégiák megvalósításához, végrehajtásához pedig hiányzik a komplex, ágazatközi koordináció és a megfelelő prioritási sorrend. Az Alkotmánybíróság több határozatában is kifejtette, hogy a *“szakmai tartalmú stratégiák figyelmen kívül hagyása valamely jogszabály-változás alaptörvény-ellenességének vizsgálata során külön is értékelendő a nemzet közös örökségét érintő, és az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése szerint a jövő nemzedékek számára is megőrzendő szabályozási tárgyak*

[34] Például: Tvt. 1. § b) pont, 2. § (1) bekezdés c) pont, valamint Vgtv. 20. § (4) bekezdés, 21/B. § (2) bekezdés, 25. § stb.

[35] 3330/2022. (VII. 21.) AB határozat [5], [61]-[63]

[36] Különösen: Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012–2024 (NFFS), Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció, Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2), Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP), Nemzeti Természetvédelmi Alapterv (NTA), Nemzeti Biodiverzitás Stratégia, Nemzeti Tájstratégia 2017–2026, Kvassay Jenő-terv (KJT) – a Nemzeti Vízstratégia, Harmadik Vízgyűjtő-gazdálkodási-terv (VGT3).

esetében".[37] A közjogi szervezetszabályzókba – különböző szervezeti határozatokba – foglalt stratégiák tehát alapjogi jelentőséggel bírnak, jóllehet nem jogszabályok, az azokat alkotó döntéshozókat a további döntéshozatalban éppúgy kötik. Alaptörvény-ellenes helyzetet keletkeztethet, ha valamely stratégiai előírást figyelmen kívül hagynak, vagy nem teljesítenek, vagy akár, ha valamely jogszabályi rendelkezés azzal ellentétes. Mindezek teljesítése ellentmondásos stratégiai célkitűzések esetén eleve kihívásos, ezek belső, és a vízügyi jogszabályokkal való összhangjának megteremtése ugyancsak szükséges.

Ez az előre gondolkodás, amelyet a tervek is megjelenítenek, önmagában is alapjogi jelentőségű, mert az Alkotmánybíróság üzenete – *„A biológiai sokféleség megóvása ugyanakkor hosszú távú, kormányzati ciklusokon is átívelő gondolkodásmódot és szabályozást igényel."*[38] – az állami magatartás irányában a biodiverzitáson túl minden fenntarthatósági kérdésre kiterjesztően értelmezendő.

Az Alkotmánybíróság újabb határozata szerint[39]: *„(e)zek a stratégiák ugyan jogforrási jellegüket tekintve közjogi szervezetszabályozó eszközök, és ekként a kibocsátót kötik, azonban a közép- és hosszú távú tervezés és kiszámítható jogalkotás olyan szakmai kiindulópontjai is egyben, melyeket valamely szabályozás alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróságnak figyelembe kell vennie."*

Összefoglalva elmondható, hogy mind az éghajlatváltozással, a környezet- és természetvédelemmel, mind a vízgazdálkodással foglalkozó koncepciók, stratégiák kiemelik a vízvisszatartás, vízmegőrzés fontosságát, de az eddigi tapasztalatok, információk[40] szerint **a megvalósítást, végrehajtást szolgáló konkrét** intézkedések – a következőkben kifejtendő anomáliák miatt (is) – **nehezen vagy alig valósulnak meg. A fenntartható vízgazdálkodás kialakítása nem egyedül vízgazdálkodási feladat, és mélyreható gazdasági, társadalmi változásokat, szemléletváltást is igényel.**

4. A vízgazdálkodási szabályrendszer

4.1. Átfogó szabályok

A jelenlegi vízgazdálkodási keretrendszer szabályozási környezete az ismertetett történeti sajátosságokból eredően elsődlegesen a vizek kártétele elleni védelem, a víz károkozás nélküli levezetésének végrehajtását szolgálja, így kevéssé segíti elő a vízmegtartó megoldások megvalósítását. A meglévő jogszabályok szemléletén, fogalomhasználatán időszerű változtatni, hogy ne egyoldalúan és eltúlzottan szerepeljenek benne a *„víztől veszélyeztetett"*, *„vizek kártételei elleni védelem"* stb. fogalmak. A Magyar Hidrológiai Társaság oldalán publikált tanulmányban is szereplő javaslat szerint: *„Általánosságban, a hatályos vízgazdálkodási jogszabályok fogalmai közé be kell vezetni a lefolyáslassítást, és a vízmegtartást, és ugyanolyan szinten kell szabályozni ezeket a védekezési módokat, mint az árvíz és belvízvédelmet. Az engedélyezés hatékonyabbá tételéhez első lépésben szükség lenne átfogó, komplex tervezésre, ami összességében vizsgálja a vízmegtartás lehetőségeit egy-egy részvízgyűjtőn belül, és azt határozza meg, hogy hova milyen típusú létesítmény kerüljön elhelyezésre.(…) (S)okkal dominánsabb kérdésként merült fel a vizek kártételei elleni védekezés, illetve a megfelelő ivóvíz ellátás és szennyvízelvezetés kérdése, mint a vízmegtartás. Vélhetően ennek oka az, hogy a vizek kártétele nem csak a környezetre, hanem az emberi életre is közvetlen veszélyt jelenthet, ami igaz a nem megfelelő ivóvíz ellátás és szennyvízelvezetés esetére is. Az, hogy egy adott terület sivatagosodik, közvetlenül nem jelent veszélyt az emberi életre. A Homokhátságon is lehet élni, hiszen a településeken az ivóvíz*

[37] 14/2020.(VI. 09.) AB határozat [31], 13/2018. (IX. 4.) AB határozat [40]
[38] 28/2017. (X. 25.) AB határozat [19]
[39] 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [53]
[40] A jövő nemzedékek szószólója által összehívott, 2026. február 16-án vízügyi, természetvédelmi, jogi szakértőkkel tartott kerekasztal következtetései alapján.

ellátás biztosított, csak a termőföldek kívánt megművelésére nincs lehetőség. A déli országokhoz képest a külterületi tűzesetek sem olyan gyakoriak a pusztán, ami miatt a vízhiányt a legveszélyesebb kategóriába kellene sorolni. Tehát a szárazság az emberi élet szempontjából nem olyan veszélyes, mint az árvíz vagy a lakott területeket is veszélyeztető belvíz. Talán ez az oka annak, hogy a hatályos jogszabályok nem kezelik azonos súllyal az aszályt és a vízmegtartás kérdését."[41]

Bár a Vgtv. hatálya[42] kiterjed többek között a vizek hasznosítására, hasznosíthatóságának megőrzésére és a vízkészletekkel való gazdálkodásra is, ez a téma jelenleg mégsem kap még a jelentőségéhez igazodó hangsúlyt és értelmet. A fent részletezett alaptörvényi kereteknek megfelelően – hasonlóan más jogszabályokhoz[43] –, indokolt lenne alapvető célként, vagy alapelvi elvárásként rögzíteni, hogy nem csupán a hasznosítás, hanem a vizek **fenntartható hasznosítása,** illetve nem önmagában a gazdálkodás, hanem a vízkészletekkel való **fenntartható gazdálkodás** a tényleges célkitűzés.

A Vgtv. 2. §-ában az állami feladatok között megjelenik a vizek kártételei elleni védelem érdekében a vízkár-elhárítási tevékenység szabályozása, azonban az Alaptörvény szerinti kötelezettségek – a vízkészlet megőrzési, védelmi, fenntartási tevékenységek – nem.

A nemrég kihirdetett, a vízgazdálkodási tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XXXVI. törvény 3. §-a alapján a Vgtv. 7. § (2) bekezdése a következő i) és j) ponttal egészült ki:
[Az (1) bekezdésben megjelölt feladat:]
„i) a vízkészletek növelése, a felszíni és felszín alatti vizek és vízilétesítmények vízmegtartási szempontú üzemeltetésével;
j) a vízhiányból eredő vízkárelhárítás."

Ezek alapján az állami tulajdonban lévő, valamint a vízügyi igazgatóság, mint állami szerv fenntartásába kerülő vizek és vízilétesítmények üzemeltetése során a Vgtv.-ben eddig felsorolt vízügyi igazgatási feladatok kiegészülnek a vízilétesítmények vízmegtartási szempontú üzemeltetési, és a vízhiányból eredő vízkárelhárítási feladatainak rögzítésével. Ráadásul ezen feladatok elvégzésének költségeit a közérdek mértékéig a központi költségvetés útján kell biztosítani.

Ez a törvénymódosítás előremutató és messzemenőkig támogatandó, azonban a kezdeti felhatalmazás után **szükséges a további részletszabályok ehhez való igazítása**, pontosítása. Mivel a klímaválság hatásai helyben, települési szinten is jelentős mértékben érvényesülnek, a szubszidiaritás elvével is összhangban megfontolandó, hogy ne csak az állam, **hanem az önkormányzatok feladatai közé[44] is bekerüljön a vízkészletekkel való felelős és fenntartható gazdálkodás, sőt akár az önálló önkormányzati vízjogi szabályozás lehetősége is felmerülhet.**[45]

A Vgtv. részletesen taglalja[46], hogy milyen kötelező feladatokat kell a települési önkormányzatoknak ellátniuk. Ezek közül a csapadékvíz elvezetése az egyik fő feladat, amely mellett a már említett alkotmányos „*előrelépési kötelezettséggel*" is összhangban, a változó életviszonyok közt indokolt a csapadékvíz helyben tartásának szükségességét is megjeleníteni.

---

[41] Veres Dóra, Werner Sára, dr. Király Botond Gergely: Vízmegtartás, lefolyáslassítás korlátai és lehetőségei a hazai vízgazdálkodásban - VIKÖTI Mérnöki Iroda Kft.
https://www.hidrologia.hu/wp-content/uploads/2023/11/0227_veres_dora.pdf
[42] Vgtv. 1. §
[43] Például: Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 2. §, a területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény 2. §, a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény 1. §, 4. §, 7. §.
[44] Vgtv. 7. § (4) bekezdés
[45] Pump Judit: A természetes vízmegtartás önkormányzati szabályozhatósága, in: Agócs Ilona; Sulyok Katalin; Szamek, Gabriella; Szemesi, Sándor (szerk): Közös jövőnk, közös felelősségünk - A jövő nemzedékek védelmének kihívásai ORAC Kiadó, Bp, 2025. 189. o.
[46] Pl.: Vgtv. 4. §

Utóbbi megvalósulhat akár a mára meghaladott, elsősorban a vizek gyors levezetését szolgáló gyakorlatok felszámolásával, a burkolt felületek csökkentésével, zöldfelületek növelésével, záportározók, kis vizes élőhelyek kialakításával is, lehetőség szerint természetalapú megoldások alkalmazásával. A másik fontos önkormányzati feladat a vízelvezető rendszerek fenntartása, megfelelő üzemeltetése, azonban a települési árkok, csatornák tervezése, működtetése, karbantartása során ezek nem csak a csapadékvizet elvezetésére kell képesek legyenek, hanem szükség esetén annak visszatartására is.[47]

A Vgtv. 2/A. §-ában megjelenik, hogy a vízkészlet fenntartása és a jövő nemzedékek számára történő megőrzése érdekében a vízügyi és vízgazdálkodásért felelős miniszter együttes feladata az ország területének vízkészletvédelmi szempontból történő vizsgálata, valamint e vizsgálat eredményeként a vízkészletvédelmi országtérkép elkészítése. A 319/2023. (VII. 17.) Korm. rendelet alapján kijelölt vízkészletvédelmi országtérkép azonban csak a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny, az ivóvíz minőségi követelményeinek biztosítása szempontjából fontos területeket jelöli ki és számos egyéb kockázatot nem vesz figyelembe.[48]

Elmarad továbbá a felszíni vízkészletek megőrzése szempontjából fontos és érzékeny területek kijelölése, az arra vonatkozó részletszabályok megállapítása, továbbá a felszíni és felszín alatti vízkészletek mennyiségi védelme is hiányzik a jogszabályból, jóllehet ugyanolyan fontos, mint a minőségi. Különösen problémás ez egy olyan szabályozási környezetben, amely inkább a vizek elvezetését szorgalmazza a vizek kártételei elleni védelem érdekében. A felszín alatti és a felszíni vizek állapota, mennyisége, helyzete egymásra ható folyamat. Jelen javaslat ugyan a felszíni vizekkel foglalkozik, ugyanakkor számos vízkészlet-gazdálkodási problémát nem lehet megoldani a felszín alatti vizek helyzetének rendezése, biztosítása nélkül, éppen e kölcsönhatás miatt.[49]

A vizek kártételei elleni védelem és védekezés szabályait alapvetően át kell gondolni, mert sok esetben a korábban kárnak minősülő események a változó klimatikus körülmények közt mára inkább kívánatosnak, sőt előnyösnek minősülnek. Egy ingatlanon a víz megjelenése nem automatikusan káros és nem feltétlenül igényel kárelhárítást. Indokolt megvizsgálni, hogy a víz vajon természetes okokból jelent-e meg, lehet-e az adott területen végzett tevékenységet ehhez igazítani, továbbá átgondolni, hogy hol, milyen tevékenységhez mennyi vízre van szükség, és azt hogyan lehet „előteremteni”, megtartani.

---

[47] Lásd részletesebben:
https://networknature.eu/sites/default/files/old_files/uploads/Lakosságnak%20szóló%20kiadványok%20-%20LIFE%20MICACC%20Brosura_vegleges.pdf
https://lifelogos4waters.bm.hu/
https://wwf.hu/wp-content/uploads/2025/12/onkormanyzati_alkalmazkodasi_utmutato.pdf
https://wwf.hu/viztukor-vizmegtarto-megoldasok-a-termeszettel-osszefogva/

[48] Az országtérkép csak a minőségi szempontok egy részét veszi figyelembe (szennyezés elérési idők), és csak a legérzékenyebb területekre (a fedvény csak a nyílt karsztot és vízbázis védőterületeket tartalmazza) vonatkozik, így igen korlátos.

[49] Lásd részletesebben:
A jövő nemzedékek szószólójának észrevételei a vízgazdálkodásról szóló törvény módosításáról szóló törvénytervezetre vonatkozóan (2023. 05. 09.)
https://www.ajbh.hu/documents/10180/7540060/A+jövő+nemzedékek+szószólójának+észrevételei+a+vízgazdálkodásról+szóló+törvény+módosításáról+szóló+törvénytervezetre+vonatkozóan.pdf/1e3fd14d-349b-f19b-35cb-c885b3cb8698
A jövő nemzedékek szószólójának figyelemfelhívása a mezőgazdasági öntözési célú kutak létesítésével és fennmaradásával kapcsolatos eljárásokkal szembeni alkotmányos elvárásokról (2021. 02. 04.)
https://www.ajbh.hu/documents/10180/2926454/Sz%C3%B3sz%C3%B3l%C3%B3_figyelemfelh%C3%ADv%C3%A1sa_mezgazd_%C3%B6nt%C3%B6z%C3%A9si+c%C3%A9l%C3%BA+kutak/7341f25f-6bfc-764e-5d7d-5e8c8d615f71
A jövő nemzedékek szószólójának elvi állásfoglalása a felszín alatti vizek védelmében (2017. 05. 24.)
https://www.ajbh.hu/documents/10180/2762244/Elvi+állásfoglalás+a+felszín+alatti+vizek+védelmében.pdf

Az ár- és belvízvédelmi szempontból kijelölt **kockázattérképek, kockázatkezelési tervek klíma-, környezet-, természet- és vízvédelmi szempontok szerinti felülvizsgálata is elkerülhetetlen.**

A Vgtv. 22. § tartalmazza az ingatlan tulajdonosa (használója) kötelezettségeit, így az ingatlant csak úgy hasznosíthatja, művelheti, ha a vizek természetes lefolyását nem akadályozza, a víz minőségét nem károsítja. Időszerű a rendelkezés olyan irányú kiegészítése, mely az **ingatlan tulajdonosát (használóját) arra is kötelezi, hogy az ingatlanára jutó, de ott kárt nem okozó vizet lehetőség szerint megtartsa, helyben felhasználja** annak érdekében, hogy a vízkincs, illetve a víz által nyújtott járulékos szolgáltatások (pl.: kisvízkör fenntartása, párolgás, éghajlatszabályozás, terméshozam növelés) minél szélesebb körben megmaradjanak.

A vízgazdálkodási szabályok szemléletváltást tükröző pontosításán túl szükséges a területhasználati szabályozás vízmegtartást támogató szemléletű felülvizsgálata is. Amennyiben egy adott terület a természeti adottságai alapján eredendően vízjárta, vízbő terület, de a területhasználat ehhez nem illeszkedik, a víz az aktuálisan ott folyó tevékenységet rendre ellehetetleníti, akkor elsősorban olyan tevékenységet vagy arra való áttérést érdemes szorgalmazni, amely a vízjárással összeegyeztethető (a kár folyamatos megtérítése vagy a vízelvezetés helyett). Ehhez többek között szükség lenne egy olyan agrártámogatási reformra, amelyben kizárt volna, hogy a gazdálkodó a vízjárással összeegyeztethetetlen termelés fenntartásához támogatást kaphasson.

4.2. Korlátozás, tűrés, kártalanítási kötelezettség

A Vgtv. VII. Fejezete rögzíti a vízügyi szakfeladatok ellátásához nélkülözhetetlen, az adott ingatlan tulajdonosát (egyéb jogcímen használóját) terhelő **tűrési kötelezettséget**, illetve használati korlátozásokat, továbbá – a törvényben szabályozott jogviszonyból eredő – a közérdeket szolgáló rendelkezéseken alapuló egyéb jogokat és kötelezettségeket, így a korlátozással arányos kártalanítási kötelezettséget is.

- A Vgtv. 20. § (1) bekezdése alapján lehet egy ingatlanon **vízvezetési szolgalmi jogot** alapítani, amely szerint az ingatlan tulajdonosa (használója) **köteles tűrni**, hogy a vízügyi hatóság határozata alapján a közcélú vízilétesítményt az ingatlanán elhelyezzék és üzemeltessék, illetve az ehhez szükséges vízimunkákat elvégezzék.
- A Vgtv. 20. § (2) bekezdése szerint létesíthető az ingatlanon a **vízhasználati szolgalmi jog**, amely szerint a vízügyi hatóság kérelemre engedélyezi a meglévő és vízjogi engedély alapján üzemelő vízilétesítményhez történő csatlakozást.
- A Vgtv. 20. § (3) és (3a) bekezdése szerint a parti ingatlan tulajdonosa (használója) **tűrni köteles** az ingatlanán egyes szakfeladatok (például: vízpartra bejárás, mederanyag elszállítás, munkavégzés, átmeneti jellegű létesítmények elhelyezése, víztelenítésének biztosítása, hajóút kitűzése) elvégzését.
- Vgtv 26. §-a is tulajdonképpen a vízkivezetés, illetve az ingatlan elárasztásának időleges jellegű tűrését írja elő, akkor, ha a vizek mennyisége vagy a vízilétesítmények teljesítőképessége a többletvizek fokozatos leeresztését teszi szükségessé.

A felsorolt szolgalmi jogok alapítása, illetve a szakfeladatok ellátása miatti tulajdonjog korlátozás mértékének megfelelően **az ingatlan tulajdonosát (használóját) kártalanítás illeti meg.** Ha a korlátozás következtében az ingatlan használata, az ingatlannal kapcsolatos jog vagy foglalkozás gyakorlása lehetetlenné, illetve számottevően költségessé válik, **a tulajdonos az ingatlan kisajátítását kérheti.**

A leírt alapjogi keretek közt újragondolandó, hogy a köz javát szolgáló vízmegtartó megoldások és az azok megvalósítását szolgáló „létesítmények”[50] kapcsán **miként, milyen esetekben indokolt az ingatlantulajdonosok (használók) tűrési kötelezettségét bővíteni.**

[50] Sok esetben olyan beavatkozásról van szó, amely nem is igényel ténylegesen vízilétesítmény kialakítást.

Időszerű az esetleges többletvizekhez való viszonyok újragondolása és a helyben tartás ösztönzésére, valamint annak eltűrésére való kötelezettség szabályozásának megfontolása. Ez a levezetett alapjogi keretekkel összhangban áll és a Vgtv. rendelkezhet arról, hogy melyek azok az ingatlan használatát, hasznosítását időlegesen akadályozó tevékenységek, amelyek nem jelentenek olyan mértékű korlátozást, amely az ingatlan eredeti hasznosítását ellehetetleníti, ezért azok eltűrésére kötelezhetők a tulajdonosok (használók) akár általánosan jogszabályi előírásként, vagy vízügyi hatósági határozat alapján. Bizonyos területfelhasználási vagy vízgazdálkodási kategóriákra, övezetekre vonatkozó előírások között az is meghatározható, hogy hol és milyen tevékenységek tűrése kötelezettség. Például a kiváló termőhelyi adottságú területeken nem lenne célszerű változtatni az ingatlantulajdonosok (használók) tűrési kötelezettségén, de a mélyfekvésű, eredetileg vízjárta területeken, ahol a gazdálkodás eleve nem olyan hatékony, vagy ahol a vízmegtartással összeegyeztethető a gazdálkodás jellege (pl.: ártéri gazdálkodás; erdőgazdálkodás, legelőgazdálkodás, fokgazdálkodás), ott pontosítható a tűrési kötelezettség kerete, mértéke, vagy adott esetben a tájhasználat váltás, művelési ág váltás szükségessége.[51]

A fentiek mellett számos szakterületi jogszabály rendelkezik a tulajdonos tűrési kötelezettségéről a közérdek megvalósítása érdekében. Például a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) előírásai alapján – összhangban az Alaptörvény XIII. cikkével –, míg egyes esetekben a tulajdonosnak tűrnie kell a tulajdonát érő korlátozásokat[52], addig más esetekben bizonyos korlátozások elrendeléséhez kártalanítási kötelezettség társul.[53]

A nemzet közös örökségének szintén részét képező műemlékek védelme érdekében a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény (a továbbiakban: Méptv.) írja elő a tulajdonos tűrési kötelezettségét, és bizonyos esetkörben – a műemlék megőrzése érdekében az állagvédelemhez szükséges átlagos mértéket meg nem haladó jogszerűen előírt korlátozás, tilalom vagy kötelezés – az ehhez kapcsolódó kártalanítási igény kizárását.[54]

További példaként hozható fel az erdőtulajdonosok, erdőgazdálkodók jogait és kötelezettségeit szabályozó rendszer, amelyben főszabályként az erdőt (beleértve az erdő mennyiségét és minőségét is) fenn kell tartani, és mind az állami-, mind a magántulajdonú ingatlan használatát az erdő fenntartási kötelezettségével összeegyeztethető módon – bármilyen ellentételezés vagy kártalanítás nélkül – kell megoldani.[55] Amikor az Evt. által meghatározott tevékenység az erdőgazdálkodás **jelentős közérdekű korlátozásának minősül[56],** akkor van ténylegesen mód a részben vagy egészben magántulajdonú erdőben a tulajdonos kárainak kompenzálására.

A hivatkozott törvények előírásaival analóg módon a Vgtv. vagy más kapcsolódó törvény szabályozhatja, hogy a vízvédelmi, vízkészlet-védelmi szempontok, mint közérdek érvényesítése érdekében **a szabályozás vagy a vízügyi hatóság milyen magatartásoktól való tartózkodás** (például belvíz elvezetésének tilalma) **vagy cselekvés** (mélyebben fekvő területeken a víz megőrzését szolgáló beavatkozások) **eltűrésére kötelezheti a magántulajdonosokat (használókat) a víz, mint nemzeti érték megőrzése érdekében.**

---

[51] Például a 2017-2030 közötti időszakra vonatkozó, 2050-ig tartó időszakra is kitekintést nyújtó második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2) szerint javasolt lenne a rendszeresen vízjárta, belvizes tulajdonságai miatt mezőgazdasági szempontból gazdaságtalanul hasznosítható területek művelésének megszüntetése, illetve adottságaiknak megfelelő hasznosítása (vizes élőhelyek kialakítása), természetközeli vízpótlási rendszerek kialakítása, kistáji vízkörforgások rehabilitációja, erdők, vizes élőhelyek fokozott szerephez juttatása a vizek megtartásában.

[52] Tvt. 41. § (1), (2) bekezdés, 50. § (1) bekezdés, 77/A. § (6) bekezdés

[53] Tvt. 41. § (3) bekezdés, 50. § (1) bekezdés, 72. § (1), (3) bekezdés

[54] Méptv. 140-141. §

[55] Evt. 7. § (3) bekezdés, 51-52. §, 77-78. §

[56] Evt. 28/E. §

Az állami tulajdonban lévő területek, vízfolyások, csatornák esetén pedig az állam közérdeket szolgáló megkülönböztetett szerepe, feladatai és felelőssége okán,[57] amely a társadalmi felelősségvállalás magasabb fokaként is értelmezhető, **további tevékenységek is korlátozhatóak volnának kártalanítás nélkül.** Hasonlóan például az állami erdőgazdálkodáshoz, ahol az Evt. 10. § (4) bekezdése alapján az állam 100%-os tulajdonában álló erdőre, valamint erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületre vonatkozó természetvédelmi vagy árvízvédelmi indokból jogszabályban vagy határozatban jogszerűen elrendelt korlátozás nem keletkeztet kártalanítási igényt.

A rendelkezésekből látható, hogy **bizonyos mértékig csak a tűrési kötelezettség jelentkezik, és csak akkor van lehetőség a károk kompenzálására, ha a tevékenység jelentős mértékű korlátozásnak minősül.** Ez összhangban áll az alapjogi tétellel, mely szerint az arányosság és szükségesség tesztje alapján határolandók el a tulajdonjog korlátozását érintő tevékenységek.

Amennyiben a tulajdonjoghoz kötődő jogok, jogosultságok használatát olyan mértékben szükséges korlátozni, amely túllép a tűrési kötelezettség mértékén és az ingatlan használatát vagy hasznai szedését túlzott mértékben korlátozza vagy ellehetetleníti, más szabályozási megoldásokat kell megvizsgálni. Ilyen esetben **megfontolandó új szolgalmi jog (vízmegtartási szolgalmi jog vagy vízmegtartási közérdekű használati jog) alapítása és** Vgtv.-be illesztése, hiszen ezeket a tevékenységeket – a többi szolgalommal érintett tevékenységhez hasonlóan – közérdekből (természeti erőforrásvédelmi, környezetvédelemi, természetvédelmi közérdekből) szükséges elvégezni. **Egy ilyen új szolgalom alapítása esetében, a jogszabály a fentiekhez hasonlóan a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítást, vagy végső esetben kisajátítást is elő kellene írjon.** A kártalanítás mértékének megállapítása során azonban figyelemmel kell lenni **azokra az értékekre is, amelyekhez a károsult éppen a korlátozás által jut hozzá**, hiszen a víz visszatartásának kötelezettsége (mint korlátozás) nem csak kárt okozhat, de adott esetben hasznot is hozhat (pl. termésátlag növekedés, biodiverzitás jobb állapotba kerülése, kút vízszintjének növekedése stb.). További szabályozási kérdés, ha a kár más forrásból megtérült (pl. hazai vagy uniós támogatás, aszálykár-enyhítő támogatás).

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) IX. címe rendelkezik a szolgalom és a közérdekű használat alapszabályairól. A közérdekű használati jog[58] szabályai szerint az **ingatlanra közérdekből**, a jogszabályban feljogosított személyek javára – hatóság határozatával vagy az érintett feleknek a határozatot pótló megállapodásával – **szolgalmat vagy más használati jogot lehet alapítani.** A használati jog alapításáért **a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás jár.**

A **közérdekű használati jog** alapítása valamely, külön jogszabályban meghatározott személy vagy személyek számára biztosít a szolgalomhoz hasonló természetű használati jogot. A használati jog alapításához megkövetelt közigazgatási eljárás garanciális előírás, amellyel a szabályozás biztosítja az eljárás keretében a használati joggal terhelt ingatlan tulajdonosa érdekeinek érvényesülését. A szolgalmi jog és a közérdekű használati jog alapítása esetén további jogállamisági garanciákat nyújt az, hogy azokat a közhiteles ingatlan-nyilvántartásban fel kell jegyezni, így mindenki számára megismerhetőek mint az adott ingatlanhoz kapcsolódó jogok, tények, kötelezettségek.

Jelen esetben a vízmegtartás érdekében, **a vízügyi igazgatási szervek, vízügyi kezelők számára lenne szükséges a közérdekű használatra feljogosító szabályokat a Vgtv.-ben rögzíteni** annak érdekében, hogy a más tulajdonában álló ingatlanok igénybevételével is el tudják látni feladataikat.

---

[57] 3104/2017. (V. 8.) AB határozat [39]; 3042/2021. (II. 19.) AB határozat [92]-[93]; 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [93]

[58] Ptk. 5:164. §

A közérdekű használat és a szolgalmi jog egymáshoz nagyon közel álló, a gyakorlatban sokszor egyenértékű és alternatív lehetőségként alkalmazható megoldások. A tulajdoni korlátozások fő szabályai a Ptk.-ban jelennek meg. Azok a helyzetek, amelyekben az ingatlan tulajdonosa annak tűrésére köteles, hogy ingatlanát az erre külön jogszabályban felhatalmazott személyek igénybe vegyék, a kisajátításhoz hasonlatosak, ezért a szabályozás struktúrája is a kisajátításhoz hasonló: az ingatlan tulajdonosának tulajdonjogát ilyen esetekben jogszerűen lehet korlátozni, a korlátozás csak az erre feljogosított szervek szakfeladatainak ellátása érdekében lehetséges (ez általában közérdek), és ennek fejében kártalanítás jár. Ezek a korlátozások sokfélék lehetnek, mind tartalmukat, mind formájukat, mind pedig a korlátozás jogosultjaként meghatározott alanyokat tekintve, azonban közös bennük, hogy a közérdeken alapulnak, és sok vonatkozásban nem a magánjog, hanem a közjog szabályozási területére tartoznak.[59]

A tulajdonosi részjogosítványokat mindezeken túlmenően korlátozzák egyéb, nem közérdekű használati jogot alapító jogszabályok is, mint például környezetvédelmi, műemlékvédelmi, természetvédelmi, építésügyi, egészségügyi stb. jogszabályok. Ezek általában nem más személyek vagy hatóságok számára biztosítják a dolog (ingatlan) igénybevételének jogát, hanem egyéb kötöttségekkel korlátozzák a tulajdonos használati jogát.

Amennyiben az áram-, a gáz-, vagy a közlekedési szolgáltatások (közérdekű szolgáltatások) ellátása érdekében lehetőség van korlátozásra, szolgalmi jog és közérdekű használati jog alapítására, valamint ezek ellentételezésére, akkor az emberi élet alapfeltételeit biztosító életkörülmények és erőforrások, valamint az élőlények (állatok és növények, legyenek azok vadon élők vagy haszon-növények és -állatok) alapvető létfeltételeit biztosító, **éltető víz megtartása érdekében még indokoltabb tulajdont korlátozó szabályokat alkotni, szolgalmi vagy közérdekű használati jogot alapítani.**

Mindezt az öntözéses gazdálkodás szabályozása és gyakorlata felől vizsgálva további érvek merülnek fel. Az öntözéses gazdálkodásról szóló 2019. évi CXIII. törvény 2. §- a alapján az **öntözéses gazdálkodás folytatása érdekében a vízilétesítmény vízjogi engedélyese öntözési szolgalomra jogosult,** amely alapján a szolgáló ingatlan tulajdonosa, használója köteles tűrni, hogy az ingatlanán az öntözéses gazdálkodást folytató mezőgazdasági termelő a mezőgazdasági tevékenységéhez szükséges öntözést szolgáló vonalas vízilétesítményt létesítsen és üzemeltessen, az ehhez szükséges vízimunkákat elvégezze, illetve az öntözőberendezést átvezesse, ha az az ingatlan rendeltetésszerű használatát nem zárja ki.

A törvény indoklása szerint az öntözés, habár nem tekinthető az állam vagy önkormányzat által ellátandó kötelező feladatnak, mint gazdálkodási mód, közérdeknek minősül. Ennek megfelelően a vízátvezetés megoldása érdekében, egyéni szinten kell az öntözési szolgalmi jogot biztosítani. A törvény ennek megvalósítása érdekében rendelkezik az érintett földrészletek tulajdonosainak kártalanításáról, az öntözési szolgalom tartalmáról, valamint a joggyakorlás egyes kérdéseiről. Az öntözés megkönnyítésére számos szabály született a közelmúltban, ha azonban az aszálynak egyre jobban kitett térségünk problémáira hosszú távú megoldást keresünk, figyelembe kell venni azt a tényt, hogy az öntözés lehetőségei – annak jellegénél fogva – korlátozottak, csupán tüneti kezelésnek tekinthetőek, alkalmanként akár ellenjavaltak is. Az öntözés a jelenlegi szárazodó környezetben olyan agrárkultúrát próbál fenntartani, amely egyre távolabb kerül a környezeti feltételek által biztosított lehetőségektől, hosszú távon egyre nagyobb energiákat, erőforrásokat emészt fel, így egy nagyon sérülékeny rendszer jön létre. Öntözésre a vegetációs időszak legszárazabb, legmelegebb periódusában van szükség, azonban ekkor áll rendelkezésre a legkevesebb vízkészlet, ráadásul az a környező területekről von el vizet úgy, hogy a kiöntözött vízmennyiség nem is hasznosul kellőképpen. Mindemellett az öntözhető területek nagysága erősen korlátos, továbbá az öntözés során nemkívánt

[59] Menyhárd Attila, In: Gárdos Péter, Vékás Lajos (szerk.): Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez

talajdegradációs folyamatok indulhatnak el. Egyre inkább az a következtetés látszik kirajzolódni, hogy öntözés csak nagyon indokolt esetben és olyan technológiai megoldások alkalmazásával volna elfogadható, amely figyelembe veszi az elérhető vízkészleteket, a terület természeti viszonyait, nem pazarló és nem rontja a talaj szerkezeti elemeit.

Figyelemmel arra, hogy a víz megtartása, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás és a reziliencia segítése egyre inkább közérdeknek tekinthető, ezért indokolt a vízmegtartás közérdeknek, a vízmegtartási beavatkozás közcélúnak minősítése és egy új vízmegőrzési szolgalmi jog, valamint az ahhoz kötődő kártalanítás szabályainak kidolgozása és jogszabályokba építése[60].

A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet rendelkezései alapján a vízügyi hatóság a létesítmény létesítésének vagy üzemeltetésének engedélyezése, illetve az engedély módosítása során határoz a vízelvezetési szolgalom alapításáról.[61] Amennyiben közcélúnak minősülő vízimunkáról, vízilétesítményről van szó, akkor a szolgalom létesítéséhez nem is szükséges az ingatlan tulajdonosának, vagyonkezelőjének hozzájárulása.[62] A szolgalom alapja is a tűrési kötelezettség. A jelenlegi éghajlati viszonyok közt egyre több helyen merül fel, hogy nem vízelvezetést, hanem vízmegtartást szolgáló közcélú vízimunkát kellene végezni vagy vízilétesítményt kellene működtetni, ehhez azonban a jogszabályokban meg kellene teremteni **a vízmegtartási szolgalom alapításának lehetőségét** is. A leírtakhoz hasonlóan ezen szolgalom esetében is előírható a vízjogi engedély megszerzése, módosítása kapcsán, hogy ahhoz nem szükséges a tulajdonos hozzájárulása.

Ne felejtsük el, hogy a Ptk. a tulajdonost teszi felelőssé mindazokért a tulajdonában bekövetkező károkért, *„amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni”*[63]. Aki ingatlanának vízjárta jellegét figyelembe nem véve műveli azt, valójában saját magának okoz kárt. Ugyanakkor a jelenlegi gazdasági ösztönzők erről mintha nem vennének tudomást, és lehetőséget adnak kártalanításra ez esetben is.

4.3. A tulajdonosi hozzájárulás kérdésköre

Állami tulajdonú területeken, ahol egyaránt állami tulajdonban (akár vízügyi, akár nemzeti park igazgatósági vagyonkezelésben) van a vízfolyás vagy csatorna és a vízmegtartást szolgáló terület, ott viszonylag zökkenőmentesen valósíthatók meg a vízmegtartó beruházások. Az érintett felekkel, vízügyi igazgatósággal történő részletes egyeztetés, az üzemeltetési feltételek meghatározása alapján olyan kérelmek terjeszthetők a vízügyi hatóság elé, amelyek normál idő- és energiaráfordítással engedélyezhetők. Amint azonban magántulajdonú területek bármely szinten érintetté válnak, már megakadhat mind az egyeztetés, a tervezés, a

[60] Példaként hozható fel az öntözéses gazdálkodásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 302/2020. (VI. 29.) Korm. rendelet, amely részletesen meghatározza az öntözési szolgalom alapítására és a kártalanításra vonatkozó szabályokat.

[61] 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 6. § tartalma:
Ha a vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó, a Vgtv. szerint közcélúnak minősülő vízilétesítmény vízvezetési szolgalmi jog alapításával létesíthető, a szolgalom alapításáról a vízügyi hatóság a létesítmény létesítésének vagy üzemeltetésének engedélyezése, illetve az engedély módosítása során határoz.
Nemzeti vagyonba tartozó vizek medrét érintő vízvezetési szolgalom a vízjogi létesítési engedély véglegessé válásának napján e rendelet erejénél fogva jön létre.
A jogosultat, valamint a tűrésre kötelezettet megillető jogokat és terhelő kötelezettségeket az alapul szolgáló jogviszony határozza meg azzal, hogy a jogosult a vízjogi engedélyben rögzített tevékenységet a szolgalommal érintett ingatlan tulajdonosának, vagyonkezelőjének, használójának érdekeit, az ingatlan használati módját figyelembe véve gyakorolhatja.

[62] 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 3. § tartalma:
Nem szükséges a tulajdonos vagy vagyonkezelő hozzájárulása, ha a közcélú vízilétesítmény elhelyezéséhez a vízügyi hatóság közcélúnak minősülő vízvezetési szolgalmat alapított.

[63] Ptk 5:22 §

megegyezés és a pénzügyi források iránti pályázás is, továbbá az engedélyezés szinte lehetetlenné válhat.

Az első legfontosabb teendő a vízügyi projektek megtervezésekor annak tisztázása, milyen ingatlanok érintettek a tervezett fejlesztéssel, tevékenységgel, földmunkával vagy vízgazdálkodással. Össze kell gyűjteni a helyrajzi számokat, ellenőrizni a tulajdoni viszonyokat, a művelési ágakat, egyéb jogi jellegeket annak érdekében, hogy a tervezés, engedélyezés során már előre látni lehessen a korlátozó tényezőket.

A rendelkezésre álló információk szerint számos vízmegtartást szolgáló pályázatnál, beruházásnál alapvető problémaként merül(t) fel, hogy a beavatkozáshoz az összes érintett tulajdonos hozzájáruló nyilatkozatát kéri a vízügyi hatóság, a tulajdonjogi jogosultságok biztosítása érdekében. A magánszemélyek tulajdonosi hozzájárulásának hiányában a vízügyi hatóság sem járul hozzá a beavatkozásokhoz. Így még akkor is ellehetetlenül egy tevékenység, ha a többségi tulajdonosok belegyeztek, vízügyi és egyéb szakterületi szempontból minden szerv indokoltnak tartja, de akár csak egyetlen tulajdonos nem járult hozzá a vízmegtartáshoz, vagy nem nyilatkozott. **E szemlélet alapján csak akkor tudnak megvalósulni a vízvisszatartó megoldások, amennyiben a gazdálkodók egységesek, konszenzusra tudnak jutni, amely igen nehézkes.**

A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 1/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján a vízügyi hatósági eljárásban a vízimunkával, vízhasználattal vagy vízilétesítménnyel érintett ingatlan tulajdonosa, vagyonkezelője, továbbá az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, ügyfélnek minősül. Az **ügyfél** az Ákr.[64] alapján az eljárás során bármikor nyilatkozatot, észrevételt tehet. A hatóság biztosítja az ügyfél számára, hogy jogait és kötelezettségeit megismerhesse, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.[65] Ezek alapján az ügyfél a hatósági eljárásban részt vehet, információkat szerezhet, észrevételeket tehet, azonban sem az Ákr., sem a Vgtv., sem a 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet nem írja elő egyértelműen, hogy minden ügyfél egybehangzó hozzájáruló nyilatkozatára lenne szükség a vízjogi engedély megadásához.

A hivatkozott kormányrendelet kötelezően előírja például a közmű kezelő hozzájárulásának, vagy a vízügyi igazgatóság vagyonkezelői hozzájárulásának meglétét. Bizonyos feltételek esetén előírja, hogy a vízimunkával érintett azon ingatlanok tekintetében, melyek nem az engedélyes tulajdonában, illetve vagyonkezelésében állnak, **tulajdonosi hozzájárulás** beszerzése szükséges. Azonban nemcsak kötelezettségeket, hanem **kivételeket** is meghatároz az ingatlan tulajdonosi hozzájárulások tekintetében.[66] Nem kell például a közcélú vízilétesítmény elhelyezését biztosító vízvezetési szolgalom alapításának[67], vagy a környezeti kármentesítési célú vízilétesítmények elhelyezésének[68] esetén a tulajdonosi hozzájárulást mellékelni a vízjogi engedélykérelemhez.

Amennyiben az előző fejezetben részletezettek alapján **törvényben közcélúnak minősítenének egyes vízmegtartó beavatkozásokat,** esetleg **bevezetésre kerülne a „vízmegtartási szolgalom", akkor a közcélú, közérdekű vízmegtartási beavatkozás vagy az új szolgalomfajta esetkörében szintén kivételeket lehetne tenni a jogszabályban, és azokat részben vagy egészben kivonni a tulajdonos hozzájárulási kötelezettség alól.** A vízmegtartás szükségessége, megalapozottsága, indokoltsága, mindebből eredő közcélúsága adatokkal, szakértői anyagokkal alátámasztható.

[64] Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.)
[65] Ákr. 5. §, 10. §
[66] 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 1/B. § (4)-(5) bekezdés.
[67] Vgtv. 20. § (1) bekezdés
[68] Kvt. 101. § (4) bekezdés

A Vgtv. 1. melléklet 26. a. pontja határozza meg a közcélú vízilétesítmény fogalmát.[69] Az Alaptörvény és azzal összhangban a vonatkozó törvények mind előírják az állam számára a vízkészletek megóvását, fenntartható hasznosítását, így az a törvényben meghatározott állami vízgazdálkodási feladatnak minősül. **Ebbe a fogalomba beleérthető számos vízmegtartást szolgáló közcélú vízimunka és vízilétesítmény is.**

A közcélú vízilétesítmények a létesítési engedélyezési eljárásban speciális eljárásrendet élveznek. Míg a magáncélú vízilétesítmények esetében a létesítés az érintett egyéb tulajdonosok részéről megtagadható, addig **közcélú létesítmény létesítése – amennyiben az nem jár az érintettek részéről aránytalan joghátránnyal – hatósági mérlegelés alapján megengedhető abban az esetben is, ha a terület tulajdonosa/tulajdonosai nem válaszolnak a megkeresésre, vagy nem járulnak hozzá a létesítéshez.** Ebben az esetben be kell mutatni a hozzájárulás beszerzésével kapcsolatos tevékenységet, azaz a hozzájárulás beszerzésének kísérletét és annak ellehetetlenülését igazoló dokumentumokat (pl.: tértivevényes levél, hozzájárulás megtagadásáról készülő jegyzőkönyv, dokumentum át nem vételének igazolása), illetve minden olyan körülményt, amely alapján a hatóság dönthet az engedély kiadhatóságáról. Amennyiben a hatóság a mérlegelést követően úgy bírálja el a kérelmet, a határozat alapján lehet szolgalmi jogot alapítani. A határozat nem mentesíti az építtetőt a terület tulajdonosának jogos kártalanítási igénye alól.[70]

Az alapjogi keretek közt kifejtettek szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Tehát a tulajdonhoz való jog korlátozható, az egyes közérdeket is megtestesítő alapjogok, mint például az egészséges környezethez való jog és a testi és lelki egészséghez való jog, illetőleg a jövő nemzedékek érdekeinek védelme, mint alkotmányos államcél érvényesülése érdekében. Azaz a két alapjog vagy alapjogi érték versengése esetén **a közérdek élvez prioritást az arányosság figyelembevételével. Fentiek értelmében, amennyiben egyes vízmegtartó tevékenységek alapjogok érvényre juttatását biztosítják, így legmagasabb szintű közérdeket szolgálnak, akkor a tulajdonjog arányos és szükséges korlátozásaként a tulajdonosi hozzájárulás mellőzhetősége bizonyos esetekben részben vagy egészben megalapozottan vethető fel.** A legtöbb esetben egy-egy magánszemély tulajdonosi hozzájárulásának korlátozása nem lehetetleníti el olyan mértékben a tulajdonosi jogok gyakorlását, amely aránytalan lenne, miközben olyan súlyú közérdeket szolgál, amely magasabb szintű alapjogi védelmet élvez.

E helyzet rendezése érdekében alkalmazható egy másik jogtechnikai megoldás a Vgtv., illetve végrehajtási rendeletei szintjén, azaz **a vízügyi hatóság nem az összes, hanem csak a többségi vagy minősített többségi tulajdonosi kör hozzájárulását szerzi be egyes közérdekű esetekben.**

Analógiaként hozható fel a társasházakra vonatkozó[71] előírások rendszere, amely meghatározza, hogy mely kérdésekben kell az összes tulajdonos egybehangzó hozzájárulása, illetve mely esetekben elegendő csak a többség beleegyezése. Alapelv, hogy minden

[69] A Vgtv. 1. melléklet 26. a. pont: *„közcélú vízilétesítmény: az a vízilétesítmény, amely az államnak, illetve a helyi önkormányzatnak törvényben meghatározott vízgazdálkodási feladatait, különösen a víziközművekkel nyújtott szolgáltatást, a vizek kártételei elleni védelmet, a vízkészletek feltárását, megóvását, hasznosítását, pótlását és állapotának figyelemmel kísérését, a vízkészlettel való gazdálkodását szolgálja; közcélú vízilétesítménynek minősülnek továbbá az országos közút és a törzshálózati vasút kiépítését, fejlesztését és fenntartását szolgáló vízilétesítmények;”*

[70] Magyar Mérnöki Kamara Kiadványsorozata 24. Vízgazdálkodási és Vízépítési Tagozat FAP-2018/011-VVT Vízjogi engedélyezési eljárással kapcsolatos dokumentációk és engedélyeztetéssel kapcsolatos követelmények a 2018.01.01-én hatályba lépett 41/2017. (XII.29.) BM rendelet alapján https://mernokvagyok.hu/wp-content/uploads/2024/02/06-VVT-2018_Mernoki-segedanyag-Vizjogi-engedelyezesi.pdf

[71] A társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény és végrehajtási rendeletei

tulajdonostárs jogosult a közös tulajdon tárgyainak birtoklására és használatára, ez azonban nem sértheti a többi tulajdonostárs ezzel kapcsolatos jogát és jogos érdekét. Például a közös tulajdonban álló épületrészek használatáról, hasznosításáról, fenntartásáról és a rendes gazdálkodás körét meghaladó kiadások vállalásáról; vagy a közösséget terhelő kötelezettségek vállalásáról a társasház közgyűlése határoz, amelyhez **elegendő a tulajdoni hányad szerinti kétharmados többség egyetértése, nem szükséges minden tulajdonos hozzájárulása.**

Nyilvánvaló, hogy meghatározott esetekben – a nagyobb közösség, a többség tulajdonosi akarata, illetve a közérdek érvényesülése érdekében – az egyes tulajdonosi rendelkezési jogok korlátozhatóak, a kisebbség hozzájárulása alapjogi keretek közt is mellőzhető.

A tulajdonosok belső viszonyát a közigazgatási jogi normáknak szabályozni kellene annak érdekében, hogy közöttük a hosszadalmas és bizonytalan kimenetelű polgári perek megelőzhetők legyenek.[72] Ez nem jelentene automatikusan teljes vagy akár jelentős mértékű kártalanítási jogosultságot. Egy közigazgatási eljárásba foglalt elszámolási viszonyban ugyanis figyelemmel kell lenni arra is, hogy a vízvisszatartási célú beruházásnak ellenálló tulajdonosok mekkora károkat okoznak az érintett többi tulajdonosnak, sőt akár tágabb körben is számíthatóak az egyes kisrégiók gazdálkodásában okozott nehézségek, nem beszélve a természeti károkról, amelyek az ökoszisztéma-szolgáltatás koncepció mentén[73] szintén *„forintosíthatók”*.

4.4. Vízügyi engedélyezés

A Vgtv. fogalommeghatározásából következően a bejelentéshez kötött tevékenységtől eltekintve főszabály szerint minden vízilétesítmény megépítéséhez, átépítéséhez, vagy vízimunka elvégzésének megkezdéséhez **vízjogi létesítési engedélyt** kell kérni az illetékes vízügyi hatóságtól. A vízjogi létesítési engedély az abban meghatározott jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése mellett feljogosít az engedélyben meghatározott vízimunka elvégzésére, vízilétesítmény megépítésére, de a vízhasználat gyakorlásához, illetve a vízilétesítmény használatbavételéhez, üzemeltetéséhez szükséges ezen túlmenően a vízjogi üzemeltetési engedély is.

A vízjogi **üzemeltetési engedélyben** rendelkezni kell többek között az engedély hatályáról, valamint a vízhasználat gyakorlása vonatkozásában a vízkészletjárulék fizetési kötelezettség fennállására vagy mentességére vonatkozó jogszabályi követelményekről. A vízjogi üzemeltetési engedély feljogosít a vízilétesítmény használatbavételére és az engedély érvényességi ideje alatt annak üzemeltetésére.

Amennyiben a vízügyi hatósághoz vízjogi létesítési engedély kiadására vonatkozó kérelem érkezik, az engedélyezési folyamat során a hatóság – szakhatóságok bevonásával – legfőképp azt vizsgálja, hogy a kérelem mellékleteként benyújtott műszaki tervdokumentáció, valamint az egyéb mellékletek alapján a létesítendő vízilétesítmény megépítése, valamint az elvégzendő vízimunka mennyiben felel meg a jogszabályokban foglalt rendelkezéseknek.

Az engedélyezési eljárások megindításához szükséges, hogy a benyújtott dokumentációkat az arra jogosultsággal rendelkező tervező aláírásával ellássa, a dokumentáció jogszabályoknak, műszaki előírásoknak történő megfelelőségéért felelősséget vállalva. A **vízjogi eljárásokat tehát tervezési eljárás előzi meg**, majd minden információt, megállapítást írásba kell foglalni, számos műszaki, jogi és egyéb szakmai követelménynek megfelelni, ezt követően a hatósági eljárást le kell folytatni, az igazgatási szolgáltatási díjat be kell fizetni stb.

---

[72] A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NEK) Víztudományi Kar Víz- és Környezetpolitikai Tanszék javaslata a tulajdonosok belső viszonyának további rendezésére.

[73] A NEK javaslatán túl lásd részletesebben az ökoszisztéma-szolgáltatások értékelésének jogrendszerbe való beépítéséről szóló szószólói javaslatot:
https://www.ajbh.hu/documents/10180/3548720/Ökoszisztéma-szolgáltatás+szószólói+javaslat_végleges

A vízjogi engedélyezési eljárás hosszadalmas, bonyolult, költséges és többféle szakértelemet igénylő eljárás-sorozat, amelynek lefolytatása nem minden egyes vízimunka esetében indokolt. Főként, ha olyan **természetalapú megoldásokkal** történik a víz lefolyási, áramlási viszonyainak, mennyiségének befolyásolása, ami nem jár jelentős műszaki beavatkozással és nem is eredményez feltétlenül tartós állapotváltozást.

A vízmegtartó megoldások tervezési és engedélyezési folyamata ezen túlmenően **kooperatív hozzáállást igényel** a hatósági szakemberektől, ugyanis az alkalmazott műszaki megoldások több szakterületet (talajvédelem, vízépítés, természetvédelem, tájgazdálkodás, erdővédelem, urbanisztika stb.) is érinthetnek. Nem minden esetben biztosított ugyanakkor a tervezési és eljárási lépéseknél az érintett szakterületek bevonása, javaslataik figyelembevétele, ezért a szakhatóságokra, szakkérdést vizsgálókra vonatkozó rendelkezéseket is pontosítani szükséges.

A Vgtv. 28/A. § rendelkezik a bejelentéshez, illetve a vízjogi engedély megszerzéséhez kötött tevékenységekről. E szerint *vízjogi létesítési engedély* szükséges a vízimunka elvégzéséhez, a vízilétesítmény megépítéséhez és átalakításához, *vízjogi üzemeltetési engedély* kell a vízilétesítmény használatbavételéhez és üzemeltetéséhez, a vízhasználathoz, és *vízjogi megszüntetési engedély* szükséges a vízilétesítmény megszüntetéséhez.

Vgtv. 1. számú melléklete tartalmazza a fenti szakasz értelmezését szolgáló fogalom-meghatározásokat.[74] **A törvény olyan tágan határozza meg a fogalmakat, hogy nem határolható le egyértelműen, vajon mely tevékenység engedélyköteles. A legtöbb esetben a vízügyi hatóság dönti el a helyszín, a létesítmény jellege, volumene, időlegessége alapján.** Általános jelleggel az egyes tevékenységek engedélyhez kötöttségével kapcsolatban pontos megállapításokat nehéz tenni, a hatóság mindig az adott ügyre vonatkoztatva, az azzal kapcsolatos összes körülmény vizsgálata alapján tudja konkrétan megállapítani azt, hogy **a konkrét tevékenység, vízilétesítmény engedélyköteles-e vagy sem**.

A vízügyi jognak is vannak olyan területei, ahol a szabályozás a jogalkalmazás során nyer pontos tartalmat, ezekben az esetekben a hatóságoknak van nagyobb szerepük, ugyanis a hatóságok feladatai közé tartozik a jogszabályok értelmezése, az alapján pedig a gyakorlat, eljárásrend kialakítása. **A jogbiztonság követelményével összhangban és a közérdeket szolgáló vízmegtartási megoldások elfogadtatásának gyorsítása, egyszerűsítése érdekében viszont alapvető kérdés az egységes joggyakorlat megteremtése.** A hatósági rend szakmai irányítási feladatait ellátó minisztériumnak, a jogalkotónak módjában áll országosan egységes értelmezési szempontrendszert kialakítani annak érdekében, hogy az összes vízügyi hatóság hasonló elvek, értelmezési keretek mentén döntse el, vajon az adott tevékenység vízjogi engedélyhez kötött-e vagy sem.

Mivel a vízmegtartó megoldások alapvető célja a víz lefolyási viszonyainak megváltoztatása, illetve a víz jelenlétéből fakadó előnyök kihasználása, ezért a Vgtv. szűk értelmezése szerint minden ehhez szükséges vízimunka, vízilétesítmény vízjogi létesítési és

---

[74] Vgtv. 1. melléklet: *„21. vízfolyás: minden olyan természetes vagy mesterséges terepalakulat, amelyben állandóan vagy időszakosan víz áramlik;*
23. vízhasználat: az a tevékenység, amelynek következménye a víz lefolyási, áramlási viszonyainak, mennyiségének, minőségének, továbbá a medrének, partjának a víz hasznosítása érdekében való befolyásolása;
25. vízimunka: az a tevékenység, amelynek az a rendeltetése, hogy a víz lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrét, partját a vizek kártételeinek elhárítása, a víz hasznosítása, minőségének és mennyiségének megfigyelése, ásványi és földtani kutatások végzése, ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja;
26. vízilétesítmény: az a mű (víziközmű), műtárgy, berendezés, felszerelés vagy szerkezet, amelynek rendeltetése, hogy a vizek lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét vagy minőségét, medrének vagy partjának állapotát, a vizek kártételeinek elhárítása, a vizek hasznosítása – ideértve a víziközművekkel végzett közüzemi tevékenységgel nyújtott szolgáltatást –, minőségének és mennyiségének megfigyelése, illetve ásványi és földtani kutatások végzése céljából vagy ásványi nyersanyag kitermelése céljából befolyásolja”

üzemeltetési engedély köteles kategóriába tartozik, ami akár túlzott adminisztratív terhet is jelenthet. Az országosan egységes jogértelmezési gyakorlaton túl, mindezért célszerű lenne a **„kisléptékű vízfolyásrendezés”** fogalmának bevezetése is és az ehhez kapcsolódó anyagi jogi és eljárási szabályok kialakítása annak érdekében, hogy egyszerűbb esetekben, amikor a tevékenység nem jár különösebb műszaki beavatkozással, hanem főként természetes vízmegtartó megoldásokat alkalmaznak, akkor sokkal egyszerűbb, olcsóbb, gyorsabb eljárásban lehessen azokat kezelni.

A **természetes vízmegtartó intézkedések vagy természetalapú megoldások** (Natural Water Retention Measures NWRM[75]) olyan intézkedések, amelyek védik, fenntartható módon kezelik vagy helyreállítják a természetet, fenntartják vagy növelik az ökoszisztéma-szolgáltatásokat, és ezáltal számos társadalmi, környezeti és gazdasági kihívás kezelésére szolgálnak.[76] A természetalapú megoldások sokszor a természeti folyamatok működési elvét használják, ami a szürkeinfrastruktúránál takarékosabb, egyszerűbb és – a járulékos költségeket és hasznokat is figyelembe véve – olcsóbb megoldásokat eredményezhet, ezzel egyidejűleg nem környezetidegen elemek a tájban. Ilyen például a csapadékvíz helyben szikkasztása gyepes árokban a csővezetékek rendszerének kiépítése helyett, vagy a belvizes területek talajvízpótló-képességének hasznosítása öntözőrendszer kiépítése helyett.

A természetalapú vízmegtartó megoldások alkalmazásának célja a kihívások kezelése olyan módon, amely a **természeti erőforrások védelmét is biztosítja**. Ezek az erőforrások nem csak a **biodiverzitás megőrzéséhez** szükségesek, hanem azokat az **ökoszisztéma-szolgáltatásokat is fenntartják**, amelyek az emberi jól-lét (élelmezés, ivóvíz, egészség, energiatermelés stb.) biztosításához szükségesek, miközben segítik az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást is,[77] és alapjogi vetületben a környezethez kapcsolódó alapvető jogok érvényre juttatását is támogatják.

A természetalapú megoldások alkalmazása, vagy a *„kisléptékű vízfolyásrendezés”* intézményének bevezetése esetén is valamilyen fokú vízügyi kezelői vagy hatósági kontrollt szükséges fenntartani, hogy a vízzel való gazdálkodás ne sértse más érintettek érdekeit, ne veszélyeztessen más értékeket, ne vonja el jogszerűtlenül mások vízhez való jogát, **azonban egyszerűsített tervezési követelmények és egyszerűsített hozzájárulási/engedélyezési eljárások indokoltak.** Figyelembe kell venni azt is, hogy a természetes vízmegtartó megoldások is igényelhetik a karbantartást, hiszen a funkciót meg kell őrizni, ezért minden esetben számba kell venni, hogy milyen fenntartási kötelezettségek jelennek meg, milyen kezeléssel őrizhetőek meg a vízgazdálkodási, vízminőségvédelmi funkciók. Ezekben az egyszerűsített eljárásokban is ugyanúgy fontos a szakmai követelmények tiszteletben tartása, valamint a vízmegőrzési tevékenység nyilvántartásba vétele, hatásainak monitorozása a megalapozott döntések meghozatala érdekében. A *„Vizet a tájba”* kormányzati program[78] kapcsán a gazdálkodóktól beérkező vízmegtartási igényeket, területfelajánlásokat sem a rendes vízjogi engedélyezési eljárás keretei között vizsgálják meg. A program eddigi tapasztalatai szerint a vízügyi igazgatóságok az összes érintett, érdekelt bevonásával kompromisszumos megoldást alakítanak ki egyeztetések útján, majd hagynak jóvá egy egyszerűsített, rövidebb folyamat során. Egyszerűbb esetekben **elegendő az egyeztetés**,

[75] Természetes vízmegtartó megoldások, jó gyakorlatok:
https://www.nwrm.eu/
https://wwf.hu/onkormanyzati-egyuttmukodes/termeszetes-vizmegtarto-megoldasok/
https://wwf.hu/viztukor-vizmegtarto-megoldasok-a-termeszettel-osszefogva/
https://lifelogos4waters.bm.hu/

[76] Nature-based solutions for adapting to water-related climate risks (2020) OECD ENVIRONMENT POLICY PAPER NO. 21. ISSN 2309-7841

[77] Agrárminisztérium (2024): Természetalapú vízvisszatartási megoldások:
https://cdn.kormany.hu/uploads/document/e/ef/ef8/ef820abe44a3d80112e52952347f99ff028f79e0.pdf

[78] https://www.ovf.hu/jobboldali-sav-tartalmai/vizetatajba/vizet-a-tajba
https://terkeptar.vizugy.hu/vizetatajba/

bonyolultabb, hosszabb ideig tartó vízzel való borítottság esetén **a tulajdonos és a vízügyi igazgatóság között létrejött megállapodásban** rögzítik a feltételeket. A vízügyi hatóság eljárására, vízjogi engedélyezési eljárás lefolytatására a legtöbb esetben nincs szükség. Adott esetben az érintett csatorna vízjogi üzemeltetési engedélye, üzemeltetési szabályzata vagy **üzemrendje módosításának** lehet helye, ami szintén kevésbé bonyolult folyamat, mint egy új létesítési engedélyezési eljárás. **Hasonló, egyszerűsített eljárás kialakítása indokolt számos más vízmegtartást szolgáló kisléptékű vízfolyásrendezés során is,** a jogszabályi alapok megteremthetők akár a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet egyes rendelkezéseinek módosításával is.

Már ma is léteznek olyan esetkörök, amelyek mintaként szolgálhatnak az egységes jogalkalmazás kialakításához.[79]

Összegezve **tehát, a területi vízügyi hatóságok különbözőképpen ítélik meg az azonos tevékenységek vízjogi engedélykötelezettségének kérdést, amely a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével kapcsolatos aggályt vethet fel.** Az egységes joggyakorlat hiánya pedig a védett jogtárgyon keresztül **az egészséges környezethez és a testi és lelki egészséghez fűződő alapvető jogokat, illetve a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét is közvetlenül és hátrányosan érint(het)i.**

4.5. A vízjogi engedély módosítása

A Vgtv. 30. § (1) bekezdés szerint a vízügyi hatóság a külön jogszabályokban (pl.: 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet) meghatározott feltételek, továbbá események bekövetkezése esetén **hivatalból vagy kérelemre**

a) a vízjogi engedélyt (ideértve az elvi engedélyt is) módosíthatja, szüneteltetheti, visszavonhatja, vagy

b) a vízilétesítmény megszüntetését elrendelheti.

Ahhoz, hogy az egyes területek az éghajlatváltozással szemben ellenállóbbak legyenek, illetve vízháztartásuk javuljon, avagy a (nem káros) vizeket meg lehessen tartani, egyes

[79] Számos vízjogi engedélyezési hatósági eljárásban a vízügyi hatóság az energiatörő, lefolyáslassító rönkgát időszakos vízfolyáson való elhelyezését nem minősíti vízjogi engedélyköteles tevékenységnek. A rőzse és rönkgátak esetében a rendeltetés elsősorban az erózió csökkentése, másodsorban az áramló víz lelassítása. A megismert hatósági gyakorlatban több esetben megállapították, hogy a tervezett beavatkozás ugyan a víz lefolyási, áramlási viszonyait, mennyiségét, medrét, partját befolyásolja és a rönkgátak vízilétesítménynek tekinthetők, viszont nem céljuk a vízhasznosítás, így nem minősülnek vízhasználatnak, a beruházó pedig nem minősül vízhasználónak. Tekintettel arra, hogy a rönkgátak nem tekinthetők állandó létesítményeknek, azok bármikor elbonthatók, funkciójukat tekintve hordalékfogók az érintett időszakos vízfolyáson, a tervezett beruházást nem is tekintik vízjogi engedélyköteles tevékenységnek.
Ezzel ellentétben a gabion kőgát, vagy a keresztgát kialakítását leggyakrabban vízjogi engedélyköteles tevékenységnek minősíti a hatóság, tekintettel arra, hogy azzal véglegesen megváltozik a meder természetes jellege.
A megismert engedélyezési eljárásokban a hatóságok gyakorta azt mondták ki, hogy a kisebb tavak és tározók rendeltetése egyértelműen a vizek megtartását szolgálja. Az engedélyezés szükségességének kérdését egyrészről a tó, tóka elhelyezkedése, másrészről a mérete dönti el. Amennyiben a kisebb tó vízfolyás duzzasztással kerül kialakításra, akkor mérettől függetlenül vízjogi létesítési engedély kötelesnek minősül a legtöbb hatóság szerint. Amikor azonban egy kis erdei tóka kerül kialakításra, abban az esetben a mérete és az elhelyezkedése alapján dönthető el, hogy engedélyköteles-e. Ha a kialakításra kerülő tó kisebb és nincs közvetlen csatlakozása vízfolyással vagy másik tóval, csak az összegyűlő csapadék megtartását, tározását szolgálja, akkor nem minősítik vízjogi engedélyköteles tevékenységnek a hatóságok általános értelmezése szerint.
Új műtárgy (pl.: bukó, víztározó, szivattyútelep) létesítése vagy megszüntetése mind olyan állandó vízilétesítmények, amelyek célja a vizek lefolyási, áramlási viszonyainak befolyásolása, ezért vízjogi engedélyköteles tevékenységeknek minősülnek. Változatos azonban a vízügyi hatóság megítélése egy meglévő zsilip kettős funkciójúvá alakításának tárgyában, amely kapcsán szintén felmerül az egységes joggyakorlat hiánya.

esetekben a már meglévő **vízjogi engedélyek felülvizsgálata válhat szükségessé**, hogy azokban ne maradjon olyan rendelkezés, előírás, amely ezeket a célokat nem támogatja.

Az engedély módosítását akár a terület tulajdonosa, használója is kérelmezheti, de a vízügyi hatóság hivatalból is eljárhat. **A vízügyi hatóság a vízjogi engedélyt hivatalból a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok sérelmével is módosíthatja vagy visszavonhatja.**[80] Hivatalból történő módosításnak van helye különösen, ha a közérdek (közegészségügyi, környezetvédelmi, talajvédelmi, vízgazdálkodási vagy természetvédelmi szempontok) érvényre juttatása érdekében szükséges, vagy a rendelkezésre álló (felhasználható) **vízkészlet mennyisége természetes okból megváltozott.**[81]

A Vgtv. 30. § (3) bekezdése alapján a **hivatalból megtett intézkedésekből keletkezett károkért nem jár kártalanítás, ha az intézkedéseket**

a) a közérdek, különösen a vízgazdálkodási, a közegészségügyi, a környezet- és természetvédelmi érdek,

b) a vizek mennyiségének és minőségének természetes vagy egyéb elháríthatatlan okokból történő megváltozása,

c) az engedélyes jogszabályban meghatározott kötelezettség teljesítésének elmulasztása vagy jogszabályi kötelezettség megszegése

indokolja.

Fenti rendelkezések és az előző fejezetekben kifejtettek alapján tehát, **amennyiben a vízmegtartás érdekében közérdekből módosítani szükséges a vízjogi engedélyt, akkor azt a tulajdonos maga is kérelmezheti. Amennyiben erre hivatalból kerül sor, ugyancsak közérdekből, akkor az ebből keletkezett károkért kártalanítás nem jár.** A vízmegtartás szükségességét, indokoltságát, közcélúságát nyilván részletes felmérésekkel, adatokkal, szakértői vizsgálatokkal alá kell támasztani ahhoz, hogy a közcélúvá minősítés megalapozott legyen.

A vízjogi engedélyek módosítása, felülvizsgálata mellett az illegális vízkivételek – akár felszín alatti, akár felszíni vízből történik – visszaszorítása érdekében is azonnali intézkedéseket kell tenni. Az illegális vízkivétel számos környezeti, gazdasági és társadalmi problémát okozhat, különösen akkor, ha nagy mennyiségben vagy tartósan történik. Legfontosabb káros hatása abban mutatkozik meg, hogy az illegális vízkivételek miatt a vízkészletek kimerülhetnek, minőségük romolhat, csökkenhet a felszín alatti vizek mennyisége, megváltozhatnak a felszín alatti áramlási viszonyok, akár kutak is kiszáradhatnak vagy vízhozamuk jelentősen csökkenhet, mennyiségi és minőségi értelemben is veszélyeztethetik az ivóvízbázisokat, mindezek többek között ökológiai, gazdasági károkat, a térszín süllyedését is eredményezhetik. Az illegális vízkivétel különösen száraz időszakokban és a klímaváltozás hatásai mellett jelentősen fokozhatja a vízhiány és az elsivatagosodás kockázatát.

Mindezek miatt a szabályozási környezetet indokolt úgy átalakítani, hogy a szabályosan működő vízhasználókat ne terhelje indokolatlanul olyan kötelezettség, amely az illegális vízhasználókkal szembeni hatékony fellépéssel kezelhető lenne. Az Alkotmánybíróság ma egyre aktuálisabbá váló megfogalmazása szerint: *„Tekintettel arra, hogy a felszín alatti vizek korlátozottan megújuló erőforrásnak tekinthetőek, ezért azok használata során nem lehet eltekinteni a megújulási képességük mértékétől. Abban az esetben azonban, ha engedély és*

[80] 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 11/D. § A vízügyi hatóság az Ákr. 120. § (1) bekezdése alapján a vízjogi engedélyt hivatalból a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok sérelmével is módosíthatja vagy visszavonhatja.

[81] 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet 12. § A vízjogi engedélyt a vízügyi hatóság a kiadásnál irányadó szempontok alapján hivatalból módosítja abban az esetben, ha megváltoztak azok a feltételek és adottságok, amelyek az engedély kiadásának alapjául szolgáltak, különösen, ha a módosítást:

a) a közérdek érvényre juttatása érdekében külön jogszabályban meghatározott feltételek, közegészségügyi, környezetvédelmi, talajvédelmi, vízgazdálkodási vagy természetvédelmi szempontok teszik szükségessé;

b) a rendelkezésre álló (felhasználható) vízkészlet mennyisége természeti vagy egyéb elháríthatatlan okból a külön jogszabály szerint meghatározott kibocsátási, igénybevételi, valamint szennyezettségi határértékekre is figyelemmel megváltozott.

bejelentés nélkül létesíthetőek a felszín alatti vízkészleteket használó vízilétesítmények, a hatóságok nem lesznek abban a helyzetben, hogy megítéljék a még le nem kötött vízkészlet mennyiségét és ezáltal az egyes további engedélyek teljesíthetőségét. ***Szélsőséges esetben pedig a jelentős engedély és bejelentés nélküli tevékenység akár azt is eredményezheti, hogy a vízkészlet túlhasználatára tekintettel az engedéllyel rendelkező vízhasználók tevékenységét kell korlátozni a be nem jelentett vízhasználatok miatt,*** *melyre különösen a Vgtv. 15. § (5) és (6) bekezdései adnak lehetőséget."*[82] Mindezek miatt az illegális vízkivételek visszaszorítása érdekében egyszerre szükséges jogi, műszaki, ellenőrzési és szemléletformáló intézkedéseket alkalmazni. Szükséges különösen az illegálisan működő kutak feltárása, monitoring rendszerek kiépítése, alkalmazása, a nyilvántartási és engedélyezési rendszer megerősítése, a tevékenységek hatékonyabb ellenőrzése. A felszín alatti és felszíni vizek védelme különösen fontos a vízkészletek csökkenése, az aszályok gyakoribbá válása és az ökológiai károk megelőzése miatt.[83]

4.6. A vízügyi üzemeltetési engedélyek rendjének felülvizsgálata, a vízjogi fennmaradási engedélyezés

A vízjogi létesítési engedély kiadását követően, a beruházások megvalósulása után a következő lépcsőfok, hogy a vízilétesítmény üzemeltetésére, használatára, a vízhasználat gyakorlására jogosító vízjogi üzemeltetési engedélyt is megszerezzék. A vízjogi üzemeltetési engedélyek kiadása során határozzák meg – a létesítmény jellegétől függően – a vízgazdálkodási, vízvédelmi feladatokat; a vízhasználat módját, mennyiségét; az üzemeltetéssel, fenntartással, helyreállítással összefüggő feltételeket, jogokat és kötelezettségeket; valamint a hatóság vizsgálja, hogy a leendő üzemeltetőnek az üzemeltetéshez megvannak-e a szükséges tárgyi és személyi feltételei. A vízjogi üzemeltetési engedély feljogosít a vízilétesítmény használatbavételére és az engedély érvényességi ideje alatt annak üzemeltetésére.

A vízmegtartási célok elérése érdekében a vízjogi létesítési engedélyek felülvizsgálata mellett **számos üzemeltetési engedély, illetve az azokban szereplő üzemeltetési előírás felülvizsgálata is szükséges,** különösen klíma-, talaj- és természetvédelmi érdekből.[84] Sőt, nem csak az üzemeltetési engedélyeket, hanem az üzemeltetési szabályzatokat, üzemrendeket is indokolt felülvizsgálni, hogy jobban szolgálják az értékes víz megtartását.

Ehhez kapcsolódóan meg kell említeni a **vízjogi fennmaradási** engedélyezési eljárásokat is. Ezekben a hatósági engedélyezési eljárásokban lehet vizsgálni, hogy ha egy vízilétesítmény vagy vízhasználat engedély nélkül valósult meg, vagy eltér a korábban kiadott vízjogi létesítési engedélytől, akkor egyáltalán engedélyezhető-e a tevékenység, és ha igen, milyen feltételekkel. A fennmaradási engedélyezési eljárásnak az a célja, hogy egy már meglévő, de jogilag rendezetlen állapotú vízügyi létesítmény utólagosan legalizálható legyen, ha megfelel a műszaki, környezetvédelmi és vízgazdálkodási követelményeknek. Tipikus példája ennek az engedély nélkül fúrt kutak esete, vagy az illegálisan kialakított csapadékvíz-elvezetés. Ilyen esetekben a hatóságnak többek között meg kell vizsgálnia, hogy a létesítmény veszélyezteti-e a felszín alatti vizeket, okoz-e vízkárt, sérti-e a környezet- és természetvédelmi előírásokat, veszélyezteti-e mások vízhasználatát. Az illegális vízkészlet-használat sajátossága, hogy az még akkor is **befolyásolja a vízkészlet mennyiségét és minőségét**, és ezáltal egy egész

[82] 13/2018. (IX. 4.) AB határozat Indokolás [70]

[83] Lásd részletesebben: IV/00461/2024. számú AB ügy: A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény egyes rendelkezései elleni alkotmányjogi panasz - vízkivételt biztosító kutak engedélyezési rendszere (2024. 02. 23) https://alkotmanybirosag.hu/ugyadatlap/?id=AEE7FD9FE743C251C1258AD2006168E2
IV/02636/2023. számú AB ügy: A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény egyes rendelkezései elleni alkotmányjogi panasz (háztartási és mezőgazdasági célú kutak engedélyezése (2023. 12. 07) https://alkotmanybirosag.hu/ugyadatlap/?id=D7E392E68F2D7EA9C1258AC400475C12

[84] A felülvizsgálat eredményétől függően az engedély hivatalból visszavonható vagy módosítható.

térség vízhasználatát és vízminőségét, ha arról a vízhasználóknak – és valamennyi egyéb érintettnek, beleértve a döntéshozókat is – egyébként nincs is tudomásuk. A fennmaradási engedélyezési eljárásoknál is az Alkotmánybíróság által kimunkált szempontrendszereket kell alkalmazni: *„[…] Az engedélyezési rendszer vízkészlet-gazdálkodásban betöltött szerepéből következően pedig az egyes kutakra vonatkozó előzetes engedélyezési kötelezettség előírása nem tekinthető felesleges adminisztratív tehernek, hiszen* ***az engedélyezési rendszer lényegében az egyetlen lehetséges jogi megoldás arra, hogy az állam biztosítsa a felszín alatti vizek mennyiségi és minőségi védelmét****.”*[85]

4.7. Egyéb vízjogi rendelkezések

- A vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet alapján a **vízgyűjtő-gazdálkodási terv** tartalmazza a vízgyűjtők jellemzőinek, a környezeti célkitűzéseknek és a vizek jó állapotának elérése érdekében azokat a tevékenységeket, beavatkozásokat, **amelyek hatással lehetnek a vizek mennyiségi, minőségi és ökológiai állapotára, valamint ezen hatások elemzését**, továbbá a vizek jó állapotának elérése érdekében tett és teendő intézkedéseket, intézkedési programokat, a vizek állapotának jellemzéséhez szükséges monitoring programmal együtt.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítésére vonatkozó egységes módszertan mára szintén felülvizsgálatra szorul, a megfelelő vízminőség mellett **a kielégítő vízmennyiségről is számot kellene adni,** a vízhasználatok biztonsága, az emberi egészség, a környezeti és természeti állapot megőrzése érdekében, továbbá a vízi és vízközeli, valamint a víztől függő élőhelyek és élő szervezetek (legyenek azok gazdasági, élelmezési, mezőgazdasági hasznosítási vagy természetvédelmi célúak) fennmaradásához szükséges feltételek és a felszín alatti vizek utánpótlódásának biztosítása érdekében.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés során **a víz mennyiségi állapotában mutatkozó romló tendenciákat fokozottan figyelembe kellene venni,** illetve annak kezelési lehetőségeit, az egyes térségek ökológiai feltételeit, a környezet- és természetvédelmi, tájhasználati és vidékfejlesztési tervekkel való összhangban kellene kialakítani.

- Mivel a károsnak ítélt sok víz megjelenése vagy éppen a vízhiány nem igazodik az ingatlanhatárokhoz, ezért célszerű az egyedi létesítmények, vízmegtartási beavatkozások helyett egy **kisvízgyűjtő területen** megvalósítandó összes tevékenység műszaki megvalósíthatóságát egyben, azaz **egy egységként** vizsgálni, tervezni, kezelni, hiszen együttesen, egymást kiegészítve tudják ellátni az ideális védelmi és vízmegtartást szolgáló funkciókat. Kisvízgyűjtő szintű vízmegtartási tervek, tervezés útján átfogóan vizsgálhatóak a szárazodás elleni védekezés lehetőségei, és az is meghatározható, hogy hol, milyen módszerekkel, mennyi vizet lehet megtartani, és ennek érdekében hova, milyen típusú létesítményt indokolt elhelyezni, vagy beavatkozást elvégezni a kisvízgyűjtőn belül. Érdemes lenne megfontolni egy-egy kisvízgyűjtő területre vonatkozó – vízügyi, környezeti, természeti, mezőgazdasági stb. szempontot figyelembe vevő – **keretengedélyezési eljárás** kialakítását, amely alkalmas lenne egy átfogó, alapos vizsgálatot követő keretengedély kiadására, úgy, hogy azon belül az egyes résztevékenységekre már nem, vagy lényegesen egyszerűbb és gyorsabb szabályok mentén lehetne külön engedélyt kérni.
- **A vizek többletéből eredő kockázattal érintett területek meghatározásáról, a veszély- és kockázati térképek**, valamint a kockázatkezelési tervek készítéséről, tartalmáról szóló 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet alapján a vizek többletéből eredő **kockázatokat** előzetesen meg kell becsüli (a továbbiakban: előzetes kockázatbecslés), valamint árvízi és belvízi veszély- és kockázati térképeket (a továbbiakban: veszély- és kockázati térképek), továbbá árvízi és belvízi kockázatkezelési terveket (a továbbiakban: kockázatkezelési tervek) kell készíteni.

[85] 13/2018. (IX. 4.) Indokolás [66]

A rendelet fogalom-meghatározása alapján mind az árvíz, mind a belvíz „*vizek többletének*” számít, és a rendelet értelmében sajnálatos módon a „*vizek többlete*”, a legtöbb esetben kockázatosnak minősül.[86]

Kétségtelen, hogy a valós árvízi kockázatokat fel kell térképezni, komolyan kell venni, és azokra alapos tervezéssel fel kell készülni. **A belvíz tekintetében ugyanakkor itt is szemléletváltásra van szükség, az egész rendelet szellemiségének, fogalom-rendszerének módosítására annak érdekében, hogy a belvíz ne minősüljön automatikusan kockázatnak.** Sok esetben ugyanis éppen nem kockázat, hanem kedvező, sőt kívánatos esemény egy-egy terület rövidebb-hosszabb időre való víz alá kerülése. A fogalmak kiegészítésével egyidejűleg az előzetes kockázatbecslés, térképezés módszere, módszertana, menete is módosítható, hogy olyan veszély- és kockázati térképek jelenjenek meg, amelyeken valóban azok a területek szerepelnek, amelyeket a többlet víz valóban veszélyeztet. **Azok a területek, amelyeken a víz jelen körülmények között nincs jelen, de azok víz alá kerülése, elöntése nem veszélyes, nem kockázatos, nem káros – sem az emberi egészségre, sem az emberi javakra, sem a környezetre, sem a kulturális örökségre, sem a gazdasági tevékenységre stb. – indokolatlanul szerepelnek kockázatos belvízként ezeken a térképeken.**

A kockázati térképek mellett új térképek bevezetésével[87] a természetes viszonyoknak megfelelően a víz elöntésével érintett területek között az **alábbiakat is fel lehetne tüntetni**: „*elöntést rövid ideig tűrő*”, „*elöntést hosszú ideig tűrő*”, vagy „*elöntést kedvelő*” vagy például „*elöntést igénylő*” területek. Hasonló eredményre vezető jogtechnikai megoldás a 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet által meghatározott „*ökológiai célú vízpótlásra*” vonatkozó fogalomnak és rendelkezéseknek a megfelelő módosítása a 178/2010. (V. 13.) Korm. rendeletben, amelynek révén **bevezethető akár az „*ökológiai célú vízpótlásra szánt területek*” lehatárolásának és szabályozásának módszere is.** Hiányzó módszertan továbbá, hogy miként lehet kiszámítani egy-egy élőhelytípus ökológiai vízigényét (víz szükségletét): azt, hogy az év mely szakaszában mennyi víz kellene a kedvező életfeltételek biztosítása érdekében.

Célszerű lenne például a 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet 3. §-át kiegészíteni úgy, hogy az előzetes kockázatbecslés ne csak a jövőbeni ár- és belvizeknek az emberi egészségre és javakra, a környezetre, a kulturális örökségre és a gazdasági tevékenységre gyakorolt lehetséges káros hatásainak értékelését, **hanem a megjelenő belvizek pozitív éghajlati, környezeti, természeti, táji stb., vagy akár az aszálykárt enyhítő hatásait is tartalmazza.** Az előzetes kockázatbecslés alapján pedig nemcsak a kockázatos területeket, hanem azokat a tervezési egységeket is fel kellene tüntetni, ahol a belvizek kifejezetten kedvezőek. A vízjárta területek, belvizes területek nyilvántartása, felmérése, térképen jelölése folyamatosan megtörténik, és ezt a sok értékes információt a víz levezetése mellett vagy helyett, ahol ez indokolt, a vízmegtartás érdekében is fel kellene használni.

A veszély- és kockázati térképek, illetve az újonnan bevezetendő „*ökológiai célú vízpótlásra szánt területek*” vagy *„vízmegtartásra alkalmas területek”* térképei alapján a kockázatkezelési tervekben nemcsak a káros következmények csökkentésére, hanem a **víz által nyújtott szolgáltatások pozitív hatásainak minél nagyobb fokú kiaknázására** irányuló javaslatok is indokoltak. Ezen túlmenően a tájhasználat-váltás is tervezhető, sőt indokolt esetben akár kötelezővé is tehető. A vízhasználatra és területhasználatra vonatkozó koncepcióknak és terveknek kölcsönösen vissza kell hatnia egymásra, hogy az abban foglaltak

[86] 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdés:
„c) belvíz: a rendes körülmények között vízzel nem borított földterületnek a talajvízből származó vagy a csapadékvízből összegyülekező víz alá kerülése (elöntése);
d) vizek többletéből eredő kockázat: az árvízi, belvízi esemény valószínűségének és az árvízi, belvízi esemény által az emberi egészségben, emberi javakban, a környezetben, a kulturális örökségben és a gazdaság vonatkozásában okozott lehetséges káros következményeknek az együttese;”

[87] Akár a 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet 4. §-ának módosításával.

elősegítsék a tájhasználat-váltást ott, ahol az indokolt. Időszerű lenne kidolgozni ennek szabályozási elemeit is.

- A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló **147/2010. (IV. 29.) Korm. rendeletben** komoly előrelépést jelentett nemrégiben az **ökológiai célú vízpótlás** fogalma[88] és az arra vonatkozó rendelkezések bevezetése, azonban azokat a rendelet más rendelkezéseivel, illetve a többi vízügyi szabályozással is összhangba kellene hozni.

Az ökológiai célú vízpótlás vagy ökológiai vízigény (inkább szükséglet) fogalma egy kissé megtévesztő lehet, mert nemcsak a természetvédelmi szempontból fontos védett növények és állatok igényét (szükségletét) kell kielégítse a vízmennyiség, hanem a Földön lévő biológiai rendszer egészének – beleértve a termesztett növényeket, a tenyésztett állatokat és magát az embert is – a vízigényét (vízszükségletét) kellene biztosítania. Az újabb ökológiai megközelítések megpróbálják az ökoszisztéma részeként felfogni az embert. A vízigény meghatározásánál ez a szempont sem hagyható figyelmen kívül. Épp az ember létezése, jól-léte szempontjából szükséges természeti rendszerek fenntartása érdekében kell a biodiverzitás, a talaj, az élelmiszer, a tápanyag stb. biztosítását szolgáltatni, amelyek létezésének alapfeltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű víz, azaz az ökológiai vízigény biztosítása.

A Vgtv. 1. melléklet 34. pontja a belvíztározó fogalmát a vízkárelhárítási célú tározók között határozza meg az alábbiak szerint: *„belvíztározó: a belvíz összegyűjtésére szolgáló természetes határokkal, illetve töltésekkel körülvett terület;”* A 178/2010. (V. 13.) Korm. rendelet 1. § c) pontja alapján: *„belvíz: a rendes körülmények között vízzel nem borított földterületnek a talajvízből származó vagy a csapadékvízből összegyülekező víz alá kerülése (elöntése);”* A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet „*belvízöblözet*” fogalma értelmében a vízgyűjtő területről a belvizet le kell vezetni (általában egy ponton, egyetlen főcsatorna segítségével, gravitációsan vagy szivattyúzással), amely szöges ellentétben áll az ugyanezen szakaszban található ökológiai célú vízpótlás fogalmával, célkitűzéseivel.

A gyakorlatban nehezen kezelhető, hogy a felszínen megjelenő víztöbblet mikor belvíz, és mikor ökológiailag szükséges vízmennyiség. A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 2025. évi módosítása értelmében ugyan már nem minősül öntözésnek vagy káros belvíznek egy terület vízzel való elárasztása, de további jogszabályi pontosítások szükségesek a vízmegtartás, ökológiai vízpótlás elterjedéséhez. Ehhez elengedhetetlen a belvíz és az ökológiai célú vízmegtartás fogalmaihoz kapcsolódó rendezetlen/ellentmondó szabályok összhangjának megteremtése.

A Vgtv. 21. § (1) bekezdése vízkárelhárítási célú tározónak minősíti többek között a belvíztározót is, amely – a fent idézett fogalom alapján – a belvíz összegyűjtésére szolgáló természetes határokkal, illetve töltésekkel körülvett terület. Azonos jellemzőkkel bíró területeken lehet a belvizet ökológiai célokra is megtartani (elvezetés helyett). A belvíz és az ökológiai célú vízmegtartást szolgáló vizek közötti fogalmi, szabályozási ellentétek kiküszöbölését követően az ökológiai célú vízpótlásra szolgáló területek is minősülhetnének belvíztározónak. Így ezekre a területekre is vonatkozna a Vgtv. rendelkezése, mely szerint az ingatlan tulajdonosa, illetve használója köteles tűrni, hogy az ingatlanát a vízügyi hatóság vízkárelhárítási célú (belvíztározó) tározóként kijelölje. A belvíztározó kijelölése a jogszabályok alapján közérdekből történik. **Ebben az esetben az ökológiai célú vízmegtartást szolgáló „*belvíztározó*” létesítése is közérdeknek minősülhetne**, amely kapcsán a Vgtv. előírja, hogy ha a belvíztározóhoz kapcsolódó vízilétesítmény elhelyezése az ingatlan rendeltetésszerű használatát korlátozza, akkor kártalanítás igényelhető, amennyiben pedig a rendeltetésszerű

[88] 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet 2. § E rendelet alkalmazásában:
„23a. ökológiai célú vízpótlás: felszíni víztöbbletből vagy szabad vízkészletből árterekre vagy mélyfekvésű területekre, vízmegtartás vagy más természeti célból történő vízkivezetés a fenntartható vízkészlet-gazdálkodás biztosítása érdekében,” (Beiktatta: 422/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. § (1). Hatályos: 2025. I. 1-től.)

használatát megszünteti vagy jelentős mértékben akadályozza, akkor az ingatlan kisajátítása kérhető. Mindezzel a vízmegtartást szolgáló megoldásokat, beruházásokat jelentősen lehetne ösztönözni.

Szükséges továbbá **a vízkár[89] fogalmának, alkalmazásának, kompenzálási rendszerének teljes újragondolása.** Hiába szerepel a fogalomban, hogy a *„vizek hiányából származó kár;”* is vízkárnak minősül, a szabályozás mégis a vizek többletéből származó kárra helyezi a hangsúlyt. A vízkár – legyen az a víz többletéből (pl.: árvíz, belvíz) vagy hiányából (pl.: aszály, talajvízszint csökkenés) eredő – olyan anyagi veszteség, amely ingatlanokban, ingóságokban okoz értékcsökkenést, vagy különösen a mezőgazdaságban, halgazdaságban, környezetben, természeti rendszerekben okoz károkat. Nyilvánvalóan **nemcsak a víz többlete, hanem a hiánya is okozhat súlyos anyagi veszteséget**. Mindezek miatt a természeti viszonyoknak megfelelően, ingatlanhatároknál nagyobb léptékben, egy adott egység (pl. kisvízgyűjtő) tekintetében szükséges meghatározni, hogy mely terület, milyen kockázatoknak kitett; a természeti viszonyokból adódó, de meg nem valósított vízmegtartás milyen előnyökkel, illetve esetleges károkkal jár az adott és a szomszédos területhasználónak.

- Az aszályos évek gyakoriságának növekedése és az aszálykárok emelkedése miatt az árvíz- és a belvízvédekezésről szóló 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet alapján az általános belvíz elleni védekezési tervek mellett **vízhiány elleni védekezési terveket is kell készíteni** védelmi szakaszonként[90] a területi sajátosságok és az üzemirányítási szempontok figyelembevételével. A jogszabály módosítás során az alapelv az volt, hogy egy, a vízügyi szakemberek számára már jól ismert, belvíz elleni védekezéshez hasonló rendszer szülessen, természetesen a két jelenség közötti különbségek figyelembevételével. Amellett, hogy a vízhiány elleni védekezés jogszabályban rögzített, fokozatok szerinti módon történjék, fontos cél az is, hogy a tevékenység számára állami költségvetési forrás álljon rendelkezésre.[91]

A jogszabály alapján a védekezési tervek végrehajtását a védekezésre kötelezetteknek kell megvalósítani az elrendelt védekezési fokozatoknak megfelelően. A vízhiány elleni védekezésre felkészülés során az érintett **VIZIG gondoskodik a többletvízkészletek betározásáról és a vízelosztó csatornahálózat – maximális – üzemvízszintjének eléréséről, annak tartásáról, a belvízcsatornákban történő vízvisszatartásról.** A VIZIG az intézkedésekről és a hidrometeorológiai helyzetről hetente helyzetértékelést, aszályjelentést készít az OVF részére.[92] A vízhiány elleni védekezési tervek célja a vízkészletek megőrzése és a vízhiány okozta károk minimalizálása. Ezek a tervek tartalmazzák a vízkészletek optimális elosztására, a vízkormányzás hatékonyságának növelésére, a vízellátás, vízpótlás megfelelő biztosítására, illetve a vízszolgáltatást akadályozó tényezők elhárítására vonatkozó teendőket. Vészhelyzet esetén a tervek leírják a vízkészletek elosztásának prioritásait (pl.: lakosság ellátása ivóvízzel) és az esetleges korlátozások bevezetésének módját.[93]

Fontos előrelépés a belvízvédelmi fokozatok elrendelésének módosítása is, amely lehetővé teszi a vízkészletek mennyiségi javítása céljából, hogy a belvízi jelenségek megjelenése esetén nem kell a belvízvédekezési fokozatot egy bizonyos időszakban (öntözési idényben legfeljebb 15 napig, öntözési idényen kívül legfeljebb 30 napig) elrendelni.[94]

A Magyar Hidrológiai Társaság szakértői által gyűjtött információk alapján azonban pillanatnyilag úgy tűnik, hogy az országos vagy a térségi vízkár-elhárítási feladatok

---

[89] Vgtv. 1. számú melléklet 28. pont *„vízkár: a vizek többletéből vagy hiányából származó kár;”*

[90] Az Általános Védelmi Tervek elkészítése 2021. december, a Körzeti Védelmi Tervek elkészítése 2022. december volt a határidő.

[91] Lantos Richárd György, Molnár Péter, Somogyi Edina: 2022. évi vízhiány elleni védekezés tapasztalatai – vízügyi kihívások és válaszlépések
https://hidrologia.hu/vandorgyules/40/word/0320_molnar_peter.pdf

[92] 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet 23/G. §

[93] https://www.ovf.hu/arvizvedelem-vizkarelharitas/aszaly-elleni-vedelem

[94] 10/1997. (VII. 17.) KHVM rendelet 19. §

meghatározása, vagy a helyi, települési vízkár-elhárítási tervek készítése még mindig sokkal inkább a károsan sok víz kezelésére terjed ki, nem pedig a vízhiány elleni védekezésre. A **vízhiány megfelelő kezelése** a vízügyi igazgatóságok számára elérhető eszközök növelése nélkül nehezen vagy nem megvalósítható.

- A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet VI. fejezet 22. pontja rendelkezik a síkvidéki területek vízrendezésére vonatkozó szabályokról. Többek között a felszíni víz vezető-csatornahálózat, valamint a műveik kiépítésére, tervezésére, megépítésére és üzemeltetésére is megállapít előírásokat, amelyek szinte mind a víz elvezetését biztosítják. **A csatornahálózat azonban nemcsak a víz elvezetését, hanem a víz megtartását is szolgálhatja. A hálózatot erre alkalmassá kell tenni és az erre vonatkozó szabályokat sokkal szigorúbban meghatározni.** Célszerű volna már ebben a rendeletben előírni, hogy az éghajlatváltozás következtében megváltozott viszonyok miatt a jövőben csak „***kettős üzemeltetésű*”, nemcsak levezetést, hanem vízmegtartást is szolgáló művek építhetőek.** A meglévő csatornahálózat üzemeltetése során is előtérbe kell helyezni a kettős használatot, mindemellett pedig olyan ösztönzőrendszer kialakítása szükséges, ami a tulajdonosokat, használókat arra ösztönzi, hogy a belvizet levezető csatornáikat műszakilag úgy alakítsák át, hogy azok a vízmegtartásra is alkalmasak legyenek.

A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet alapján **az Agrárminisztérium (AM) is bevezette az ökológiai célú vízpótlásra használt terület fogalmát a támogatási rendeleteiben**[95], ami vízjogi engedéllyel lehetővé teszi a mezőgazdasági területek időszakos elárasztását úgy, hogy közben a gazdálkodó változatlanul jogosult felvenni az agrártámogatást (mint egy megművelt terület után). Támogatásra jogosult területté válhatnak az éghajlatvédelmi, talajvédelmi és egyéb környezetvédelmi okból fontos, a mezőgazdasági területekhez szorosan kapcsolódó un. agro-ökológiai területek, mint például a mezővédő erdősávok, fás cserjés sávok, belvízzel borított területek. Tehát a terület alapú támogatások már a vízborított (belvizes) területekre is igényelhetőek gyep és szántóterületeken egyaránt.

A korábbi fejezetekben részletezett kártalanítás megfelelő szabályozása mellett éppoly fontos a vízmegtartást szolgáló egyéb **gazdasági szabályozások, ösztönzők** bevezetése is. A „belvíz-aszály” probléma megoldásához **az agrártámogatási rendszer további finomítása, átgondolása szükséges úgy, hogy a gazdáknak megérje a saját aktuális mezőgazdasági tevékenységük korlátozása vagy akár az azzal való felhagyás (tájhasználat-váltás) egyes vízmegtartásra alkalmas területeken.**

- A vízmegtartás szempontjából nemcsak a megjelenő és a kivezetett vizek fontosak, hanem a táj jellege is meghatározó. **A vizet sok esetben nem a medrekben, csatornákban, tározókban, hanem a tájban lehet megtartani, vagyis a táji működésbe csatolva a domborzat által a talajban és a növényzetben, a felszín alatti térben „tárolva”.** Amennyiben a kedvező növényzeti és talajtani viszonyok biztosítottak, akkor több víz marad a területen, amely pozitív hatást gyakorol különösen a vízháztartás, vízkörforgás, biodiverzitás megőrzésére, a talaj állapotára, a terméshozamra, a terület mikroklímájára. Hazánk egyes tájegységeiben a klímaváltozás hatására kritikus vízviszonyok alakultak ki[96], ezért amikor mégis megjelenik a többlettvíz, akkor annak minden cseppjét szükséges megőrizni. Nem vitatható, hogy a nagyvízi meder elsődleges rendeltetése a mederből kilépő árvíz és a jég levezetése,[97] azonban az **árvizek esetén jelentkező többletvíz helyben történő megtartására a korábbinál sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni.** A megoldási lehetőségek változatosak; egyes árterek helyreállítása, a többletvíz nagyvízi mederben való megtartása, vagy a művelés időleges vízborításhoz való igazítása. A mentett oldali árterek helyreállítása együttesen adhat megoldást az árvízkockázat csökkentésére, a klímaváltozás hatásainak

[95] Az egységes kérelemmel igényelhető egyes agrártámogatások eljárási szabályairól szóló 15/2024. (IV. 9.) AM rendelet
[96] 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [68], [109]
[97] Vgtv. 24. § (1)

mérséklésére, a biodiverzitás növelésére, valamint számos társadalmi szolgáltatás fenntartására.

Ezen lehetőségek biztosítása érdekében azonban szükséges a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a **nagyvízi mederkezelési terv** készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló **83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet fogalomrendszerének, szemléletének újragondolása, rendelkezéseinek kiegészítése,** különösen úgy, hogy ott, ahol nem okoz kárt az árvíz helyben való megtartása, ne kelljen minden esetben levezetni. Ezzel egyidejűleg **a nagyvízi mederkezelési tervek vízmegtartási szempontú felülvizsgálatára is szükség volna** annak érdekében, hogy ne csak az adott mederszakasz árvízlevezető képességének megőrzéséhez és javításához szükséges előírásokat és tervezett beavatkozásokat tartalmazza, hanem a vízmegtartásra, vízmegőrzésre vonatkozó lehetőségeket is, ott, ahol az megoldható. A jogi környezet újragondolása során szükséges figyelembe venni azt a tényt, hogy az évszázados vízrendezések eredményeképpen vízfolyásaink mai formáját a szűk, egyre mélyülő medrek jellemzik. Ahhoz azonban, hogy a vízmegtartásra irányuló törekvések hatékonyak lehessenek, nem szabad elfelejteni, hogy síkvidéki vízfolyásaink természetes körülmények között a mainál jóval nagyobb területet jártak be, volt helyük és idejük egy nagyobb térségen szétterülni, így a vízmennyiség a területen maradt, közben a beszivárgással növelve a felszín alatti vízkészletet, a párolgással pedig kiegyenlítettebbé téve a terület mikroklímáját. A mai nagyvízi medrek méretüknél fogva nem elégségesek a víz hatékony megtartásának céljára, sőt, sok esetben a talajvíz megcsapolásával a terület víztelenítését segítik elő.

- A **vízitársulatokról szóló 2009. évi CXLIV. törvény** szerint, **a vízitársulat jogi személyiséggel rendelkező**, közhasznú szervezetté minősíthető **gazdálkodó szervezet.** A **társulati forma sajátos szervezet**, nem gazdasági társaság, nem szövetkezet és nem társadalmi szervezet. Fő jellemzője, hogy állami, önkormányzati feladatot képező vízimunkák elvégzésére jön létre. A szolidaritás elve alapján a társulat tagja a működési területen valamennyi ingatlantulajdonos vagy használó természetes és jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság (kényszertagság).[98]

A vízitársulat vízrendezési, vízkárelhárítási, árvízmentesítési, mezőgazdasági vízhasznosítási feladatok mellett **vízvisszatartási, víztározási feladatokat is ellát, közcélú vízgazdálkodási létesítményeket** (csatornákat, szivattyútelepeket, tározókat) létesít, fejleszt, újít fel, tart fenn és üzemeltet, továbbá vízfolyásokat tart fenn és üzemeltet a jogszabály alapján.[99] A gyakorlatban a közcélú vízilétesítményeket leggyakrabban a vizek kártételei elleni védelem érdekében működtetik, ugyanakkor a Vgtv. fogalomrendszere alapján közcélú vízilétesítmények a vízkészletek megóvását, fenntartható hasznosítását is szolgálhatják.[100] A jogszabályok lehetőséget biztosítanak arra is, hogy a **vízitársulat tagjai** ne csak mezőgazdasági vízhasznosítást (leggyakrabban öntözést), hanem **egyéb célú vízvisszatartást is végezzenek,** amelyet a szolgáltatást igénybe vevők differenciált érdekeltségi hozzájárulással is finanszírozhatnak.

Elméletileg, jogilag, fogalmilag tehát **a vízitársulatok a területi vízmegőrzéssel kapcsolatos közfeladatok ellátására is létrejöhetnek és a tagok igényei szerint a közfeladataik körét a környezet-, természetvédelmi és egyéb vízszolgáltatási feladatokra is kiterjeszthetik.** A cél a szemléletváltás és a fenntartható vízgazdálkodási közösségek létrejötte.

[98] A vízitársulatokról szóló 2009. évi CXLIV. törvény indokolása
[99] A vízitársulatokról szóló 2009. évi CXLIV. törvény 4. §
[100] A közcélú vízilétesítményről lásd bővebben a 4.3. alpontot.

A vízitársulat tagjai kötelesek a társulat közfeladatai ellátásának költségeihez az érdekeltségi egység arányában hozzájárulni. A vízmegőrzéssel, vízmegtartással kapcsolatos feladatok azonban nemcsak költséget jelentenek, hanem jelentős hasznot is generálhatnak. A területek vízzel való feltöltése újjáéleszti a termelékenységet, növeli az élelmiszerellátás biztonságát, visszaállítja a víz körforgását, építi a gazdasági ellenálló képességet, munkahelyeket teremt, így sokak megélhetését támogatja a mezőgazdaságban, állattartásban, turizmusban egyaránt. Mindezek által a **területen élők életminősége is javul**.

A vízitársulatok által végzett egyes árvízvédelmi, vízkárelhárítási feladatokat az állam a védelmi forrásaiból finanszírozza. A területi vízgazdálkodás feladatainak meghatározása, az elvégzett feladatok költségeinek viselése közel kétszáz év óta az állam és az ingatlantulajdonosok közös felelőssége. Időszerű **a közös felelősségvállalás alapján a vízvisszatartási közfeladatok egyes részeinek állami finanszírozásáról is döntéseket hozni, az ehhez szükséges jogszabályokat pontosítani, vagy megalkotni, illetve erről egyes időszakonként közjogi szervezetszabályozó eszközökben rendelkezni.**[101]

5. Szervezetrendszer, intézmények

Az Alaptörvény értékszemléletével összhangban a végrehajtási szintű **szabályozási környezetet és az intézményrendszert is úgy kell kialakítani, hogy az ne gátolja, hanem ösztönözze a természeti erőforrások megőrzését, takarékos használatát, a vízmegtartó megoldások alkalmazását.**

Mivel az erre a témakörre vonatkozó szabályok igen sok szakterület (természetvédelem, erdészet, agrárium, vízügy, területrendezés, területfejlesztés stb.) szabályozási és intézményi környezetébe tartoznak, így a hatékony működés megteremtéséhez **szakterületek feletti koordinációra, és az azok együttműködését segítő szervezeti- és szabályozási keretekre van szükség.** Nemcsak a központi szerveknek, hanem a hatóságoknak is **egységes szemlélet, szempontrendszer** alapján kell viszonyulniuk a vízmegtartó beruházásokhoz, hasonló szabályozási elvek mentén kell döntéseket hozniuk, ismerniük kell egymás döntéseit, és hasonlóan kell fellépniük a végrehajtásuk, ellenőrzésük érdekében. Egyik hatóság döntése, ellenőrzése, szankciója sem hátráltathatja, vagy lehetetlenítheti el a vízmegőrzést szolgáló fejlesztések megvalósulását.[102]

Az intézményi és kormányzati szerkezet kialakításához a Magyar Tudományos Akadémia Fenntartható Fejlődés Elnöki Bizottsága is tett ajánlásokat, melyeket ugyancsak érdemes a megvalósítás során szem előtt tartani. E szerint: *„A fenntarthatóság Magyarországon a nemzet közös örökségének, a nemzeti vagyonnak, a jelen és jövő nemzedékeinek védelmét jelenti, amely a környezet minden – természeti és ember alkotta – elemére kiterjed. Ehhez határozott és egységes központi irányítás, koordináció – lehetőség szerint a környezeti ügyekért, a fenntarthatóságért felelős önálló minisztérium –, valamint erős, egységes végrehajtás – hozzá végrehajtó apparátus – kell, mert a széttöredezett felelősség és a gyenge jogérvényesítés, ellenőrzés nem ad megfelelő garanciát az érdekérvényesítésben. A szubszidiaritás hatékony feladatmegosztásra felhívó elvének megfelelően elengedhetetlen az önkormányzati szerepek, hatáskörök a társadalmi részvétel értékének helyreállítása is.”*[103]

---

[101] Például szükséges lehet a Vgt. 7. § pontosítása, az éves költségvetési törvények megalkotása, vagy egyes vízgazdálkodási feladatok finanszírozásáról szóló kormányhatározatok meghozatala során a vízmegőrzési közfeladatokat is figyelembe venni.

[102] Természetalapú megoldások előmozdítása Magyarországon: Intézményi és jogi keretek: Készült a Zöld és kék települési infrastruktúra támogatása 2020 SRSP projekt keretében
https://networknature.eu/product/26823

[103] Fenntartható Magyarország, MTA (2026)
https://mta.hu/mta_hirei/fenntarthato-magyarorszag-cimmel-ajanlascsomagot-adott-ki-a-magyar-tudomanyos-akademia-fenntarthato-fejlodes-elnoki-bizottsaga-115390

A korábbi, vízügyi tekintetben szétszabdalt kormányzati szerkezetben előrelépés volt az 1421/2024. (XII. 23.) Korm. határozattal létrehozott Vízgazdálkodási Tárcaközi Bizottság intézménye, amely javaslattevő, véleményező, tanácsadói tevékenységet végző testületként működve biztosított koordinációt a vízgazdálkodási, a fenntartható mezőgazdasági, a terület- és településfejlesztési, valamint a környezeti és tájvédelmi szempontok integrálásának elősegítése érdekében. Az új kormányzati struktúrában több természeti erőforrás, környezeti elem (víz, erdő, természet stb.) felügyelete, igazgatása önálló tárcához került,[104] de továbbra is elmondható, hogy elengedhetetlen a más minisztériumok feladat- és hatásköre alá tartozó tevékenységek együttes koordinálása, holisztikus felfogása és döntéshozatala, hiszen a vízgazdálkodási kérdések szinte mindennel összefüggenek (különös tekintettel az agráriumra, a területfejlesztésre és -rendezésre stb.). Az egyeztetés, együttműködés ugyanakkor **nemcsak kormányzati, hanem a tervezési szinten, a hatósági-engedélyezési jogkörökben és a kezelési tevékenységekben is nélkülözhetetlen.**

Örvendetes, hogy a Kormány az **Aszályvédelmi Operatív Törzs** javaslata alapján elfogadta a 1178/2025. (V. 29.) Korm. határozatot, az aszály elleni küzdelem érdekében azonnal végrehajtandó vízvisszatartási intézkedésekről, illetve annak költségvetési forrásairól. Így elindulhattak nemcsak a magántulajdonosok, társadalmi szervezetek, hanem az állami szereplők által végzendő állami beavatkozások is, amelyek a vízhiány kezelése és kártételeinek csökkentése érdekében azonnal szükségesek voltak.[105] A jelzett Korm. határozat alapján végzett 2025. évi aszály elleni védekezés megfeszített munkát jelentett a vízügyi igazgatás számára, az eddigi legnagyobb akció volt az aszály elleni védekezésben. Probléma azonban, hogy a fenti Korm. határozat által meghatározott feladatok (és azok forrása) is csak eseti jelleggel és az akkor felmerült azonnali nehézségek megoldását szolgálták, **a folyamatos, tervszerű intézkedéscsomag, rendszeres tevékenység továbbra is hiányzik.** A költségvetési és személyi források folyamatos biztosításával a bővízi időszakokban előre tervezetten megtett intézkedéssekkel elkerülhető vagy mérsékelhető, hogy az aszály-veszélyhelyzet kihirdetésekor emberfeletti munkával kelljen a vízhiány okozta károkat elhárítani.

Mivel a vízhez kötődő problémákat csak azok komplexitásában lehetséges megoldani, ezért a szervezeti és intézményi keretek kapcsán érdemes a ***„Vízszemléletű kormányzás”*** koncepcióját is megemlíteni.[106] A Nemzeti Víztudományi Kutatási Program részeként ebben a körben került sor leginkább a komplex jogi és tudománypolitikai aspektusok kutatására és bemutatására. **A *„Vízszemléletű kormányzás”* célja, hogy országunk lehetőségeit kihasználva a globálisan kibontakozó vízválság kedvezőtlen hatásait elkerülje, és a rendelkezésre álló vízkinccsel jól gazdálkodva, fenntartható módon emelje a magyar lakosság életkörülményeit.**

„A vízszemléletű kormányzás koncepcióját a fenntartható fejlődés koncepciójának minden dimenziójának át kell hatnia. Mindebből pedig levezethető egy olyan rendszerszintű tervezés és végrehajtás, amelyben a hidrológiai ciklus egészére tekintettel, más környezeti elemekkel történő összhangban, a víz mennyiségi és minőségi aspektusainak teljességében történik a

---

[104] A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 90/2026. (V. 13.) Korm. rendelet

[105] 1178/2025. (V. 29.) Korm. határozat 2. pont: *„A Kormány … felhívja az energiaügyi minisztert, hogy az agrárminiszter bevonásával a fenyegető vízhiányos állapot megelőzése, illetve kezelése érdekében a vízvisszatartáshoz szükséges műszaki feltételek biztosítása céljából gondoskodjon azonnali beavatkozások végrehajtásáról és a vízkészlet növelése érdekében a csatornák, tározók, holtágak tározókapacitásának maximális kihasználásáról, …”*

[106] Az ENSZ kormányközi vízprogramja (az ún. UN-Water) által is használt meghatározás szerint a vízszemléletű kormányzás magában foglalja az összes olyan társadalmi, politikai, jogi, közigazgatási és gazdasági szervezetet és intézményt, valamint mindezek kapcsolatrendszerét, amelyek a vízgazdálkodáshoz és a vízrendszerek fejlesztéséhez, továbbá a vízszolgáltatások közvetítéséhez kötődnek, miközben elismerik a környezeti szolgáltatások fontosságát. Vagyis a vízszemléletű kormányzás kiterjed mindazon intézményekre és folyamatokra, amelyen keresztül egy adott társadalom a vízzel kapcsolatos ügyeit kezeli. Mindezen rendszer kiterjed a vízpolitikai stratégia megalkotásától annak végrehajtásán át a monitoringot és értékelést is magába foglaló visszacsatolásig.

vízzel kapcsolatos, illetve a vizet érintő emberi magatartások szervezése, a társadalmi-gazdasági igények kielégítésére pedig az ökológiai környezet állapotát tovább nem rontva, lehetőleg inkább azt javítva, a jövő generációk érdekeit érvényesítve kerül sor. A társadalmi-gazdasági dimenzió egy nagyon fontos szelete a víz és munka (munkahelyek) közötti kapcsolat."[107]

Ezzel összhangban a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (Organisation for Economic Co-operation and Development, **OECD) legfrissebb jelentése is a magyarországi vízgazdálkodás megerősítésére tesz javaslatot a vízgazdálkodás hosszú távú rezilienciájának további támogatásához** és eléréséhez az éghajlatváltozás kontextusában.[108] Az OECD jelentés öt kulcsfontosságú területre vonatkozóan javasol testreszabott szakpolitikai ajánlásokat, melyek szerint például kiemelten fontos lenne az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodó vízgazdálkodás intézményi alapjainak megszilárdítása, az intézményi keretrendszer gyakori változásainak elkerülése, a víz- és éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás terén folytatott kormányközi együttműködés megerősítése stb.

Sok más ajánlás mellett az OECD nagyon fontosnak tartja az egyre gyorsuló ütemű éghajlatváltozás idején a hosszú távú vízgazdálkodási jövőkép és az egyértelmű célkitűzések meghatározását stratégiák, tervek szintjén, továbbá a vízgazdálkodási szempontok mezőgazdasági, ipari, energia- és földhasználati politikákba való integrálását.

Mindezek alapján elengedhetetlen a vízügyi igazgatóságok és hatóságok megerősítése, kapacitásának növelése, kutató háttérintézmény felállítása a nemzeti vízcélok végrehajtásának, ellenőrzésének érdekében, miközben célzott és feltételes pénzügyi támogatás, kapacitásépítés, tudásmegosztás és egymástól való tanulás révén támogatni kell az önkormányzatokat is a vízgazdálkodási gyakorlatok éghajlatváltozáshoz való igazításában.

A jövőkép meghatározásához alapvető a kiindulási helyzet helyes meghatározása, a rendelkezésre álló adatok léte és azok elérhetősége. **Nélkülözhetetlen ebben a vízhez kötődő adatokhoz való hozzáférés biztosítása, a rendszeres adatgyűjtés, az adatok aggregálása és nyilvánossá tétele.** Az adatgyűjtés, -tárolás, -hozzáférés rendszerét és annak jelentőségét alapjaiban kell újra gondolni és alkotni, a beavatkozások nyomon követése, hatásainak monitorozása és a megfelelő következtetések levonása, a további tervezési irányok meghatározása érdekében is. *„Konfliktust megelőző funkciót tölt be az adatok gyűjtésének és nyilvántartások vezetésének jogi kötelezettsége, azok elérhetősége, megbízhatósága, és teljessége. E hármas követelmény együttesére van szükség a vizeket érintő megalapozott döntéshozatalhoz is, így az ingatlanok hasznosításához is. Mivel a vizek jogi szabályozása jogok és kötelezettségek telepítésével, gyakran a tulajdonjog korlátozásával is jár, ezért konfliktusforrássá válhat, ha a fenti hármas követelmény nem teljesül. … A nyilvántartások fontos információforrások, ezért azok megbízhatósága és teljessége alapvető érdek. A közérdekű célt szolgáló nyilvántartások naprakész vezetésének nemcsak konfliktus megelőző szerepe van, hanem a közérdek hatékony védelméhez is elengedhetetlen."*[109]

A hidrológiai, hidrogeológiai adatgyűjtés, az adatok feldolgozása és értelmezése, a további kutatási irányok kijelölése és elvégzése komplex, speciális tudást igénylő feladatok, azonban jelenleg nincs olyan önálló intézmény, amely célzottan, tudományos felkészültséggel és naprakészen, döntésmegalapozó és támogató jelleggel e kérdésekkel foglalkozna. A megalapozott döntéshozatal egy ilyen jellegű, megfelelő erőforrásokkal rendelkező intézmény nélkül nehézségekbe ütközik.

[107] Dr. Szilágyi János Ede: Vízszemléletű kormányzás – vízpolitika – vízjog: kitekintéssel a vízgazdálkodásra és a víztudományra – Miskolci Egyetemi Kiadó 2018.
http://real.mtak.hu/80278/1/Vizjog_elektronikus_valtozat_u.pdf
[108] https://www.oecd.org/en/publications/water-governance-for-climate-resilience-in-hungary_1d2657fc-en.html
[109] Pump Judit: A jog konfliktuskezelő és/vagy azt keletkeztető? - Hidrológiai Közlöny, 2021. 101. évf. különszám

6. Összegzés

Az Alaptörvény természeti értékek védelmére irányuló szemléletének tükrében a hazai szabályozási környezet a vízmegtartó megoldások alkalmazását, beruházások megvalósítását nem lehetetleníti el, de nem is ösztönzi kellőképpen. A jogszabályok s**em az állami, önkormányzati szereplők, sem a magánszemélyek számára nem írnak elő konkrét kötelezettségeket, így leginkább az egyéni hajlandóságon, illetve a pályázati források elérhetőségén múlik a vízvisszatartó megoldások alkalmazása.** A mára egyértelműen elavultnak tekinthető korábbi – a többletvizeket kizárólagosan kockázati elemként kezelő – szemléletmód alapján kialakult gyakorlatban jelentős további problémát jelent az un. 'szürke', mérnöki megoldásokon alapuló vízgazdálkodási eszközök előtérbe helyezése, a zöld, természet alapú vagy kombinált lehetőségek helyett. A részletezett jogi akadályozó tényezők, ellentmondások, illetve az adminisztratív terhek sokasága miatt a hatósági engedélyezési eljárás igen nehézkes és hosszadalmas az ilyen ügyekben.

Holott a vízmegtartó megoldások legnagyobb előnye abban rejlik, hogy az elsődleges vízmegtartó funkción túl rengeteg egyéb járulékos hasznot nyújtanak a társadalom és a környezet számára.[110] A vízmegtartó megoldások a víznek teret adva élőhelyet teremtenek, növelik a biodiverzitást, segítik a fajok, illetve vizes élőhelytípusok megőrzését, javítják az éghajlatváltozással szembeni ellenálló- és alkalmazkodó képességet (vagyis ösztönzik a mai, annyira szükséges reziliens megoldásokat). Az értékes természetes környezetben az ökoturizmus, turizmus, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás is fejlődik. Ezen túlmenően ezek a megoldások a vízbázisok és a talaj víztároló képességének növelésével segítik azon károk mérséklését, amit az árvíz, a belvíz vagy az aszály okoz, és a felesleges vizek megfelelő helyen történő elraktározásával nagyobb biztonságba kerülnek a lakosság otthonai, földjei. A több víz tájban való megtartása az ahhoz igazodó gazdálkodási mód helyes megválasztásával lehetőséget teremt a hosszú távú és fenntartható gazdálkodás folytatásához, növeli a terméshozamot, amely a gazdálkodóknak is kedvez. Összeségében mindezekkel javítják az emberek életminőségét. Az összképhez hozzátartozik, hogy amennyiben viszont nem változtatunk a jelenlegi szemléleten és tevékenységeken, úgy az előrejelzések alapján egyre növekvő károkkal kell számolnunk.

Alapvető és elengedhetetlen kiindulási pont tehát **a szemléletváltás szükségessége**, valamint a fenntartható vízgazdálkodás egyik előfeltételeként a természet- és környezettudatosság növelése. **A gyors vízelvezetési gyakorlat helyett a vízvisszatartó vízrendezés kialakítását kell** előmozdítani, stratégiai, jogalkotási, jogalkalmazási és gazdasági eszközökkel egyaránt ösztönözni. A gazdasági, pénzügyi ösztönzők, önkéntes alapú végrehajtási eszközök folyamatos fejlesztése, igazítása ugyanolyan fontos, mint a jogszabályi kötelezettségek pontosítása, előírása. Ezzel párhuzamosan a területi, települési, természetvédelmi, mezőgazdasági és vízgazdálkodási tervezés integrációjával elindulhat egy **fenntartható területhasználat, tájhasználat** kialakítása.

A fenntartható vízgazdálkodás kialakítása, a vízmegtartási megoldások szélesebb körű elterjesztése érdekében **elengedhetetlen a stratégiai, jogszabályi és intézményi környezet olyan irányú módosítása, amely révén jobb összehangolás,** koordináció jön létre, holisztikusabb szemlélettel. A fenntartható vízgazdálkodás kialakításához a vízkörforgást egységes, összefüggő rendszerként kezelő hidrológiai rendszer-szemlélet (amelyben a légköri, a felszíni és a felszín alatti folyamatok szorosan kapcsolódnak egymáshoz), valamint a gazdasági-társadalmi-ökológiai igények és szükségletek integrált figyelembevétele szükséges.

Ismételten hangsúlyozni kell, hogy a javaslatban részletezett vízgazdálkodási tárgyú kérdések rendezése önmagában nem elegendő: nélkülözhetetlen a velük szorosan összefüggő,

[110] Kelemen András, Mizsei Edvárd (szerk): Élőhely-rekonstrukciók lehetőségei és tapasztalatai Magyarország síkvidéki területein - Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Kecskemét, 2025
https://www.knp.hu/uploads/2025/03/elohely-rekonstrukcios-konyv-web2-12102744.pdf

a tájhasználati és területhasználati előírások, az agrár- és földhasználati, -védelmi szabályozás, az erdőgazdálkodási és természetvédelmi szempontok, a infrastruktúra-fejlesztési előírások, valamint a kapcsolódó támogatási rendszerek – elsősorban is az agrár- és vidékfejlesztési – vízmegtartási szempontú felülvizsgálata is. Mindezen szakterületi szabályrendszerek összehangolt értékelésével és alakításával teremthető meg az előírások és támogatási rendszerek valódi összhangja. Fontos kiemelni, hogy e javaslatban megfogalmazódtak a jelen és jövő nemzedékek érdekeinek védelmére szolgáló alapjogi elvárások is, amelyek érdekében a vízmegtartásra irányuló törekvéseket oly módon szükséges megvalósítani, hogy a helyzet javítását célzó intézkedések során annak terheit elsősorban az államnak, de az önkormányzatoknak, a tulajdonosoknak és a használóknak együttesen, a társadalmi felelősségvállalás jegyében közösen kell viselniük.

A vízkészlet, mint természeti kincs és természeti erőforrás védelme az állam és mindannyiunk kötelezettsége az Alaptörvény P) cikke alapján. E kötelezettség teljesítésében az államot megkülönböztetett szerepénél fogva – jogalkotóként, döntéshozóként, tulajdonosként és „bizalmi vagyonkezelőként” – kiemelt felelősség is terheli. Az állam a szabályozáson keresztül értéket közvetít, amely formálja a szemléletet, a vízhasználat- és vízvédelem lehetőségeit, és ezzel jelentős hatással bír a jelen és a jövő generációk életkörülményeire.

Mindazonáltal a természeti erőforrások, köztük a vízkészletek megóvásában **minden érintettnek, így a terület tulajdonosainak, használóinak, kezelőinek, valamint az állam minden szereplőjének (jogalkotóknak, jogalkalmazóknak és állami vagyonkezelőknek egyaránt) közre kell működnie a közös örökségünkért viselt felelősségvállalás jegyében.**

Mindezekre figyelemmel az alapvető jogok, illetve a nemzet közös örökségébe tartozó értékek védelme érdekében, a megelőzés, az elővigyázatosság és a tervszerűség, valamint az „előrelépés kötelezettségének”[111] elveire is tekintettel a fenntartható vízgazdálkodás, illetve vízmegtartás megvalósításának egyre sürgetőbb igénye miatt az alábbi pontokban összegzem a felmerült jogalkotási és jogalkalmazási javaslatokat, megfontolásra ajánlva azokat a döntéshozatal minden szintjén. Noha a döntéshozó/jogalkotó kizárólagos feladata és mérlegelési jogköre a lehetséges megoldások felmérése, valamint a közülük történő választás, ugyanakkor az alapvető értékek védelme tekintetében nincs teljes szabadsága, hiszen e körben még a romlás kockázata sem megengedhető.[112]

1) A **szabályozási környezetet és az intézményrendszert – beleértve a tervezést is – úgy kell alakítani, hogy az ösztönözze a természeti erőforrások megőrzését, takarékos használatát, a vízmegtartó megoldások alkalmazását**. A hatékony működés megteremtéséhez **szakterületek feletti koordinációra** és az együttműködést segítő szervezeti és szabályozási keretekre van szükség. (Lásd 5. fejezet.)

2) Az Alaptörvény XIII. cikke értelmében ***a „tulajdon társadalmi felelősséggel jár”***, **vagyis nem abszolút jog**. Az Alaptörvény I. cikkében megfogalmazott alapjogi tétel, hogy egy alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében korlátozható. A tulajdonhoz való jog nem minősül korlátozhatatlan alapjognak, az Alkotmánybíróság részletesen kidolgozta a korlátozására vonatkozó kereteket. Mindez azt jelenti, hogy **az Alaptörvény XX. cikke szerinti *„testi és lelki egészséghez”* vagy a XXI. cikk szerinti *„egészséges környezethez való”* alapjog, illetve a P) cikkben foglalt értékek** – a víz, mint természeti erőforrás, a vízkészlet mint a nemzet közös örökségébe tartozó érték – védelme, megőrzése, mint legmagasabb szinten deklarált **közérdek védelmében a tulajdonjog is korlátozható**. A szükségességet és az arányosságot esetről-esetre vizsgálni szükséges, és megfelelő jogszabályi hátteret kell biztosítani a kártalanításra vonatkozóan is. (Lásd 2.2. fejezet)

[111] 5/2025. (VI. 30.) AB határozat [120]
[112] 14/2020. (VII. 6.) AB határozat [37]; 16/2015. (VI. 5.) AB határozat [110]

3) Külön vizsgálódást igényel, hogy a köz javát szolgáló vízmegtartó megoldások és az azok megvalósítását biztosító „létesítmények” kapcsán miként, milyen esetekben lehet **az ingatlantulajdonosok tűrési kötelezettségét bővíteni.** Szabályozást igénylő kérdés ezen belül, hogy a vízvédelmi, vízkészlet-védelmi szempontok, mint közérdek érvényesítése érdekében mely magatartásoktól való tartózkodás (például belvíz elvezetésének tilalma) vagy cselekvés (mélyebben fekvő területeken való víz megőrzését szolgáló beavatkozások) eltűrésére kötelezhetők a tulajdonosok a víz, mint nemzeti érték megőrzése érdekében. (Lásd 4.2. fejezet)

4) Megfontolást érdemel egy **új szolgalmi jog (vízmegtartási szolgalmi jog vagy vízmegtartási közérdekű használati jog) bevezetése is**, hiszen a vízmegtartást szolgáló tevékenységeket közérdekből (természeti erőforrásvédelmi, környezet-, természet-, vagy termőföldvédelmi közérdekből) szükséges elvégezni. Egy ilyen új szolgalom alapítása esetében a korlátozás mértékének megfelelő kártalanítás vagy kisajátítás szabályainak meghatározása is jogalkotási feladat. (Lásd: 4.3. fejezet)

5) Versengő alapjogok közt **a közérdeknek kell prioritást élveznie** a szükségesség és arányosság mértékeinek figyelembevételével. Amennyiben egyes vízmegtartó tevékenységek alapjogok érvényre juttatását biztosítják, közérdeket szolgálnak, akkor a tulajdonjog arányos és szükséges korlátozásaként akár **a tulajdonosi hozzájárulás beszerzése is mellőzhető.** A tulajdonosi jogok egyéni gyakorlása ugyanis a tulajdonosi hozzájárulás jogintézményében aránytalanságra vezethet, akár olyan súlyú közérdeket szolgáló vízmegtartó megoldások alkalmazását is ellehetetlenítheti, amelyek magas szintű alapjogi védelmet élvező célokat támogatnak. Ezen alapjogi elvi alapokon előírható, hogy **az ilyen közérdekű beruházásoknál nem az összes tulajdonos, hanem csak a többségi vagy minősített többségi tulajdonosi kör hozzájárulását szükséges beszerezni.** (Lásd 4.3. fejezet)

6) Az említett szemléletváltás jegyében **mind a létesítési, mind az üzemeltetési vízjogi engedélyek, továbbá az üzemeltetési szabályzatok, üzemrendek felülvizsgálata is szükséges** annak érdekében, hogy ne maradjanak azokban olyan előírások, kötelezettségek, amelyek a víz szükségtelen levezetését segítik és a vízmegtartást akadályozzák. A vízjogi engedély hivatalból történő módosítása esetén, ha a módosítás a közérdek érvényre juttatása érdekében szükséges, akkor a hivatalból megtett intézkedésekből keletkezett károkért – a jogszabályokban meghatározott esetekben – nem jár kártalanítás. (Lásd 4.5.-4.6. fejezetek)

7) Megfontolandó **a „*kisléptékű vízfolyásrendezés*” fogalmának bevezetése és az ehhez kapcsolódó anyagi jogi és eljárási szabályok kialakítása**, hogy egyszerűbb esetekben, amikor a tevékenység nem jár összetett műszaki beavatkozással, hanem főként természetes vízmegtartó megoldásról van szó, az általános vízjogi engedélyezési eljárásnál egyszerűbb, olcsóbb, gyorsabb eljárásban legyen mód annak jóváhagyására. (Lásd 4.4. fejezet)

8) **A belvíz megítélése és szabályozása tekintetében is alapvető a szemléletváltás, a fogalom-rendszerek módosítása, valamint az ökológiai célú vízpótlással való összhang megteremtése** annak érdekében, hogy a belvíz ne minősüljön automatikusan kockázatnak. Sok esetben ugyanis nem kockázat, hanem épp ellenkezőleg, a közérdek szempontjából kedvező, sőt kívánatos esemény egy-egy terület víz alá kerülése. A fogalmak módosításával, illetve kiegészítésével egyidejűleg az előzetes kockázatbecslés módszere, módszertana, menete is módosítandó, hogy a veszély- és kockázati térképeken valóban azok a területek szerepeljenek, amelyeket a többlet víz veszélyeztet. **A vízkár fogalmának, valamint az arra vonatkozó szabályozás alkalmazásának, a kompenzálás rendszerének teljes újragondolása szintén időszerűvé vált.** Jóllehet szerepel a fogalomban, hogy a *„vizek hiányából származó kár”* is vízkárnak minősül, a szabályozás mégis a vizek többletéből származó kárra helyezi a hangsúlyt.

A természeti viszonyoknak megfelelően, az ingatlanhatároknál nagyobb léptékben, egy adott egységre (pl. kisvízgyűjtő) indokolt meghatározni azt, mely terület, milyen kockázatoknak kitett; a természeti viszonyokból adódó, de meg nem valósított vízmegtartás milyen előnyökkel, illetve esetleges károkkal jár az adott és a szomszédos területhasználónak. (Lásd 4.7. fejezet)

9) Szorgalmazni kellene, hogy **a területi vízmegőrzéssel kapcsolatos közfeladatok ellátására is jöjjenek létre vízitársulatok és a közfeladataik körét terjesszék ki a környezet- és természetvédelmi, valamint a vízszolgáltatási feladatokra is.** Támogatandó cél, hogy a korábbi öntözési közösségek helyett a fenntartható vízgazdálkodási közösségek jöjjenek létre. (Lásd 4.7. fejezet)

A vizek, a vízkincs, a vízkészletek (az ehhez kötődő talaj, biológiai sokféleség stb.) – többek között – az emberi létezés, az egészség és a jól-lét nélkülözhetetlen feltételei. A mindezen értékeket érintő káros folyamatok súlyosan veszélyeztetik az emberi jogokat[113]. **Mivel létünk, jól-létünk és jövőnk nagymértékben vízkincsünk meglététől függ, ezért kulcsfontosságú, hogy megtegyünk mindent a védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése érdekében.**

Budapest, 2026. június 1.

Dr. Bándi Gyula
a jövő nemzedékek szószólója

[113] „*Megerősítve a tiszta, egészséges és fenntartható környezet fontosságát minden más emberi jog élvezetéhez*” ENSZ Közgyűlés UN GA A/76/L.75. sz. határozata, 2022. július 26.

JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK

Szögliget rangos európai elismerést kapott az Európai Falumegújítási Díj 2026 nemzetközi versenyen

Szögliget Község az Európai Falumegújítási Díj 2026 nemzetközi versenyen **Silver elismerésben** részesült. A település a 2025. évi Magyarországi Falumegújítási Díj fődíjasaként képviselte hazánkat az európai megmérettetésen.

Az Európai Falumegújítási Díj az európai vidéki települések egyik rangos szakmai elismerése, amelyet a Vidékfejlesztésért és Falumegújításért Európai Munkaközösség, az ARGE kétévente hirdet meg. A verseny célja azoknak a településeknek a bemutatása és elismerése, amelyek példaértékű, fenntartható, közösségi alapú és jövőorientált fejlesztési folyamatokat valósítanak meg.

Magyarország 2026. január 1-jétől ismét teljes jogú tagja az ARGE-nak. A tagság lehetőséget biztosít arra, hogy hazánk aktívan bekapcsolódjon az európai falumegújítási és vidékfejlesztési szakmai együttműködésbe, hozzáférjen a nemzetközi tapasztalatokhoz és jó gyakorlatokhoz, valamint erősítse a magyar vidéki települések európai láthatóságát.

A nemzetközi zsűri értékelésében kiemelte Szögliget kivételes természeti és kulturális örökségét, különösen a Szádvárhoz és az Aggteleki Nemzeti Parkhoz kapcsolódó értékeket. Külön méltatta a „VÁRunk” programot, amely túlmutat a hagyományos örökségvédelmen: erősíti az önkéntességet, mozgósítja a helyi közösséget, fejleszti a turisztikai kínálatot, és Szádvárt a térség identitásának meghatározó elemévé teszi.
Az értékelésben hangsúlyosan jelent meg a helyi közösségi összefogás is. A zsűri elismeréssel szólt az önkormányzat, az iskola, az egyesületek, a művelődési ház, az önkéntes tűzoltóság és az egyházi szervezetek együttműködéséről, valamint arról a sokrétű közösségi munkáról, amely hozzájárul Szögliget fenntartható és identitáserősítő fejlődéséhez.

A 25 résztvevőt felvonultató nemzetközi mezőnyben elért Silver elismerés jelentős szakmai siker, amely nemcsak Szögliget, hanem a magyar falumegújítási törekvések nemzetközi elismerését is jelenti.

A díjátadó ünnepségre 2026. szeptember 11-én, a Cseh Köztársaság Közép-csehországi régiójában található Kostelní Lhota településen kerül sor. A díjátadó egy 2026. szeptember 10. és 13. között megrendezésre kerülő, többnapos szakmai programsorozat része, amely tanulmányutakat, kiállításokat, műhelymunkákat és kulturális programokat is magában foglal.

Ezúton is gratulálunk az elismeréshez!

Készítette: Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály

Megszavazta az Alaptörvény 17. módosítását az Országgyűlés

A társadalmi párbeszédet követően a Parlament elfogadta az Alaptörvény 17. módosítását, amely egyebek mellett megszünteti Sulyok Tamás köztársasági elnöki megbízatását, 12 évre korlátozza az országgyűlési képviselői ciklusokat, és létrehozza a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatalt.

Az Alaptörvény tervezett módosításairól a törvényjavaslat benyújtása előtt társadalmi párbeszédet kezdeményezett a kormány. A több tízezer vélemény, ötlet és javaslat tapasztalatait is beépítették a tervezetbe, így például szigorúbb szabályok születtek az alkotmányos intézmények vezetőire nézve: az Alkotmánybíróság tagjainak megbízatása tizenkét év helyett kilenc év lesz, újraválasztás nélkül. Az Országos Bírósági Hivatal és a Kúria elnöke kilenc év helyett hat évre kap megbízatást, szintén újraválasztás nélkül.

Az Alaptörvény módosítása létrehozza a Nemzeti Vagyonvisszaszerzési és Vagyonvédelmi Hivatalt, amelyet közvádlói jogkörrel ruház fel. Feladataként a jogellenesen felhasznált közvagyon felkutatását és visszaszerzésének elősegítését jelöli ki.

Az elfogadott változások után egy országgyűlési képviselő legfeljebb három ciklusban, azaz 12 évig viselhet mandátumot. Ez azonban nem érinti a jelenlegi ciklusban megválasztott képviselőket. A módosítás helyreállítja az Alkotmánybíróság függetlenségét, és visszaadja mindazokat a jogköreit, amelyeket az előző kormányzat elvett tőle.

A módosítások szűkítik a sarkalatos törvények körét, megszüntetik a Költségvetési Tanács vétóját, és kivezetik az önálló szabályozó szervek alaptörvényi kiváltságait. Visszanevezik a vármegyéket megyékké.

Az Alaptörvény módosítása rendelkezik a köztársasági elnök megbízatásának megszűnéséről is. Az elfogadott módosításokat legkésőbb öt napon belül alá kell írnia az államfőnek, aki ellen jogfosztási eljárás indítható, ha ezt nem teszi meg. Ebben az esetben az Országgyűlés elnöke írja alá a jogszabályt. Az új köztársasági elnököt várhatóan még nyáron megválasztja az Országgyűlés.

Az Alaptörvény módosításával megkezdődött az előző kormány közjogi lebontása: a magyar állam visszakapja intézményeit, korlátot állít a hatalom bebetonozása elé, megerősíti a bíróságok és az Alkotmánybíróság függetlenségét, megteremti az ellopott közvagyon visszaszerzésének alkotmányos alapját. A kormány indokai között szerepelt, hogy helyre kell állítani a fékek és ellensúlyok rendszerét, újra függetlenné kell tenni az igazságszolgáltatást a legfelső döntéshozói szintig. Az idő sürgetése miatt az alkotmányosság helyreállítása érdekében először azokra a szabályokra koncentráltak, amelyek a jogállami demokrácia működéséhez elengedhetetlenek, így ezek a módosítások nem jelentenek teljes körű alkotmányos reformot. Minden alapvető kérdést majd az új Alkotmányban kell megválaszolni. Ezért ősztől a kormány egy új Alkotmány kidolgozásába kezd, melynek megalkotásában egy széles körű egyeztetés során először vehet részt minden magyar.

Forrás: www.kormany.hu (Magyarország Kormánya)

A kormány beterjesztette a vármegyék átnevezéséről szóló törvénytervezetet

Beterjesztésre került a vármegyék átnevezésére irányuló tervezet. A változás alapja a 17. Alaptörvény-módosítás. A részletes intézkedéseket a Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium készítette elő, a témában hirdetett társadalmi egyeztetés lezárultával. A javaslat csökkenti a miniszterelnöki fizetést is.

„A modern közigazgatás dolga az, hogy tisztességesen, magas színvonalon és minden magyar embert egyformán szolgáljon. Ez fog tekintélyt adni, nem a történelmi díszlet”, fogalmazott Magyar Péter miniszterelnök, amikor bejelentette a vármegyék visszanevezését megyékre, a főispánok tisztségét pedig kormánymegbízottra. A változás alapját az Alaptörvény 17. módosítása adja meg, ennek indoklása szerint a „vármegye” kifejezés historizáló elnevezés, ami a modern közigazgatási és önkormányzati törekvéseknek szimbolikus korlátjává vált.

A megye elnevezés társadalmi közmegegyezéssel a rendszerváltáskori intézményrendszer részévé vált. Ehhez a közmegegyezéshez tér vissza a kormány, amikor a 2022 óta jogszabályok által előírt „vármegye” és „főispán” elnevezéseket visszaalakítja megyére és kormánymegbízottra. A névváltozás nem érinti a területi közigazgatás szervezetrendszerét, feladat- és hatásköreit. A módosítások után egységes, közérthető és korszerű lehet a fogalomhasználat az ügyintézés és szabályozás során.

A benyújtott törvénytervezet határozza meg a miniszterelnök fizetését is, amely a törvényjavaslat alapján 3,8 millió forint körüli összegre csökken. Ez része a kormány költségcsökkentési tervének, hogy magán is spóroljon az állam. Nemrég visszavágták az országgyűlési képviselők javadalmazását és juttatásait, mérsékelték a megyei önkormányzatok közgyűléseinek elnöki fizetéseit, és bejelentették, hogy kevesebbet vihetnek haza a kormánytagok, állami vezetők is.

Forrás: www.kormany.hu (Magyarország Kormánya)

Táblaavatóval ünnepelték az Év Kerékpárútja 2026 zalai győztesét

Ünnepélyes táblaavatóval és közös kerékpározással ünnepelték az Év Kerékpárútja 2026 cím egyik győztesét, a zalai Szentpéterfölde kört. A rendezvényen Molnár Péter, Szentpéterfölde polgármestere, Kreiner Roland, a Zalaerdő Zrt. termelési igazgatója, vezérigazgató-helyettese és Bán-Takács Gyöngyi, az Aktív Magyarország Fejlesztési Központ kommunikációs igazgatója avatta fel az útvonal elismerését jelző emléktáblát.

Az idei szavazás rendkívüli eredményt hozott. Az Év Kerékpárútja 2026 szavazás két legerősebb jelöltje a zalai Szentpéterfölde kör és a budapesti Rákos-patak menti kerékpárút volt. A hajrában kialakult rendkívüli helyzet miatt a szervezők úgy döntöttek, hogy egyik útvonalat sem helyezik a másik elé, és a két legerősebb jelöltet egyaránt győztesként ismerik el. A rendezvény felszólalói egyetértettek abban, hogy a Szentpéterfölde kör sikere egyszerre szól a térség természeti értékeinek, az elmúlt évtizedek fejlesztéseinek és a helyi közösségek összefogásának.

Molnár Péter kiemelte, hogy a mindössze 113 lakosú Szentpéterfölde számára különösen nagy eredmény az országos győzelem. Szerinte a siker mögött a helyi közösségek, önkormányzatok, vállalkozások és kerékpárosok összefogása áll, a díj pedig egész Dél-Zalára és Göcsejre irányítja a figyelmet.

A díjazott útvonal egyik legfontosabb eleme a Zalaerdő Zrt. által fejlesztett és fenntartott, Szentpéterföldét és Pusztamagyaródot összekötő erdei feltáróút. Kreiner Roland hangsúlyozta, hogy a beruházás egyszerre szolgálja az erdőgazdálkodást, a helyi közlekedést és a kerékpáros turizmust. A fejlesztéseknek köszönhetően a térség turisztikai célpontjai ma már biztonságosan és kényelmesen érhetők el kerékpárral. Bán-Takács Gyöngyi hangsúlyozta, hogy az Év Kerékpárútja kezdeményezés célja olyan biztonságos, élménydús és családbarát útvonalak bemutatása, amelyek egy-egy térség felfedezésére ösztönzik a kerékpárosokat. Hozzátette: a korábbi évek tapasztalatai szerint a díj jelentősen növelheti egy útvonal és térsége ismertségét, ezért a Szentpéterfölde kör győzelme egész Dél-Zala számára fontos lehetőség.

A győztes útvonal Göcsej szívében
A Szentpéterfölde kör a zalai dombvidék egyik legszebb kerékpáros útvonala. A 20 kilométer hosszú, jó minőségű aszfaltburkolatú szakasz Dél-Zala erdei és aprófalvai között vezet, miközben megmutatja Göcsej jellegzetes tájait és településeit.

Az útvonalat érdemes Söjtör és Tófej érintésével kibővíteni, így egy **változatos körtúra** rajzolódik ki a térségben. A dombhátakra épült házak, a gyümölcsösök, a haranglábak, az erdei szakaszok és a helyi vendégszeretet együtt adják azt az élményt, amely miatt a Szentpéterfölde kör a kerékpárosok kedvencévé vált. A természet forrásokkal, árnyas erdei szakaszokkal, tavakkal és tanösvényekkel várja a látogatókat, miközben a térség gasztronómiai értékei is hozzájárulnak az élményhez.

Közös bringázással zárult az ünnepség
A táblaavatót követően a résztvevők közös kerékpározásra indultak a díjazott útvonal egy szakaszán. A program lehetőséget adott arra, hogy a vendégek személyesen is megtapasztalják azokat a természeti és turisztikai értékeket, amelyeknek köszönhetően a Szentpéterfölde kör az ország egyik legkedveltebb kerékpáros útvonalává vált.

Az Év Kerékpárútja pályázatot a Közlekedési Kultúra Napja programsorozat részeként a KTE Közlekedésbiztonsági Tagozata, az Aktív Magyarország Fejlesztési Központ és a Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetség hirdette meg. A kezdeményezés célja, hogy bemutassa Magyarország legjobb kerékpáros útvonalait, és ráirányítsa a figyelmet a kerékpározás közlekedési, turisztikai és egészségmegőrző szerepére. Az idei szavazáson a Szentpéterfölde kör és a Rákos-patak menti kerékpárút is 2000 feletti szavazattal zárt az élen. A mezőny szorosságát mutatja, hogy több további útvonal is több száz szavazatot kapott; a Pécs–Orfű–Abaliget útvonal 728, a Dunavecse–Dunaújváros szakasz 724 szavazattal végzett a következő helyeken.

Forrás: www.aktivmagyarorszag.hu (Aktív Magyarország)

Hőségriadó után: hogyan lehetnek élhetőbbek a településeink?

A június végén tapasztalt hőség sokaknak tette fel ugyanazt a kérdést: vajon hozzá lehet-e szokni a nyarak egyre szélsőségesebb időjárásához? A válasz valószínűleg nem az, hogy több légkondicionálót szerelünk fel, hanem az, hogy másként kezdünk gondolkodni a településeinkről.

A Válasz Online alapos összeállítása azt mutatja be, milyen eszközök állnak az önkormányzatok rendelkezésére, hogy városaik és falvaik a jövőben is élhetők maradjanak. A fák árnyékától és a vízmegtartástól kezdve a burkolatok átgondolásán át egészen a településtervezésig számos olyan megoldást mutat be, amely nem távoli jövő, hanem már ma is alkalmazható.

Ajánljuk ezt az írást minden önkormányzati vezetőnek és szakembernek, mert a hőséghez való alkalmazkodás már nem csupán környezetvédelmi kérdés: egyre inkább meghatározza a települések működését, a lakók életminőségét és a helyi fejlesztések irányát is. Jó olvasmányt azoknak, akik szeretnének előre gondolkodni.

A cikk elérhető az alábbi linkre kattintva:
https://www.valaszonline.hu/2026/06/30/hohullam-felmelegedes-alkalmazkodas-megoldasok/#gsc.tab=0

Forrás: www.onkormanyzatiklub.hu

Országos felülvizsgálat indul az önkormányzati ebrendészeti telepeken

Országos állapotfelmérést indít az Élő Környezetért Felelős Minisztérium az önkormányzati ebrendészeti telepeken. A cél, hogy feltérképezzék a telepek működési körülményeit, majd az önkormányzatokkal együttműködve korszerűsítsék azokat, különös figyelmet fordítva az állatjóléti követelményekre.

Gajdos László élő környezetért felelős miniszter bejelentette, hogy a tárca országos felmérést végez az ebrendészeti telepeken. A vizsgálat célja annak áttekintése, hogy az egyes telephelyek milyen műszaki és állatjóléti feltételek mellett működnek, illetve mely területeken indokolt fejlesztéseket kezdeményezni.

A miniszter hangsúlyozta: a programot az önkormányzatokkal együttműködésben kívánják megvalósítani. A felmérés eredményeire építve olyan intézkedések kidolgozását tervezik, amelyek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a gyepmesteri telepek fokozatosan megfeleljenek a korszerű európai állatjóléti elvárásoknak.

Az ebrendészeti feladatok ellátása a települési önkormányzatok kötelező feladatai közé tartozik, ezért a tervezett országos felülvizsgálat a helyi állatvédelmi infrastruktúra fejlesztése szempontjából is jelentős lehet. A minisztérium a felmérés tapasztalatai alapján kívánja meghatározni a szükséges fejlesztési irányokat és az önkormányzatokkal közös további lépéseket.

Forrás: www.onkormanyzatiklub.hu

Az önkormányzatok is alakíthatnák a települések közvetlen közlekedési kapcsolatait

A készülő közlekedési törvény módosítása lehetővé tenné, hogy az országos közlekedésszervező az önkormányzatokkal egyeztetve ne csak a hivatalos járásközpontba, hanem más, ténylegesen használt térségi központba is közvetlen járatot szervezzen.

Nagyobb beleszólást kaphatnak a települési önkormányzatok a helyi közösségi közlekedési kapcsolatok kialakításába. Az Országgyűlés előtt lévő törvényjavaslat módosítása alapján az új országos közlekedésszervező az érintett önkormányzattal egyeztetve nemcsak a hivatalos járásközpontba, hanem másik járásközpontba vagy a gyakorlatban kialakult térségi központba is közvetlen eljutást biztosíthatna. A jelenlegi szabályozás csak azt írja elő, hogy minden településről legyen közvetlen közösségi közlekedési kapcsolat az adott járás székhelyére. Ez azonban nem mindenhol követi a lakosság tényleges utazási szokásait, mivel egyes falvak gazdasági, oktatási, egészségügyi vagy kereskedelmi szempontból egy másik közeli városhoz kötődnek erősebben.

A módosítás lehetőséget adna arra, hogy a menetrendek kialakításakor a közigazgatási határok mellett a valós vonzáskörzeteket is figyelembe vegyék. A települések így jelezhetnék, mely központokkal lenne indokolt közvetlen autóbuszos vagy más közösségi közlekedési kapcsolatot kialakítani. A javaslatot a Törvényalkotási Bizottság támogatta, az Országgyűlés várhatóan a következő plenáris ülésén szavaz róla. A részletes megvalósítás, valamint az önkormányzati egyeztetés pontos szabályai egyelőre nem ismertek.

Forrás: www.onkormanyzatiklub.hu

Négymillió köbméterrel nőtt az élőfakészlet

Csaknem négymillió köbméterrel nőtt Magyarország élőfakészlete tavaly: 419.055.552 köbméterről 423.012.239 köbméterre változott az Élő Környezetért Felelős Minisztérium Erdőrendezési Főosztályának tájékoztatása szerint – olvasható a www.fataj.hu oldalon közzétett összesítőben.

A tavalyi adatok alapján az erdőrészletek összterülete 1.960.936 hektárról 1.962.043 hektárra, ezen belül az őshonos fafajok területe 1.115.020 hektárról 1.117.574 hektárra nőtt. A kitermelt fatérfogat 2024-ben elérte a 6.946.532 köbmétert, 2025-ben a 7.546.205 köbmétert - írták. Rendeltetésük szerint a belföldi erdőkből 1.151.964 hektár gazdasági, 14.464 hektár közjóléti, 795.614 hektár különféle védelmi célokat szolgált. A védett erdőrészletek területe 428.563 hektár, a Natura 2.000 erdőrészletek területe 773.672 hektár.

Fafajok szerinti megoszlásban az akác vezet 463.235 hektárral, majd a tölgy a második legelterjedtebb fafaj 395.560 hektárral, utána a cser 219.988 hektárral. A fakitermelésben az akác, a fenyő és a nemes nyár állt az élen tavaly. A teljes magyarországi erdőterületből a 19 Erdőgazdasági Zrt. 970.356 hektárt birtokol, 32.813 magánszemélynek összesen 422.421 hektárja van, az erdőbirtokossági társulásoknak 98.787 hektárja, a 3 HM vagyonkezelőnek 96.332 hektárja, egyéb gazdasági társulásoknak 83.487 hektárja. A nemzeti parkok igazgatóságaihoz 52.593 hektár tartozik, a fennmaradó erdőterület pedig más szervezetekhez, egyesületekhez, alapítványokhoz, szövetkezetekhez, vízügyi szervekhez tartozik, illetve önkormányzati vagy egyházi tulajdon.

A gazdálkodó nélküli erdőterület nagysága 287.302 hektár volt 2025-ben.

Forrás: www.onkormanyzatiklub.hu

Településfejlesztési workshop Miskolcon

Miskolcon rendezték meg a település- és térségfejlesztéssel foglalkozó regionális rendezvénysorozat második állomását, amelynek középpontjában a 2028-2034 közötti uniós fejlesztési időszakra való felkészülés, valamint a klímatudatosság állt. A workshopot a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatósága szervezte.
A márciusban indult programsorozat célja, hogy a települések, szakmai szervezetek és döntéshozók még időben megkezdhessék a felkészülést a következő uniós ciklusra, és közösen gondolkodjanak a jövő fejlesztési irányairól.

Nagy érdeklődéssel követték a résztvevők a délelőtti előadásokat
Dálnoky Noémi, az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságának munkatársa a következő programozási időszak előkészítéséről, az uniós prioritásokról és a várható változásokról adott áttekintést. Előadásában bemutatta azokat a szempontokat és új megközelítéseket, amelyekre a pályázatokban érintett településeknek és szervezeteknek már most érdemes felkészülniük. Ezt követően Verhás Georgina, a Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium területfejlesztés megvalósításáért felelős helyettes államtitkára munkatársaival együtt ismertette a tárca rövid és hosszabb távú település- és területfejlesztési elképzeléseit, valamint az ágazat előtt álló legfontosabb kihívásokat.

A workshop egyik legfontosabb eleme a közös műhelymunka volt
Az önkormányzati, intézményi és hatósági szakemberek csoportokban dolgozva azonosították egy-egy város vagy térség legégetőbb problémáit, majd megvizsgálták, hogy a következő uniós ciklus tervezett beavatkozásai milyen válaszokat adhatnak ezekre. A csoportmunka során az is egyértelművé vált, hogy bár sok település hasonló kihívásokkal küzd, a helyi adottságok miatt eltérő fejlesztési igények jelennek meg. A következő uniós időszak ugyanakkor várhatóan azokat a fejlesztéseket helyezi előtérbe, amelyek több település együttműködésére épülnek és egyszerre kínálnak megoldást egy-egy térség problémáira.

Szakértői előadások a délutáni szekciókban
A délutáni program tematikus szekcióülésekkel folytatódott, amelyek során a résztvevők a településfejlesztés legaktuálisabb kérdéseit járhatták körül szakértők segítségével.

A fenntartható mobilitás kihívásairól és jövőbeli megoldásairól Ekés András, a Mobilissimus mobilitási szakértője adott elő, míg az energetikai beruházások lehetőségeit László György kalorikus gépészmérnök, energetikai auditor ismertette. A körforgásos gazdaság és a hulladékgazdálkodás önkormányzati vonatkozásairól, valamint az ehhez kapcsolódó önkormányzati zöld füzetről István Zsolt hulladékgazdálkodási szakember beszélt.

A zöld-kék infrastruktúra fejlesztéseiről és a TOP Plusz, illetve KEHOP Plusz programok tervzsűri tapasztalatairól Báthoryné dr. Nagy Ildikó Réka tájépítészmérnök és Rácz Tibor vízépítő mérnök osztotta meg tapasztalatait. A barnamezős területek hasznosításának, a kármentesítésnek és a levegőminőség javításának kérdéseit pedig Kovács András, az IMSYS Kft. ügyvezetője mutatta be.

Az előadásokat minden szekcióban szakmai párbeszéd és kötetlen eszmecsere zárta.

Forrás: www.palyazat.gov.hu (Pályázati Portál)

Készül a „Fenntartható lakhatás” pilot felhívása: egyeztetés a városokkal

A Nemzeti Fejlesztési Központ (NFK) 2026. július 15-én szakmai workshopot szervezett a Fenntartható Városfejlesztési eszközben részt vevő városok számára a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) „Fenntartható lakhatás” pilot felhívásának előkészítése érdekében. A rendezvény célja az volt, hogy bemutassák a felhívástervezet szakmai tartalmát, a hazai és külföldi jó gyakorlatokat, iránymutatást adjanak a projektelőkészítéshez, valamint közvetlen visszajelzéseket gyűjtsenek a településektől a konstrukció szakmai tartalmának kidolgozásához.

A workshopot megnyitó Stefán László, a Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgatóság főosztályvezetője szerint a rendezvény célja az inspiráló hazai és nemzetközi példák bemutatásán túl az, hogy az NFK közvetlen szakmai visszajelzést kapjon a városoktól a felhívástervezethez. A résztvevők véleménye segítheti annak megítélését, hogy a tervezett felhívás mennyiben valósítható meg a gyakorlatban, illetve milyen módosítások, pontosítások tehetik még hatékonyabbá a felhívást.

A készülő pilot felhívás célja a szegregált területeken élők integrált területre költöztetése és a városi önkormányzatok lakás célú ingatlanállományának bővítése, fejlesztése. A felhívás ezzel támogatja a földrajzi és társadalmi mobilitást és a kapcsolódó humán kísérő tevékenységeket, valamint a lakhatási körülmények javítását, ingatlanüzemeltetési modell kidolgozását. A tervek szerint a szakértői és szakpolitikai egyeztetéseket követően a felhívás ez év szeptember végén jelenne meg, a megvalósításra maximum három év állna rendelkezésre, a projektek elszámolhatóságának végső határideje 2029. december 31.

A Fenntartható Városfejlesztési eszköz a TOP Plusz egyik Pillér területeként kiemelten támogatja az operatív program stratégiai céljainak megvalósítását.
Matkó Márton, az Európai Bizottság Foglalkoztatási, Szociális Ügyek és Társadalmi Befogadás Főigazgatóságának képviselője utalt az Európai Bizottság 2026 júniusától elérhető lakhatással kapcsolatos országspecifikus észrevételeire és kiemelte: a pilot felhívás lehetőséget teremt arra, hogy új megoldásokat próbáljanak ki a lakhatási kihívások kezelésére, növeljék a lakáskínálatot az alacsony jövedelműek számára. Hozzátette, hogy mivel családok hosszú távú támogatásáról van szó, a fenntarthatóságnak minden beavatkozásban meghatározó szerepet kell kapnia.

Mintegy 10 milliárd forintos forrás állhat rendelkezésre
Szaló Zsófia, a Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgatóság osztályvezetője kiemelte, hogy a rendelkezésre álló keretösszeg tízmilliárd forint, amelyből a támogatott városok számára százmillió és egymilliárd forint közötti vissza nem térítendő forrás áll majd rendelkezésre. A településeknek így nem a maradványforrásaik felhasználásában kell gondolkodniuk, hanem dedikált uniós támogatást kapnak a projektek megvalósításához.

Halasi István a Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgatóság programmenedzsere ismertette a felhívástervezet céljait, tervezett kedvezményezettjeit, célcsoportjait, a fontosabb műszaki-szakmai elvárásokat, illetve a tervezett kiválasztási szempontokat. Mint elhangzott, a konstrukció egyik legfontosabb célja, hogy javítsa a leginkább rászoruló társadalmi csoportok lakhatási esélyeit, valamint ösztönözze a szociális bérlakásállomány minőségi és mennyiségi fejlesztését.

Halasi István hangsúlyozta a konstrukció pilot jellegét is, amelynek célja a jó gyakorlatok kipróbálása és összegyűjtése, valamint a szükséges beavatkozások megvalósítása ott, ahol arra a legnagyobb szükség van.

Kovács Gabriella, az Európai Bizottság Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságának munkatársa hozzátette, hogy a pilot felhívás célja releváns tapasztalatok levonása a 2027 utáni programozási időszak lakhatási tárgyú beavatkozásaira. A lakhatás az új programozási időszakban prioritást fog élvezni, ezért a felhívás és a megvalósuló projektek tapasztalatai segítenek az új ciklusra való felkészülésben.

A lakhatás támogatása mellett a társadalmi befogadás is kiemelt cél
Halasi István elmondta, hogy a tervek szerint a kedvezményezettek a TOP Plusz Fenntartható Városfejlesztési eszközben részt vevő városi jogállású önkormányzatok és azok többségi tulajdonában álló gazdasági társaságai lehetnek. A pályázatok benyújtásának feltétele ugyanakkor olyan konzorciumi partner bevonása is, amely legalább hároméves tapasztalattal rendelkezik a szociális célú városrehabilitáció és/vagy az ingatlanüzemeltetés területén. A felhívás kiemelten támogatná többek között a roma közösségeket, az alacsony jövedelmű társadalmi rétegeket, a fogyatékossággal élőket, az egyszülős családokat és az átmeneti otthonokban élő családokat. A programmenedzser hangsúlyozta azt is, hogy a fejlesztések csak akkor lehetnek hosszú távon eredményesek, ha azokat a humán támogató tevékenységek mellett tudatos és intenzív érzékenyítő kommunikáció kíséri, erősítve a helyi közösségek befogadókészségét és a társadalmi elfogadást, ezért a felhívásban a szociális célú városrehabilitáció elem is hangsúlyos szerepet kap.
Hazai és nemzetközi jó gyakorlatok is bemutatkoztak

A szakmai programban meghívott előadóként vett részt Misetics Bálint, Budapest Főváros Önkormányzatának főpolgármesteri lakás- és szociálpolitikai főtanácsadója, aki a megfizethető budapesti lakhatási kezdeményezéseket ismertette.

Dr. Józsa Tamás, a Veszprém Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Stratégiai Irodájának kabinetfőnöke a Veszprémi Lakásügynökség működését mutatta be, emellett több nemzetközi gyakorlat – köztük a firenzei Osteria Social Club lakóház, a bécsi Aspern Seestadt városnegyed, a hollandiai Assen lakópark és a brüsszeli Fonds du Logement lakásalap – tapasztalatain keresztül szemléltette a megfizethető lakhatás különböző modelljeit. Lendvai-Frikkel Attila, a Veszprémi Közösségi Lakásügynökség Nonprofit Kft. ügyvezetője pedig szervezet lakásgazdálkodási és szociális bérlakáskezelési modelljét és tapasztalatait osztotta meg.

A résztvevők az MR Közösségi Lakásalap ügyvezetőjétől, Major Gábortól további hazai gyakorlati tapasztalatokat is hallhattak.

A workshop interaktív kérdezz-felelek fórummal zárult, amelynek tapasztalatai szintén támogatják a felhívástervezet véglegesítését és a további előkészítő munkát.

Forrás: www.palyazat.gov.hu (Pályázati Portál)

GYALOGLÓ HÍREK – Segítsünk együtt még több embernek megtalálni a mozgás örömét!

Olvasási idő: kb. 2 perc

Kedves Polgármester Asszony! Kedves Polgármester Úr!

Alapítványunk célja, hogy minél több ember számára tegye elérhetővé a rendszeres mozgás örömét és az egészséges, aktív életmódot. Az elmúlt években országszerte azt tapasztaltuk, hogy **egyre többen szeretnének tenni az egészségükért, ugyanakkor sokan még mindig nem tudják, hogy lakóhelyükön milyen közösségi mozgási lehetőségek érhetők el.** Pedig gyakran csak egyetlen találkozás kell ahhoz, hogy valaki rátaláljon egy olyan közösségre, amely évekre meghatározza az életét.

Miben kérjük az Önök partnerségét?

Szeretnénk településükre is elvinni **egy ingyenes, közösségépítő bemutatkozó programot**, ahol a helyi lakosok megismerhetik a MOSA Gyalogló Klubhálózatot, kipróbálhatják programjainkat, és megtapasztalhatják, hogy a mozgás közösségben valóban élmény.

Ehhez mindössze két dologban kérjük segítségüket:

✓ **Segítsenek összekötni bennünket** a helyi művelődési központ, közösségi ház, idősek klubja, család- és szociális szolgálat vagy más, a helyi közösségi életben aktív intézmény vezetőjével.

✓ **Amennyiben lehetőség van rá, biztosítsanak egy megfelelő helyszínt** a bemutatkozó program lebonyolításához.

Mit vállal a MOSA?

A program teljes szakmai előkészítését és lebonyolítását mi biztosítjuk.
Tapasztalt munkatársainkkal, önkénteseinkkel és klubvezetőinkkel olyan élményprogramokat szervezünk, amelyek nemcsak megmozgatják a résztvevőket, hanem új közösségeket is építenek.

Egyetlen bemutatkozó rendezvény is elegendő lehet ahhoz, hogy egy hosszú távon működő helyi gyalogló közösség jöjjön létre, amely éveken át hozzájárulhat a település lakóinak egészségéhez, közösségi életéhez és életminőségéhez.

Nézzenek be rendezvényeink világába!

Az elmúlt években országszerte számos sikeres programot valósítottunk meg. **YouTube-csatornánkon** bepillantást nyerhetnek rendezvényeink hangulatába, és láthatják, milyen örömteli közösségeket építünk együtt.
https://youtube.com/@mosa-alapitvany?si=86Z4hnelEx0qrRPa

Hiszünk a partnerség erejében

Hiszem, hogy az önkormányzatok helyismerete és a MOSA országos tapasztalata együtt valódi értéket teremthet a helyi közösségek számára.
Egy kapcsolatfelvétellel és egy közösségi tér biztosításával sok emberhez juthat el az aktív, egészséges és közösségi élet lehetősége.

Bízom benne, hogy hamarosan személyesen is bemutatkozhatunk településükön, és együtt tehetünk azért, hogy minél több ember fedezhesse fel a mozgás örömét.

Köszönöm megtisztelő figyelmét és együttműködését!

Monszpart Zsolt
kuratóriumi elnök
Monspart Sarolta Egészséges Életmódért Alapítvány
www.mosa.hu | gyaloglo@mosa.hu

FÓKUSZBAN AZ IKIR – HELYI KÖZSZOLGÁLTATÁS INFORMÁCIÓS RENDSZER

Bővült a beépített egyedi riportok száma!

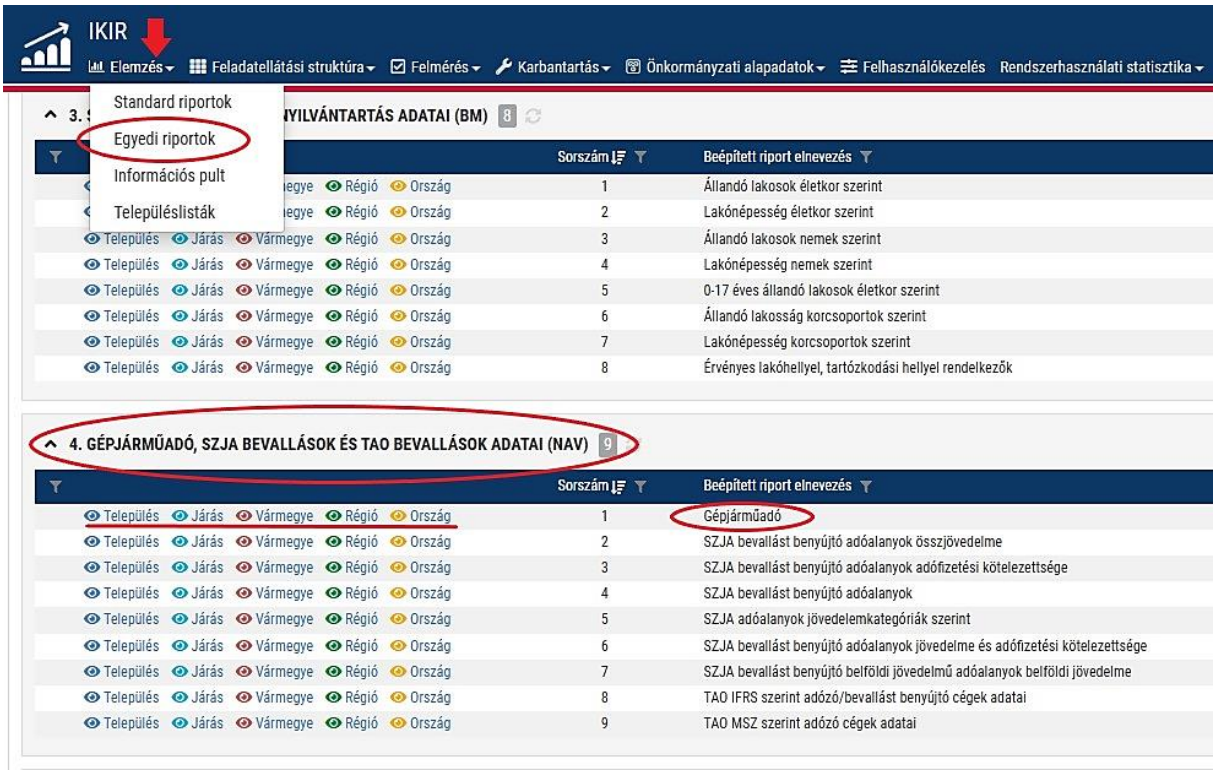
Az IKIR segíthet az adatalapú tervezésben és döntéshozatalban, funkcióival támogatást nyújt az települések számára a különböző közszolgáltatások tervezésében. Segítségével az önkormányzatok a különböző adatszolgáltatások során benyújtott **adatokat** strukturált formában **visszakapják, értékelhetik, elemezhetik.**

A rendszer segítségével az ország **összes települése** vonatkozásában, összesen **26 szakrendszer** legkülönbözőbb **statisztikai jellegű** információi kérhetőek le. Ezen adatok lekérésének egyik leghasznosabb, széles körű felhasználhatósággal rendelkező eszköze az egyedi riport:

Az Elemzés nevű főmodulból elérhető funkció a standard riportnál egy ugyan összetettebb, ugyanakkor személyre szabható, és mélyebb elemzést lehetővé tevő eszköz. Az egyedi riport fő célja az, hogy akár nagyszámú adattal, egységesen értelmezett és univerzálisan használható elemzési lehetőséget biztosítson a felületet már jobban ismerők számára. A felhasználó, a rendszerben tárolt adatkörök és a köztük lévő – eredeti forrásrendszerek felett átívelő – összefüggések alapján maga határozhatja meg, hogy mi jelenjen meg az elkészítendő riport soraiban/oszlopaiban, az milyen szűrést alkalmazzon és milyen csoportosításban, sorrendben jelenjenek meg a lekért adatok.

Saját egyedi riportok készítéséhez rendelkezésre áll egy úgynevezett **riportvarázsló** is, mely lépésről-lépésre végig kíséri a felhasználót. Ennek köszönhetően a **saját elképzelései szerint** rakhat össze riportokat egy-egy közszolgáltatásra vonatkozóan. Ha azonban ezek összeállításához éppen nem áll rendelkezésre a kellő idő, előre beépített riportok segítségével pár kattintással lehívhatóak a szükséges adatok. Az összesen már **184** db, 11 téma alá csoportosított adathalmaz az önállóan paraméterezhető riportokkal egyenértékű tulajdonságokkal rendelkezik, tehát **szabadon választható** elrendezés, **elemzői igényeket kielégítő** és hatékony adatelérés, t**erület** (megye, járás, település, intézmény) és **idősoros** (éves, havi) nézetek. És a jövőben a beépített riportok száma csak emelkedni fog.

A következő képen látható ezek elérési útja, valamint két riport csoport lenyitott állapotban:

A menüsor első, Elemzés nevű pontjára kattintva kiválasztjuk az Egyedi riportok alpontot. Ezután a Beépített riportokra klikkelve megjelenik előttünk a 11 csoport. Ebből a fenti képen a harmadikat, illetve negyediket látjuk. Utóbbi neve: „Gépjárműadó, SZJA bevallások és TAO bevallások adatai (NAV)” (az adott csoport neve mögött minden esetben fel van tüntetve a szakrendszer neve is, melyből az adatok származnak). Tegyük fel, hogy a településünkön 2024-ben élő GJA adózók számára vagyunk kíváncsiak: Ehhez a fentnevezett 4. számú csoportot kell lenyitnunk, és onnan az 1. számú beépített riportot kiválasztanunk, a szűrési paraméterek beállításával.

Az egyedi riportok mélyebb megismeréséhez az olvasók figyelmébe ajánljuk az online oktató videósorozatunkat, amelyből egy részt kifejezetten az egyedi riportoknak szenteltünk. Jóváhagyott IKIR regisztráció birtokában bejelentkezést követően azonnal meg is tekinthető.

IKIR rendszer – felhasználói támogatás

Amennyiben a **rendszer használatával**, vagy az **IKIR-hez történő regisztrációval** kapcsolatban kérdése van, kérjük, hogy jelezze az ikir@ktm.gov.hu email címen, vagy a **+3617951782**-es telefonszámon. Kollégáink a hét minden munkanapján várják hívásukat!

Készítette: Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Projektkoordinációs Főosztály

FIGYELMÉBE AJÁNLJUK

Válogatás a Lechner Tudásközpont anyagai közül

Az űrből is látszanak a hazai éghajlatváltozás hatásai: a Lechner téradat-stratégiájának fontos része a környezet állapotát feltáró térképes adatbázis

Egyre gyakrabban sújtják időjárási szélsőségek Magyarországot: villámárvizek, szélviharok és az elmúlt években pusztító aszályok is. A belvizes időszakok rövidülnek, vagy éppen meg sem jelennek adott évben, a száraz időjárási periódusok hossza, sűrűsége és területi kiterjedése viszont aggasztó mértékben fokozódik. A gazdálkodók kárigény-bejelentéseinek kezelése egyre nagyobb terhet ró a közigazgatásra, az alkalmazkodás és a vízmegtartás előtérbe kerülése pedig a mezőgazdasági művelésmódok megváltoztatását sürgeti. A Lechner Tudásközpont által összegyűjtött és gondozott téradatok egyre részletgazdagabb térképes ábrázolásai a klimatikus folyamatok hatásainak jobb megértését és a növénytermesztési gyakorlat újratervezését is támogathatják.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ: www.lechnerkozpont.hu

A nemzeti téradatvagyonban rejlő lehetőségek kiaknázása közügy – A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Dróntudós podcastjében fotogrammetriai csapatunk vezetője, Balla Csilla a drónok állami felhasználásának polgári célú lehetőségeiről beszélgetett.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Dróntudós podcastjében fotogrammetriai csapatunk vezetője, Balla Csilla a drónok állami felhasználásának polgári célú lehetőségeiről beszélgetett. Amellett, hogy nem csak felülről, de az utcáról nézve is lehet mérésre alkalmas téradatokat előállítani, arról is szó esett, hogyan kapcsolódnak a drónok a nemzeti szintű téradat stratégiához.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ: www.lechnerkozpont.hu

Jégverés Sentinel-2 műhold felvételeken

A heves nyári zivatarok gyakran jégesőt hoznak, amely jelentős károkat okoz a természetben és az emberi környezetben egyaránt. A viharkárok komoly kihívás elé állítják a mezőgazdaságot. A szántóföldekre lezúduló jég a növényzetet súlyosan károsítja, letarolja az éppen kibúvó fiatal növényeket, ezáltal rosszul, vagy ki sem fejlődnek.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ: www.lechnerkozpont.hu

Nemzetközi szakmai egyeztetés Rigában: új impulzusok a készülő Téradat Stratégia számára – Kataszteri és térképészeti ügynökségek adatminőségi szakértői gyűltek össze Rigában, Lettországban az EuroGeographics Quality Knowledge Exchange Network (QKEN) plenáris ülésén

Május 27-28. között az európai kataszteri és térképészeti ügynökségek adatminőségi szakértői gyűltek össze Rigában, Lettországban az EuroGeographics Quality Knowledge Exchange Network (QKEN) plenáris ülésén, amelyet a lett Állami Földhivatal Szolgálat és a Lett Térinformatikai Ügynökség közösen szervezett.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ: www.lechnerkozpont.hu

Regionális földrajzinév-szakértői találkozó Budapesten – Az UNGEGN regionális tanácskozása

Tanácskozásra gyűltek össze a földrajzinév szakértők május közepén Budapesten.
Fővárosunk adott otthont annak a találkozónak, ahol 18 ország földrajzi név szakértői ültek össze. A Lechner Tudásközpont, a KTM Ingatlan-nyilvántartási és Térképészeti Főosztály és a Földrajzinév-bizottság közös szervezésében zajlott az ENSZ Földrajzinév-szakértői Csoport Kelet-, Közép- és Délkelet-európai Divízió elnökségi ciklusának első Magyarország vezette találkozója május 12–13. között.

A CIKK FOLYTATÁSA ELÉRHETŐ: www.lechnerkozpont.hu

Összeállította: Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium, Önkormányzati Főosztály

PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEK

Ötvenmillió forintra pályázhatnak az önkormányzatok zártkerti fejlesztésekre

Megnyílt a zártkerti infrastruktúra fejlesztését támogató pályázat második benyújtási szakasza. A vidéki térségek települési önkormányzatai 2026. július 29-ig nyújthatják be kérelmüket, projektenként legfeljebb 50 millió forint vissza nem térítendő támogatásra.

A támogatási intenzitás az elszámolható költségek legfeljebb 95 százaléka, így az önkormányzatoknak legalább 5 százalékos saját forrást kell biztosítaniuk. A pályázat teljes keretösszege kétmilliárd forint.

A támogatás felhasználható egyebek mellett a zártkerti területek megközelíthetőségének javítására, ivóvíz- és villamosenergia-hálózatok kiépítésére vagy korszerűsítésére, valamint vadvédelmi, kulturális örökségvédelmi és közösségi célú fejlesztésekre. Egy pályázaton belül többféle beruházás is összekapcsolható.
Azok az önkormányzatok, amelyek a júliusi határidőig nem készülnek el, ősszel újabb két szakaszban pályázhatnak. A következő benyújtási időszak október 1-jétől 14-éig, az utolsó pedig október 15-től 28-áig tart.

A pályázati kiírás és a további információk az alábbi linken érhetőek el:
https://kap.gov.hu/tamogatas/kap-rd42a-1-26

Forrás: www.onkormanyzatiklub.hu

PÁLYÁZATI HÍREK

Több száz önkormányzat részesül rendkívüli működési támogatásban

Újabb döntés született a rendkívüli önkormányzati támogatások odaítéléséről: a mostani pályázati körben mintegy 1,25 milliárd forint támogatást ítéltek meg több száz település számára. A forrás célja, hogy segítséget nyújtson azoknak az önkormányzatoknak, amelyek működőképessége veszélybe került, vagy átmeneti pénzügyi nehézségekkel küzdenek.

A rendkívüli önkormányzati támogatásokra az idei költségvetésben összesen 5,5 milliárd forint áll rendelkezésre, amelyből ebben a döntési körben közel 1,25 milliárd forint sorsáról határoztak. A megítélt támogatások összege néhány százezer forinttól közel 200 millió forintig terjed.

A támogatásra azok a települések pályázhattak, amelyek nem tudják saját forrásból megoldani kötelező feladataik ellátását. A támogatás felhasználható többek között lejárt közüzemi és szolgáltatói tartozások rendezésére, jogerős bírósági vagy hatósági döntésekből eredő fizetési kötelezettségek teljesítésére, valamint az egészségügyi alapellátás finanszírozásához kapcsolódó elmaradt hozzájárulások rendezésére. Különösen indokolt esetben az önkormányzati dolgozók nettó munkabérének kifizetésére is fordítható.

A döntési listára kattintva tekinthető meg a 2026. I. ütemben meghozott önkormányzatok rendkívüli támogatásáról szóló döntési dokumentum.

Forrás: www.onkormányzatiklub.hu

Kiemelt figyelem jut a mellékutak fejlesztésére a TOP Pluszban

A hazai közlekedési infrastruktúra fejlesztése idén is kiemelt szerepet kap: a Magyar Közút Nonprofit Zrt. európai uniós és hazai források bevonásával folytatja útfelújítási és közlekedésfejlesztési programjait országszerte.

A társaság célja, hogy a rendelkezésre álló források hatékony felhasználásával folyamatosan javítsa az ország közlekedési infrastruktúrájának állapotát, növelje a közlekedésbiztonságot, valamint hozzájáruljon a térségek gazdasági fejlődéséhez és jobb elérhetőségéhez.

Ezeket a célkitűzéseket szolgálja a Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) Fenntartható versenyképes városfejlesztés című felhívása is, amelynek projektjeiben a Magyar Közút Nonprofit Zrt. konzorciumi partnerként vesz részt. A felhívás az operatív program egyik Pillérterületeként jelentősen hozzájárul a közlekedési infrastruktúra fejlesztéséhez. Ugyancsak e célok megvalósítását támogatja a 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése című felhívás is, amelyben a Magyar Közút Nonprofit Zrt. kedvezményezettként vesz részt, települési önkormányzati konzorciumi partnerekkel.

Jelenleg 119 projekt megvalósítása zajlik a TOP Plusz felhívásai keretében, amelyek elsősorban a 4 és 5 számjegyű mellékutak korszerűsítését célozzák. A folyamatban lévő beruházások 331,7 kilométernyi útszakaszt érintenek, összesen 61,2 milliárd forint értékben.
A programok előrehaladását jelzi, hogy további 15 projekt előkészítése is folyamatban van. Kivitelezési munkáik várhatóan még 2026 során megkezdődhetnek, és további 32,7 kilométernyi úthálózat megújulását tehetik lehetővé.

A fejlesztések hosszú távon hozzájárulhatnak a települések jobb megközelíthetőségéhez, a közlekedési kapcsolatok erősítéséhez, valamint a vidéki térségek fenntartható gazdasági fejlődéséhez.

Forrás: www.palyazat.gov.hu(Pályázati Portál)

Két magyar település mutatta meg fenntartható fejlesztéseit Európának

Július első hétvégéjén Magyarországra érkezett az Entente Florale Europe nemzetközi zsűrije, hogy értékelje az idei európai környezetszépítő és településfejlesztési verseny magyar indulóit, Etyeket és Kecskemétet. A két település a Virágos Magyarország országos mozgalom korábbi díjazottjai közül nyerte el a lehetőséget, hogy hazánkat képviselje a rangos nemzetközi megmérettetésen. Napjainkban nemcsak a fenntartható utazás válik egyre fontosabb szemponttá a turisták szemében, hanem az is, hogy az úti célként választott település hagyományait és szépségeit hiteles módon ismerhessék meg. Ebben kiemelt szerepe van a helyi közösségeknek, amelyek saját értékeik és örökségük bemutatásával valódi élményben részesítik a vendégeket. Klímatűrő növények, felelős vízhasználat, innovatív zöldfelület-gazdálkodás és környezeti nevelés – ezek ma már nélkülözhetetlen elemei a fenntartható település-fejlesztésnek. A nemzetközi versenyen a zsűri nem a nevezők törekvéseit hasonlítja össze, hanem azt értékeli, hogy az egyes települések természeti adottságaikra és helyi értékeikre építve milyen sajátos megoldásokat, újításokat hoznak a környezetfejlesztés területén, illetve milyen hosszú távú, fenntartható fejlesztési elképzelésekkel rendelkeznek.

Július 5-én **Etyek** mutatkozott be a nemzetközi szakértők előtt: itt a sváb hagyományok megőrzésére, a bor- és szőlőkultúra ápolására, az épített örökség védelmére fókuszáltak az ítészek. A zsűritagok kedvezően értékelték továbbá, hogy a falu hosszú távú fejlesztési elképzelései összhangban állnak Etyek karakterével és táji adottságaival. Az etyeki zsűrinapon Borbás Marcsi is részt vett a Virágos Magyarország mozgalom fővédnökeként. Külön elismerést kapott a Magyar-kút, a Látogatóközpont és a Nefelejcs Német Nemzetiségi Óvoda, amely meghatározó eleme a település arculatának. A zsűri nagyra értékelte a szőlőhegy és a történelmi pincesorok vendéglátó- és turisztikai kínálatát is, amelyek jelentős szerepet töltenek be a térség turisztikai vonzerejének erősítésében. Másnap, július 6-án **Kecskemét** fogadta a nemzetközi delegációt. A zsűri pozitívan nyilatkozott a város klímaváltozáshoz való alkalmazkodását szolgáló fejlesztéseiről, valamint a belváros és a főtér magas színvonalú zöldfelületi megoldásairól, emellett elismerően szóltak a közösségi zöldterek minőségéről és a városi környezet tudatos alakításáról. A hírös városban járva, a szecessziós építészeti örökség megőrzését is méltatták a szakértők, emellett kiemelték a barnamezős területek megújítását is. A Homokbánya és a Rudolf laktanya területén zajló fejlesztéseket olyan példamutató beruházásoknak nevezték, amelyek a fenntartható városfejlesztést, újabb zöldfelületek kialakítását és az életminőség javítását egyaránt szolgálják.

Az Entente Florale Europe 2026 nemzetközi versenyének díjátadó ünnepségét 2026 szeptemberében az írországi Carlow városában rendezik meg, ahol a részt vevő települések minősítéseit és a különdíjakat is átadják. Az "Entente Florale Europe verseny" Európa legrégebben működő környezetvédelmi díjrendszere, amelyben az elmúlt öt évtized során mintegy 400 település és több mint 7 millió európai állampolgár vett részt. A megmérettetés mára a fenntartható, élhető települések fejlesztésének egyik legjelentősebb európai fóruma lett. A zsűri tíz szempont – többek között a zöldfelületek minősége, a fenntarthatóság, a táj- és épített örökség védelme, a közösségi szerepvállalás, valamint a turizmus – alapján értékeli a részt vevő településeket. A nemzetközi versenyben minden évben a hazai megmérettetés legeredményesebb települései képviselik az országot. Az elmúlt évtizedekben a magyar indulók számos arany- és ezüstminősítést szereztek, tavaly Nyíregyháza és Varsány kapott ezüst minősítést. A szervezet elnöki tisztjét jelenleg Magyarország tölti be, a szervezőbizottság tagjai Csehország, Franciaország, Írország, Magyarország, Németország, Olaszország és Spanyolország.

Forrás: www.viragosmagyarorszag.hu (Virágos Magyarország)

AZ ÖNKORMÁNYZATI HÍRLEVÉL KIADÁSÁÉRT FELEL:

Dr. Bekényi József

Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

SZERKESZTÉSÉRT FELEL:

Szendi-Stenger Hajnalka

Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

SZERKESZTI:

az Önkormányzati Hírlevél szerkesztőbizottsága

SZERKESZTŐSÉGÜNK CÍME:

Vidék- és Településfejlesztési Minisztérium,
Önkormányzati Főosztály

1358 Budapest, Pf. 19.

E-MAILCÍM:

onkormanyzati_hirlevel@vtm.gov.hu

TELEFON:

+36 1 795 1839

INGYENES, ELEKTRONIKUS FOLYÓIRATUNK ELÉRHETŐSÉGEINKEN IGÉNYELHETŐ.